

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи

на тему: «Інвестиційна привабливість промислового підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її активації»

Виконала здобувач 4 курсу,
групи ПТБ-20-1
спеціальності 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність

Шабрат Дар'я Віталіївна
прізвище, ім'я, по батькові

Керівник к.т.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Кадол Лариса Василівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Рецензент к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Поліщук Ірина Георгіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Кривий Ріг

2024

КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та управління бізнесом

Кафедра економіки організації та управління підприємствами

Ступінь вищої освіти бакалавр

Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедрою ЕОУП

проф. Шахно А.Ю.

“ ”

_____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на випускн кваліфікаційну роботу здобувачу

Шабрат Дар'ї Віталіївні

(шифр групи, прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: «Інвестиційна привабливість промислового підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її активації»

Керівник теми Кадол Лариса Василівна, канд. техн. наук, доцент
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, звання)

Затверджена наказом по університету від «02» 04. 2024 р. № 282с

2.Термін здачі студентом закінченої роботи: 07.06.2024 р.

3.Вихідні дані до роботи: затверджений календарний план виконання роботи, дані статистичної, бухгалтерської та фінансової звітності підприємства за аналізований період, дані з офіційного сайту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»; законодавча, інструктивна та нормативна база, наукова спеціальна література, у т.ч. іноземними мовами, матеріали глобальних інформаційних мереж, наукова та статистична література за обраною темою дослідження.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): теоретичні та методичні засади активації інвестиційної привабливості промислового підприємства; аналіз показників виробничо-господарської діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»; обґрунтування пропозицій щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

5.Перелік графічного матеріалу: визначення поняття «інвестиційна привабливість науковцями; аналіз техніко-економічних показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»; динаміка показників рентабельності; кореляційна залежність індекса зовнішнього оточення та собівартості реалізованої продукції;прогнозні показники діяльності з урахуванням пропозицій для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	Кадол Л.В.	11.04.2024	24.04.2024
Розділ 2	Кадол Л.В.	25.04.2024	12.05.2024
Розділ 3	Кадол Л.В.	13.05.2024	28.05.2024
Нормоконтроль	Поліщук І.Г.	10.06.2024	

7. Дата видачі завдання 02.04.2024 р.

Календарний план виконання роботи

Пор. №	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	02.04.2024 р.	виконано
2	Збір матеріалів до випускної роботи	03.04.2024р.- 07.04.2024р.	виконано
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань випускної роботи	08.04.2024р.- 10.04.2024р.	виконано
4	Підготовка I розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	11.04.2024р.- 24.04.2024р.	виконано
5	Підготовка II розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	25.04.2024р.- 12.05.2024р.	виконано
6	Підготовка III розділу випускної кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	13.05.2024р.- 28.05.2024р.	виконано
7	Підготовка вступної частини	29.05.2024р. - 03.06.2024р.	виконано
8	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи	04.06.2024р.	виконано
9	Отримання відгуку керівника та рецензії	10.06.2024р.	виконано
10	Попередній захист роботи	15.06.2024р.	виконано
11	Захист роботи у ЕК	20.06.2024	

Здобувач

_____ (підпис)

Шабрат Д.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Кадол Л.В.

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

на кваліфікаційну роботу за темою:

«Інвестиційна привабливість промислового підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її активації»

Кваліфікаційна робота: 114 с., 23 табл., 25 рис., 5 формул, 64 джерел, додатків.

Об'єкт дослідження: механізм інвестиційної привабливості промислового підприємства.

Мета роботи: розробка методичних та практичних рекомендацій для активації інвестиційної привабливості промислового підприємства.

Предмет дослідження: методи, методики та процедури щодо аналізу і оцінки удосконалення активації інвестиційної привабливості промислового підприємства.

Методи дослідження: системний аналіз та узагальнення, статистичний, аналітичний, графічний, факторний та кореляційний аналізи.

У кваліфікаційній роботі проведено аналіз нормативної бази та сучасної літератури з питання активації інвестиційної привабливості промислового підприємства.

На прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» здійснено аналіз його виробничо-господарської діяльності та техніко-економічних показників.

Докладно проаналізовано сучасний стан інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Встановлені фактори впливу на активацію інвестиційної привабливості ПАТ. Запропоновано реалізацію інноваційного проекту з впровадження сталі УНС, тобто знесірчувальної сталі зі змістом сірки менше ніж 0,01%. Ефект від заходу реалізації проекту технологічної лінії з виробництва сталі УНС становитиме 457871138 тис. грн. Визначено, що за рахунок пропозиції рентабельність активів збільшиться на 1,565%; чистий дохід на 4,50%; чистий прибуток на 3,00%.

У роботі при розрахунках використано програмний продукт Microsoft Office Excel.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, ІНВЕТОР, АКТИВАЦІЯ,
ПРОМИСЛОВЕ ПІДПРИЄМСТВО, ПРИБУТОК, ЕФЕКТ, РЕЗУЛЬТАТ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АКТИВАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА... 8	
1.1 Аналіз теоретичних напрацювань з питання активації інвестиційної привабливості промислового підприємства.....	8
1.2 Методи аналізу та оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання.....	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ».....	32
2.1 Техніко-економічна характеристика ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».....	32
2.2 Аналіз інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».....	51
РОЗДІЛ 3 ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО АКТИВАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ».....	84
3.1 Встановлення факторів впливу на активацію інвестиційної діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».....	84
3.2 Пропозиції щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».....	93
ВИСНОВКИ.....	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	106
ДОДАТКИ.....	

ВСТУП

Тема обраного дослідження «Інвестиційна привабливість промислового підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її активації» досить актуальна.

Наша Україна – це держава, яка володіє значними природними ресурсами, зручним для економічного розвитку географічним розташуванням, має потужну наукову та технічну базу. Весь час Україна цікавила та мала перспективні відносини з інвесторами, як зовнішніми, так і внутрішніми, що сприяло завжди посиленню конкурентних переваг на різних рівнях господарювання – від окремих суб'єктів господарювання, до державного рівня.

Але повномасштабне воєнне вторгнення расеї не тільки скалічило судьби населення, але і негативно вплинуло і на процес інвестиційної міжнародної співпраці. Тому зараз. Як ніколи раніше актуальним є пошук нових, реальних способів активації інвестиційного процесу в Україні.

Вітчизняні підприємці проявляють мужність в ці складні умови та сподіваються на реалізацію спільних інвестиційних проектів щодо зміцнення економіки на відбудови нашої Батьківщини.

Завдання дослідження наступні:

- розглянути теоретичні основи дослідження активації інвестиційної привабливості промислового підприємства ;
- дослідити та аналізувати показники виробничо-господарської діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- аналізувати стан інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- визначити фактори впливу на стан інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- розробити заходи щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;

- виконати планування основних показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» з врахуванням запропонованих заходів.

Об'єкт дослідження: механізм активації інвестиційної привабливості промислового підприємства.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних положень та рекомендацій щодо активації інвестиційної привабливості промислового підприємства.

Встановлені фактори впливу на активацію інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Запропоновано реалізацію інноваційного проекту з впровадження сталі УНС, тобто знесірчувальної сталі зі змістом сірки менше ніж 0,01%. Ефект від заходу реалізації проекту технологічної лінії з виробництва сталі УНС становитиме 457871138 тис. грн. Визначено, що за рахунок пропозиції рентабельність активів збільшиться на 1,565%; чистий дохід на 4,50%; чистий прибуток на 3,00%.

В ході дослідження використані дані статистичної, бухгалтерської та фінансової звітності підприємства за аналізований період, дані з офіційного сайту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»; законодавча, інструктивна та нормативна база, наукова спеціальна література, у т. ч. іноземними мовами, матеріали глобальних інформаційних мереж, наукова та статистична література за обраною темою дослідження.

В кваліфікаційній роботі було використано наступні методи дослідження: метод порівняльного аналізу, систематизації та узагальнення, статистичний та графічний методи, факторний та кореляційний аналізи.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АКТИВАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Аналіз теоретичних напрацювань з питання активації інвестиційної привабливості підприємства

Наша Україна – це держава, яка володіє значними природними ресурсами, зручним для економічного розвитку географічним розташуванням, має потужну наукову та технічну базу. Весь час Україна цікавила та мала перспективні відносини з інвесторами, як зовнішніми, так і внутрішніми, що сприяло завжди посиленню конкурентних переваг на різних рівнях господарювання – від окремих суб’єктів господарювання, до державного рівня.

До 22 лютого 2022 року до України привертала увагу різноманітні інвестиційні компанії та фонди. Серед них потрібно відмітити, як найбільш активних міжнародна інвестиційна компанія Dragon Capital; фонд прямого інвестування Horizon Capital; інвестиційний фонд SigmaBleyzer; перший в Україні та Молдові регіональний фонд прямих інвестицій Western NIS Enterprise Fund (WNISEF), заснований та фінансований урядом США; інвестиційна фінансова група Investment Capital Ukraine (ICU) ; компанія U. Ventures, Avellum.

Але повномасштабне воєнне вторгнення расії не тільки скалічило судьби населення, але і негативно вплинуло і на процес інвестиційної міжнародної співпраці. Тому зараз. Як ніколи раніше актуальним є пошук нових, реальних способів активації інвестиційного процесу в Україні.

Вітчизняні підприємці проявляють мужність в ці складні умови та сподіваються на реалізацію спільних інвестиційних проектів щодо зміцнення економіки на відбудови нашої Батьківщини.

Основні вітчизняні закони, що регулюють інвестиційну діяльність, це Закон України «Про інвестиційну діяльність» [4], «Про режим іноземного інвестування» [5], «Про захист іноземних інвестицій на Україні» [6], «Про зовнішньоекономічну діяльність» [7] Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації договорів про спільну діяльність за участю іноземного інвестора» [8].

Дієвим стимулом активації інвестиційного поля став прийнятий в 2024 році набув чинності Закон «Щодо страхування ризиків інвестицій в Україні від воєнних ризиків» [9].

Окрім того до кінця березня 2024 року Кабінетом Міністрів України спільно з Національним банком України визначиться конкретний розширений перелік воєнних ризиків, їх умови та порядок страхування та перестраховування [10].

Позитивним є прийняття Парламентом закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів зі значними інвестиціями в Україну». Цей закон у вересні 2023 року був змінений до умов воєнного стану [10].

Основні завдання законодавчих рішень уряду і час повномасштабного воєнного вторгнення окупантів є активація та підтримка інноваційного середовища в Україні, залучення до вітчизняної економіки стратегічних інвесторів, забезпечення державної підтримки великих інвестиційних проектів. Особливо це відноситься до таких галузей народного господарства-переробної промисловості, добування та збагачення корисних копалин, транспорту, логістики, охорони здоров'я та ін. Але ця підтримка буде відноситися до великих інвестиційних проектів, а саме, інвестиційні суми повинні бути в еквіваленті 12 мільйон євро та строк реалізації таких проектів не більше ніж 5 років [10].

Міжнародні організації також пропонують гарантії від воєнних ризиків та готові страхувати інвестиції в Україну - це національні Експортно-кредитні агенції різних країн, Американська корпорація з фінансування міжнародного розвитку (DFC), підрозділ Групи Світового банку Багатостороннє агентство гарантій інвестицій (MIGA) [10].

Організація DFC страхує навіть політичні ризики на суму до 1 млрд. доларів без обмеження щодо мінімальної суми вартості проекту терміном реалізації від 3-х років. Поле дії DFC – безпосередньо інвестиційне кредитування, інвестування, забезпечення страхування та перестраховування політичних та воєнних ризиків від наступних загроз:

- неможливість конвертування валюти;
- загроза політичного насильства;
- експропріація майна інвестора при воєнних діях;
- заволодіння майном інвестора;
- порушення умов договорів на ринках капіталу.

Організація DFC страхує та підтримує і суб'єкти приватної форми власності, якщо сам проект або бізнес знаходиться в країні доступу для програм DFC (Україна в переліку країн доступу). Обов'язкові умови - проект або бізнес оцінюється за впливом на навколишнє середовище по екологічним та соціальним критеріям; компетенції управлінської команди повинні бути підтвержені.

Позитивним є факт підтримки українських проектів організацією DFC вже на суму 400 млн. доларів; з них 250 млн. дол. для підтримки в час воєнного повномасштабного вторгнення на Україну расеї проектів в сільському господарстві (птахівники та виробники зерна).

Багатостороннє агентство гарантій інвестицій (MIGA) підтримує лише міжнародних інвесторів в українські інвестиційні проекти, для українських інвесторів механізм застосування гарантій цієї організації не можливий. Також проекти для підтримки MIGA повинні відповідати міжнародним стандартам щодо ефективності, екології та соціальним умовам, передбачають аналіз бізнес-планів та аудиторської звітності.

MIGA вже надало гарантійної страхової суми для першого свого інвестиційного проекту в Україні від воєнних ризиків в сумі 9.2 млн. доларів (проект індустріального парку M10 Industrial Park у Львові). Інвестором виступила кіпрська компанія, для якої MIGA надало позику та застрахувала

інвестиційний капітал на випадок воєнних та громадських заворушень на термін до 10 років.

Таким чином, на законодавчо-нормативному рівні вітчизняний уряд сприяє створенню позитивного інвестиційного клімату в цей важкий для країни час – в час повномасштабного воєнного вторгнення окупантів на нашу землю.

На рис.1.1 наведено гарантії, які пропонує вітчизняний уряд іноземним інвесторам.

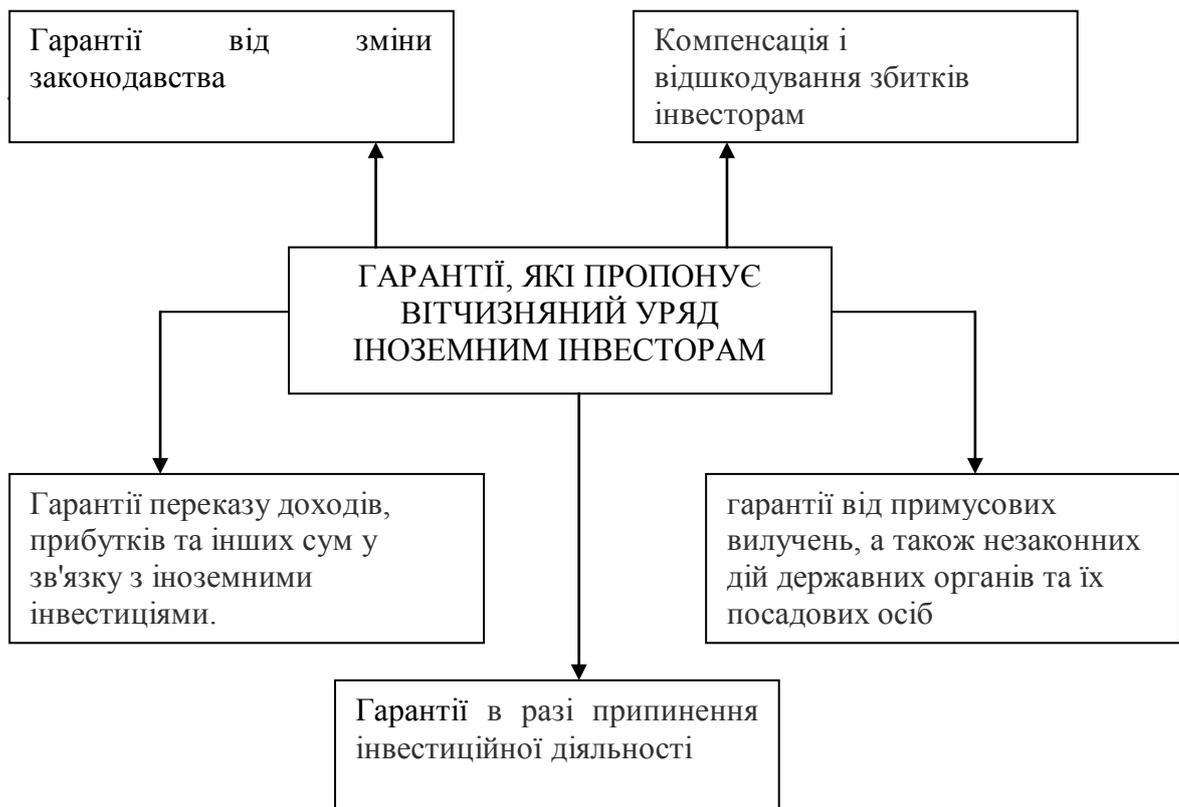

Рисунок 1.1 - Гарантії, які пропонує вітчизняний уряд іноземним інвесторам

Джерело: виконано автором на базі літературних джерел [1-10]

Проблемам активації інвестиційної діяльності присвячені праці вітчизняних науковців І.А. Бланк, Д.С. Аранчій, Н.О. Крихівської, Г.М. Чернишової, А.П. Гайдуцького, Г.В. Козаченко, Т.В. Майорової, Т.Г. Китайчук, О.В. Кузьмінової та ін. Закордоні фахівці – д, Ліней, С.Л. Брю, К.Р. Макконел, М. Джонк та ін.

Саме поняття «інвестиційна привабливість» вперше сформовано у середині ХХ століття в працях американського вченого економіста Джон Мейнарда Кейнса. Він у 1936 році в науковій праці «загальна теорія зайнятості. Процент та грошей» зазначив важливість інвестування в процесі економічного розвитку[12].

Україна вперше законодавчо пояснила та ввела термін «інвестиційна привабливість» у 1998 році Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій у Наказі «22 від 23.02.1998 «Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства та організації» [20]. В даній методиці наведено наступне визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» - це рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися або оцінюватися відповідними показниками, у тому числі і інтегральною оцінкою [20].

В табл.1.1 наведемо основні розуміння поняття «інвестиційна привабливість підприємства».

За аналізом наукових напрацювань авторів, ми можемо визначити наступне, що інвестиційна привабливість - це не тільки здатність привернути до себе увагу інвесторів, але і рівень конкурентоздатності, рівень економічного розвитку та стабільності національної економіки, конкретного суб'єкта господарювання.

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «інвестиційна привабливість» різними науковцями

№ з/п	Науковець	Визначення
1	2	3
1	Китайчук Т.Г. [12]	Інвестиційна привабливість визначається рівнем задоволення різних вимог та інтересів інвестора, таких як фінансові, виробничі, організаційні та інші. Оцінка цієї привабливості може бути здійснена за допомогою різних показників, включаючи інтегральну оцінку, що дозволяє отримати комплексний погляд на привабливість підприємства для потенційного інвестора.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
2	І.О. Бланк [13]	характеристика переваг та недоліків суб'єкта господарювання із використанням системи показників рентабельності, фінансової стійкості, платоспроможності, оборотності капіталу та активів, а також рівня прибутковості акціонерного капіталу, балансової вартості однієї акції
3	Д.С. Аранчій [14]	система різноманітних об'єктивних ознак, засобів, можливостей, що зумовлюють у своїй сукупності потенційний платоспроможний попит на інвестиції у певній країні, регіоні, галузі, на підприємств
4	Н. О. Крихівська, Г. М. Чернишова [15]	сукупність умов функціонування економіки, які б могли зацікавити інвестора щодо подальшого вкладення ресурсів
5	А. П. Гайдуцький [16]	порівняльна оцінка з конкурентами за низкою характеристик (ресурсною, збутовою, інфраструктурною, регуляторною, економічною) по кожному з напрямів інвестиційної привабливості для її кількісного виміру та оцінки.
6	Г. В. Козаченко [17]	інтегральна характеристика підприємства з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції), ефективності використання ресурсів і активів, їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості, а також значення низки неформальних показників
7	Т. В. Майорова [18]	інтегральна характеристика з точки зору наявного фінансового стану, можливостей розвитку техніко-економічного та організаційного рівня виробництва, соціальної безпеки та інформаційної забезпеченості

Джерело: виконано автором на базі літературних джерел [11-18]

За оглядом літературних джерел в тому, що вона базується на сукупності різноманітних факторів та характеристик.

Взагалі якщо розглядати словосполучення «інвестиції» та привабливість», визначаємо наступне:

1. Згідно закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиції - це результат виробничо-господарської діяльності, в результаті якої отримується позитивний економічний ефект у вигляді прибутку, тобто різниці між вартістю реалізованої продукції чи послуг та витратами на виробництво цієї продукції [4].

2. «Привабливість» має наступні тлумачення за українським словником – викликати захоплення якістю, властивостями чи іншими характеристиками.

Якщо поєднати ці два слово значення, то можемо надати наступне узагальнююче поняття «інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання» - це конкретний економічний та виробничо-технічний стан суб'єкта господарювання, який спонукає потенційних інвесторів щодо прийняття рішення вкладення своїх інвестиційних коштів в розвиток суб'єкта господарювання та отримання відповідного прибутку.

А Сайт Вікіпедії визначає основні складові інвестиційної привабливості підприємства: «...прозорість діяльності та позитивний імідж; фінансова стійкість та платоспроможність; конкурентоспроможність, стійке положення на займаних ринках збуту, можливість освоєння нових ринків; рівень інноваційної активності; виробничий потенціал підприємства, можливості по збільшенню випуску продукції, освоєння нових видів продукції, диверсифікація виробництва; висококваліфікований персонал, в тому числі професійна менеджерська команда» [22].

На рівень інвестиційної привабливості впливають наступні фактори, це фінансовий стан суб'єкта господарювання, його рівень конкурентоздатності; фактори ринкового оточення та рівень корпоративного управління (рис.1.2).

Рисунок 1.2 - Фактори інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання

Інвестиційна привабливість формується під впливом як зовнішніх чинників - це галузь, місцезнаходження суб'єкта господарювання та його відносини з місцевою владою; так і внутрішні чинники – це виробничо-технічний потенціал, рівень професіоналізму персоналу, рівень фінансового стану, ефективність менеджменту, інвестиційна програма. На інвестиційну привабливість

безпосередньо впливає і інвестиційний ризик, який складається із різноманітних складових – це і економічний, і фінансовий, політичний, соціальний, екологічний, кримінальний та законодавчий ризики [23].

В економічній літературі існують досить суміжні з «інвестиційною привабливістю» поняття – це «інвестиційний клімат» та «інвестиційна активність». Згідно дослідження проф. О.В. Димченко всі ці категорії направлені на досягнення єдиного результату - це розвиток економіки за рахунок залучення та використання інвестиційних коштів, тільки «Інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання» на правлена на суб'єкт інвестиційного процесу, що потребує інвестиції; інвестиційний клімат відноситься до регіону або держава в цілому з суб'єктом інвестиційного процесу в особі органів державної влади та місцевого самоврядування; інвестиційна активність пов'язана з суб'єктами інвестиційного процесу – інвесторами [24]. Зв'язок наведених понять в тому, що вони відображають функції суб'єктів інвестиційного процесу – це суб'єкти господарювання, які потребують інвестицій; органи державної влади та місцевого самоврядування та інвестори.

О.В. Димченко визначає інвестиційну привабливість як комплексну характеристику, яка має суттєва ознаки, що залежать як від інвесторів, так і від самого суб'єкта господарювання. Інвестиційну привабливість можливо визначити інтегральним показником, узагальнюючи кількісні та якісні фактори діяльності суб'єкта господарювання [24].

Цілі оцінки інвестиційної привабливості для суб'єкта господарювання та для інвестора різні (рис.1.3).

Конкретний суб'єкт господарювання та інвестори мають різні цілі в реалізації процесу інвестування. Такі різноманітні цілі суб'єктів інвестиційної діяльності тільки позитивно впливають на сам процес інвестування. Сам суб'єкт господарювання, з одного боку, зацікавлений в ефективному розвитку своєї діяльності, посиленні своїх конкурентних переваг. А , з другого боку, інвестори, які мають різні цілі результату свого інвестування в залежності від виду інвестиційних коштів.

Рисунок 1.3 - Цілі оцінки інвестиційної привабливості для суб'єкта господарювання та для інвестора

Джерело: виконано автором на базі літературного джерела [25]

Перелік факторів, що впливають на інвестиційну привабливість суб'єкта господарювання наведено на рис. 1.4.

Всіх інвесторів можливо поділити на дві групи в залежності від виду коштів – реальні чи фінансові інвестиції.

1. Реальні інвестори, вкладення їх коштів пов'язано з середньо або довгостроковим ризиком. І це кардинально направлено на ключові напрями діяльності суб'єкта господарювання. Мета інвестування реальних інвесторів – це отримання права власності на суб'єкті господарювання та/або отримання

прибутку на свої інвестиційні кошти на правах участі в управлінні суб'єкта господарювання. дана група реальних інвесторів позитивно впливають на посилення потенціалу суб'єкта господарювання, забезпечуючи розвиток та посилюючи конкурентні переваги.

Рисунок 1.4 - Перелік факторів впливу на інвестиційну привабливість суб'єкта господарювання

2. До другої групи інвесторів відносять фінансових інвесторів. Вони вкладають інвестиційні кошти у цінні папери суб'єкта господарювання – у акції, векселі та облігації. Такий вид інвесторів не має можливості управляти суб'єктом господарювання. Їх мета – це отримання високих прибутків на вкладений капітал. При вкладенні коштів в придбання акцій, то фінансовий інвестор цікавиться тільки дивідендною політикою, ринковими курсами акцій; при вкладенні коштів у облігації та векселі (тобто боргові цінні папери), розглядається заставне майно та обсяг відсотків; якщо фінансовий інвестор має за мету придбати контрольний або блокуючий пакет акцій суб'єкта господарювання, то він з фінансового інвестора становиться реальним інвестором і вже має можливість керувати, впливати на всі сфери діяльності суб'єкта господарювання [26].

Таким чином, інвестиційна привабливість має дві сторони, одна, яка розглядається з боку реального інвестора, інша, з фінансового (рис.1.5).

Таким чином, наявність інвестиційної привабливості є базою приваблення інвестиційних коштів у розвиток суб'єктів господарювання, галузі, держави.

До основних показників, що дають змогу оцінити інвестиційну привабливість об'єктів інвестування, переваги та недоліки застосування даних показників - чистої теперішньої вартості (чистого приведенного доходу) (NPV), індексу рентабельності інвестицій (PI), внутрішньої норми рентабельності (IRP), модифікованої норми рентабельності (MIRR), періоду окупності (PB), дисконтованого періоду окупності, облікової норми рентабельності (ARR) (Додаток А).

Зробимо висновок за результатами даного підрозділу роботи.

1.Поняття «інвестиційна привабливість» трактується та розуміється науковцями по різному, але вони мають і спільні риси. Якщо поєднати ці два слово значення. то ми надали наступне узагальнююче поняття «інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання» - це конкретний економічний та виробничо-технічний стан суб'єкта господарювання, який спонукає потенційних

інвесторів щодо прийняття рішення вкладення своїх інвестиційних коштів в розвиток суб'єкта господарювання та отримання відповідного прибутку.

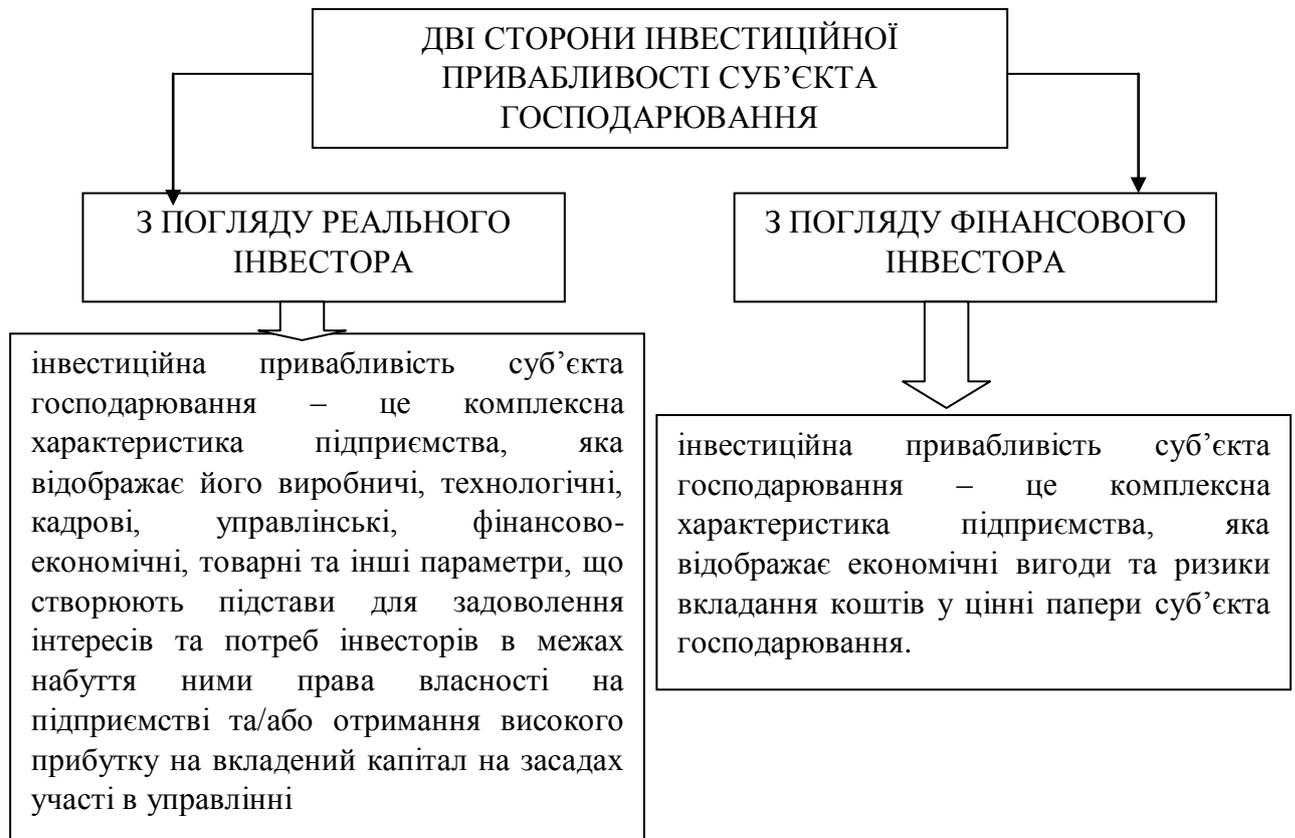

Рисунок 1.5 – Дві сторони інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання

Джерело: виконано автором на базі літературного джерела [25]

2. Інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання формується на ієрархічних рівнях – держави, регіону та самого конкретного суб'єкта господарювання і рівень домінантності досить важко встановити. Суб'єкт господарювання з високим рівнем інвестиційної привабливості втрачає свої позитивні позиції в країні та регіону з незадовільною діяльністю та економікою. І навпаки, в країні або регіоні з високою економічною привабливістю навіть суб'єкти господарювання з незадовільною діяльністю можуть бути привабливими для потенційних інвесторів. Але поєднання всіх рівнів надасть позитивний ефект для інвестування.

3. Кожен інвестор має індивідуальні критерії оцінювання інвестиційної

4. Інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання залежить від внутрішніх та зовнішніх чинників - від політичних, економічних, організаційно-правових, законодавчих, соціальних, екологічних, виробничих, інноваційних, інфраструктурних, споживчих, кримінальних, фінансових, ресурсно-сировинних, трудових та ін. чинників [12].

5. Рівень інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання є індикатором для прийняття інвесторами їх рішень щодо конкретного інвестування.

В наступному підрозділі роботи надамо методи аналізу та оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання.

1.2. Методи аналізу та оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання

Аналіз та оцінка інвестиційної привабливості потрібна і суб'єкту господарювання і самому інвестору, так як є базою для формування інвестиційної політики та надають інформацію для прийняття інвестором рішення. Залучення інвестиційних коштів повинно відбуватися на партнерських взаємовигідних умовах.

Аналіз літературних джерел в першому підрозділі роботи надає нам можливість зробити наступний висновок, існує безліч підходів по визначенню рівня інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання – з боку самого суб'єкта господарювання, з боку інвесторів, як реальних так і фінансових. В науковій літературі наведено різноманітні погляди щодо показників, необхідних для оцінювання. Узагальнимо та зведемо в табл. 1.2 основні підходи щодо визначення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.

Як вказує проф. Димченко О.В., науковці, що віддають перевагу інтегральному показнику оцінки прагнуть полегшити прийняття інвестором

рішення через узагальнення потрібної інформації для прийняття інвестором рішення. Існує і підхід, при якому інвестор оцінює інвестиційну привабливість комплексно, в тому числі і фінансовий стан.

Підхід, що базується на рівні задоволення потреб або інтересів інвестора не досить популярний, тому що у конкретного інвестора можуть бути свої особливості в інтересі інвестування.

Підхід, що базується на отриманні максимального прибутку хоч і характеризується чіткою ціллю, але не враховує інші, не менш важливі дані, це і ризик, ринкові та географічні особливості.

Таблиця 1.2 - Основні підходи щодо визначення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання [26]

№з/п	Ціль	Додаткові ознаки			
		Інтегральна оцінка	Враховано інвестиційний потенціал	Показники фінансового стану	Врахування формалізованих та неформалізованих чинників інвестиційної привабливості
1	Характеристика переваг і недоліків умов або доцільності інвестування	+	+		+
2	Інтегральна характеристика суб'єкта господарювання	+		+	
3	Рівень задоволення потреб або інтересів інвестора	+			
4	Показник, що характеризує можливість отримання максимального прибутку			+	

О.І. Пилипенко поділяє практичні методики оціни інвестиційної привабливості на наступні групи:

- 1) методики, які базуються на різноманітних оцінках експертів;
- 2) методики, які базуються на статистичні інформації;

3) методики під назвою комбіновані, які базуються на експертно-статистичних розрахунках [27].

Окрім того існує і наступна класифікація методик аналізу інвестиційної привабливості:

це такі методики, при яких інвестиційна привабливість повністю визначається фінансовим станом суб'єкта господарювання (це наведені в табл.1.2 з ціллю інтегральної характеристики суб'єкта господарювання та з ціллю можливості отримання максимального прибутку);

група методик, які враховують окрім фінансового стану, інші внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість суб'єкта господарювання.

До факторів, що впливають на рівень інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання Китайчук Т.Г. відносить наступні, що наведені в табл. 1.3 [12].

В додатках Б-Г надамо показники алгоритм розрахунку показників майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості та ділової активності.

Таблиця 1.3 – Фактори, що впливають на рівень інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання [12]

№з/п	Назва фактора	Показники та чинники фактора
1	2	3
1	Фінансовий стан суб'єкта господарювання	Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності; коефіцієнт оборотності активів; рентабельність власного капіталу по чистому прибутку; рентабельність продажів по чистому прибутку.
2	Ринкове оточення	Інвестиційний клімат регіону; розвиток інфраструктури; інвестиційна привабливість галузі; стадія життєвого циклу основного виду продукції; ступінь конкуренції на товарному ринку; екологічне навантаження на природне середовище; географічний ринок збуту продукції.

Продовження таблиці 1.3

1	2	3
3	Корпоративне управління	Інвестиційний клімат регіону, в якому знаходиться суб'єкт господарювання; частка державної власності в зареєстрованому капіталі суб'єкта господарювання; частка акцій у вільному обігу на вторинному ринку; розмір винагороди членам ради директорів; фінансова прозорість і розкриття інформації; дотримання прав дрібних акціонерів з управління суб'єктом господарювання; дивіденди фінансового року.

Як більш популярний в науковій літературі інтегральний показник оцінки інвестиційної привабливості можливо внутрішнього стану надати схемою рис. 1.6.

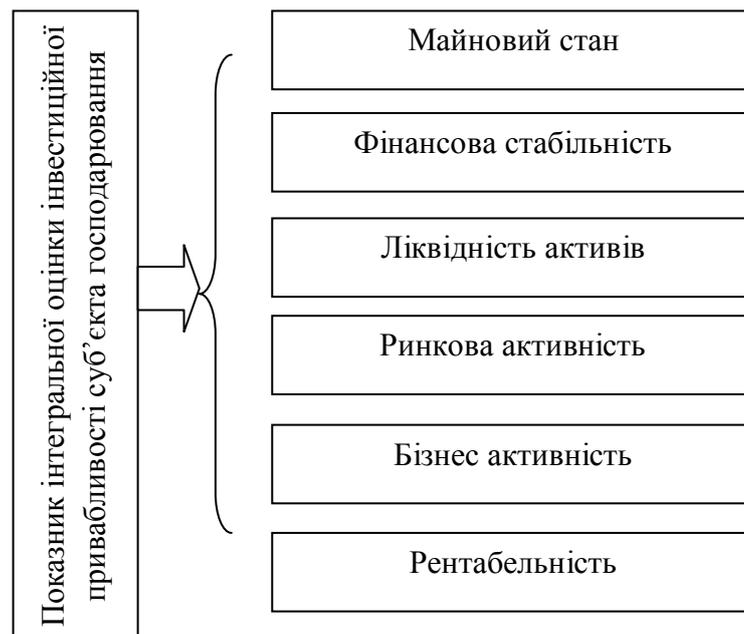

Рисунок 1.6 – Схема розрахунку інтегрального показника оцінки інвестиційної привабливості (внутрішній стан суб'єкта господарювання)

I. Показники, що характеризують майновий стан суб'єкта господарювання відносяться наступні:

питома вага активної частини основних фондів в загальній вартості основних засобів інтегральний показник оцінки інвестиційної привабливості;

динаміка амортизаційних відрахувань;

коефіцієнти оновлення та вибуття основних засобів.

Але перераховані показники не надають повну інформацію щодо стану та рівня модернізації основних засобів.

Олексієнко Л.М. пропонує визначати частку інноваційних, прогресивних основних фондів в загальній структурі [28].

В оцінці майнового стану потрібно оцінити весь ресурсний потенціал претендента на інвестиційне втілення - це і оборотні ресурси, трудові, фінансові.

II. Тобто до 2-ї групи для оцінки фінансової стабільності (рис.1.6) більш загальними в методиці оцінки платоспроможності суб'єкта господарювання відносять наступні показники:

величина та динаміка оборотного капіталу, величина між оборотними активами та поточними зобов'язаннями;

відношення виробничих запасів до оборотних активів, тобто частка товарно-матеріальних цінностей в структурі оборотних коштів;

коефіцієнт власного капіталу (частка власного капіталу, за якою фінансуються активи суб'єкта господарювання);

коефіцієнт власного капіталу (порівнюється загальний капітал із загальними борговими зобов'язаннями);

індекс фінансової стійкості (порівнюється власний капітал та довгострокові зобов'язання та загальні активи);

індекс фінансового важеля (розраховується відношенням загальних боргових зобов'язань та власного капіталу).

III. До третьої групи (рис.1.6) відносять показники ліквідності. Розрахунок проводять групуванням активів за ступенем ліквідності, а пасивів за термінами платежів. Порівняння 4-х груп активів та пасивів дають результати оцінки ліквідності.

Розраховується коефіцієнт покриття (поточна ліквідність);

коефіцієнт абсолютної ліквідності;

співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості;

коефіцієнт покриття періодичних платежів (рачується відношенням різниці оборотних активів та виробничих запасів до середньоденних грошових виплат за господарські операції).

Існує так званий «швидкий або кислотний тест», який є індикатором ліквідності компанії та може дати потенційному інвестору відповідь на питання – Чи виконає суб'єкт господарювання свої поточні зобов'язання. Якщо усі продажі припиняться? Гончарук А.І. вважає значення кислотного тесту, що задовольнить потенційних інвесторів 1,0 або вище [29].

Коефіцієнт кислотного тесту визначається діленням суми грошових коштів, їх еквівалентів, короткострокових інвестицій та поточної дебіторської заборгованості на поточні зобов'язання:

$$K_{KT} = \frac{K_{дз} + K_{фв} + Гк}{Пз}; \quad (1.1)$$

де K_{KT} - коефіцієнт кислотного тесту;

$K_{дз}$ – короткострокова дебіторська заборгованість;

$K_{фв}$ – короткострокові фінансові вкладення;

$Гк$ - грошові кошти;

$Пз$ – поточні зобов'язання.

Інколи аналітики радять використовувати коефіцієнт кислотного тесту ніж коефіцієнт поточної ліквідності, так як він є більш консервативним показником (він не враховує такі активи, як запаси, що швидко досить важко ліквідувати).

Інвестиційний аналіз до суб'єктів господарювання з індексом кислотного тесту менше ніж 1 радить ставитися з обережністю, бо вони не мають в достатній кількості ліквідних активів для погашення своїх поточних зобов'язань.

Але оптимальна величина коефіцієнта кислотного тесту залежить від специфіки галузі (наприклад невеликі суб'єкти господарювання, які займаються роздрібною торгівлею).

Для більшої частини суб'єктів господарювання в промисловості цей коефіцієнт повинен бути більше 1. Але інколи, коли коефіцієнт Ккт більше 1, це свідчить що грошові кошти не реінвестуються, не використовуються ефективно. Інколи великі промислові компанії генерують свої грошові потоки і у них Ккт знаходиться в діапазоні до 8.

Так як і коефіцієнти поточної та швидкої ліквідності є статистичними, то теоретики пропонують використовувати для оцінки інвестиційної привабливості співвідношення «оборотний капітал та виручки» за формулою:

$$K_{окв} = \frac{Oa - Пз}{Вир.}; \quad (1.2)$$

де Oa – оборотні активи;

$Пз$ – поточні зобов'язання;

$Ввир.$ – виручка.

Виручка відображає операційний грошовий потік і тим самим свідчить, що дане співвідношення пов'язано з короткостроковою надлишковою ліквідність. Та річним операційним грошовим потоком.

IV. Доцільно визначити наступні показники рентабельність (рис. 1.5) для оцінки інвестиційної привабливості:

рентабельність інвестицій (це відношення прибутку до оподаткування до величини довгострокових зобов'язань);

дохід на акціонерний капітал;

маржа операційного прибутку (визначається відношенням чистого прибутку на продаж);

рентабельність середніх загальних активів (розраховується відношенням чистого доходу на середні загальні активи).

V. Це група показників, які свідчать про ділову активність суб'єкта господарювання. До цих показників відносяться наступні показники:

продуктивність праці;
 дохідність капітальних вкладень;
 оборот коштів та термін їх обороту;
 оборотність товарних запасів;
 товарообіг у днях;
 оборот власного капіталу;
 загальний оборот капіталу.

Аналітики вважають доцільними та надійними для інвестиційного вкладення наступне співвідношення:

$$T_{зп} > T_{здрп} > T_{пза} > 100\%; \quad (1.3)$$

де $T_{зп}$ – темп зростання прибутку;

$T_{здрп}$ – темп зростання доходу від реалізації продукції;

$V_{вир.}$ – темп приросту загальних активів.

Наведене співвідношення називають також «золотим правилом економіки».

В процесі дослідження потрібно порівняти оборот дебіторської та кредиторської заборгованості. Позитивна динаміка перевищення обороту дебіторської заборгованості над кредиторською.

VI. Ця група включає показники оцінки ринкової активності суб'єкта господарювання. В неї входять такі показники:

дивіденди на одну акцію;

відношення ринкової вартості акції до величини дивідендів на одну акцію;

дивідендна прибутковість (відношення 1 до прибутку на акцію).

Але розрахунок показників цієї групи буде залежити і від прийнятої суб'єктом господарювання дивідендної політики.

Аналітики рекомендують розраховувати показник середньозваженої вартості капіталу WACC, який характеризує мінімально прийняту норму

рентабельності інвестиційних коштів. Це відносно стабільна величина і розраховується за формулою:

$$\text{WACC} = ((\text{СК}_\text{в} * \text{У}_\text{в} + \text{СК}_\text{а} * \text{У}_\text{а} + \text{ЗК}_\text{ф} * \text{У}_\text{ф} + \text{ЗК}_\text{т} * \text{У}_\text{т} + \text{ЗК}_\text{п} * \text{У}_\text{п}) / 100; \quad (1.4)$$

де WACC – Середньозважена вартість капіталу [суб'єкта](#) господарювання, в %;

$\text{СК}_\text{в}$ – Вартість залучення власного капіталу за рахунок внутрішніх джерел, у %;

$\text{У}_\text{в}$ – питому вагу власного капіталу, залученого з допомогою внутрішніх джерел, у загальному капіталі, у %;

$\text{СК}_\text{а}$ – Вартість залучення власного капіталу за рахунок зовнішніх джерел, у %;

$\text{У}_\text{а}$ – питому вагу власного капіталу, залученого з допомогою зовнішніх джерел, у загальному капіталі, у %;

$\text{ЗК}_\text{ф}$ – вартість залучення фінансового кредиту, що використовується підприємством, у %

$\text{У}_\text{ф}$ – Питома вага фінансового кредиту у використовуваному капіталі, у %;

$\text{ЗК}_\text{т}$ – Вартість залучення товарного кредиту використовуваного підприємством, у %;

$\text{У}_\text{т}$ – Питома вага товарного кредиту у використовуваному капіталі, у %;

$\text{ЗК}_\text{п}$ – Вартість залучення позикового капіталу з інших джерел, в %;

$\text{У}_\text{п}$ – Питома вага позикового капіталу, залученого з інших джерел, у капіталі, що використовується, в %.

Як показник оцінки інвестиційної привабливості потрібно назвати коефіцієнт ринкової капіталізації, або ринкової межі, тобто загальну вартість непогашених акцій.

Окрім показників внутрішнього стану суб'єкта господарювання до методики оцінки ми включаємо і показники ринкового оточення та корпоративного управління.

Таким чином, наведемо основні коефіцієнти оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Показники інвестиційної привабливості

№з/п	Позначення	Назва показника	Алгоритм розрахунку
1	2	3	4
1	К1	Коефіцієнт фінансової незалежності	Власний капітал / загальні активи.
2	К2	Коефіцієнт фінансової стабільності	Довгострокові зобов'язання + поточні зобов'язання) / власний капітал.
3	К3	Коефіцієнт інвестицій	Власний капітал + довгострокові зобов'язання) / необоротні активи.
4	К4	Коефіцієнт маневрування	Оборотні кошти/власний капітал.
5	К5	Поточна оцінка	Оборотні активи /поточні зобов'язання.
6	К6	Активи	Дохід від продажу /залишкова вартість основних засобів.
7	К7	Дохід на акціонерний капітал	Чистий дохід / власний капітал.
8	К8	Період погашення боргів	(Короткострокова банківська позика + кредиторська заборгованість за товари + зобов'язання перед бюджетом та працівниками щодо заробітної плати) / собівартість продажів.
9	К9	Величина короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	(Дебіторська заборгованість + видані векселі) / (кредиторську заборгованість за товари + аванси.
10	К10	Коефіцієнт основних засобів	Залишкова вартість / повної первісної вартості
11	К11	Рентабельність виробництва	Чистий дохід від продажу / собівартість. продажу
12	К12	Рентабельність продажів	Операційний дохід - виплачені відсотки і оборот від реалізації продукції.
13	К13	Індекс корпоративного управління	Визначається рейтинговим індексом за період 5 років по 10 бальній шкалі. Це частка державної власності в зареєстрованому капіталі суб'єкта господарювання;

			частка акцій у вільному обігу на вторинному ринку; розмір винагороди членам ради директорів; фінансова прозорість і розкриття інформації; дотримання прав дрібних акціонерів з управління суб'єктом господарювання; дивіденди фінансового року.
--	--	--	---

Продовження таблиці 1.4

1	2	3	4
Індекси зовнішнього оточення			
14	Індекс 1	Індекс ринкового оточення	Визначається рейтинговим індексом за період 5 років по 10 бальній шкалі. Враховується інвестиційний клімат регіону; розвиток інфраструктури; інвестиційна привабливість галузі; стадія життєвого циклу основного виду продукції; ступінь конкуренції на товарному ринку; екологічне навантаження на природне середовище; географічний ринок збуту продукції

В залежності від визначеного інвестиційного середовища для потенційних інвесторів, як приватних, так і державних, приймається рішення щодо втілення інвестиційних коштів та обирається інвестиційна політика - агресивна, збалансована або пасивна (рис.1.7).

Рисунок 1.7– Види інвестиційної політики

Аналітики рекомендують застосування агресивної інвестиційної політики при становленні та розвитку суб'єктів господарювання. Збалансована рекомендована до застосування для нових перспективних проєктів, а пасивна можлива для застосування на всіх стадіях життєвого циклу продукції.

А взагалі про застосування конкретного виду інвестиційного вкладення капіталу вирішує інвестор за згодою з претендентом на інвестиційні кошти.

Як висновок до другого підрозділу роботи визначаємо:

1. Аналіз та оцінка інвестиційної привабливості потрібна і суб'єкту господарювання і самому інвестору, так як є базою для формування інвестиційної політики та надають інформацію для прийняття інвестором рішення. Залучення інвестиційних коштів повинно відбуватися на партнерських взаємовигідних умовах.

2. Наведено основні підходи щодо визначення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання та надано характеристика їх класифікацій за різними авторами.

3. Розглянуто основні фактори, що впливають на рівень інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання – це фінансовий стан суб'єкта господарювання, ринкове оточення та корпоративне управління.

4. Наведена схема розрахунку інтегрального показника оцінки інвестиційної привабливості. (майновий стан, фінансова стабільність, ліквідність активів, ринкова активність, бізнес – активність, рентабельність).

5. Запропоновано використати популярний в аналізі інвестиційної привабливості коефіцієнт кислотного тесту.

6. Визначено, що в залежності від визначеного інвестиційного середовища для потенційних інвесторів, як приватних, так і державних, приймається рішення

щодо втілення інвестиційних коштів та обирається інвестиційна політика - агресивна, збалансована або пасивна.

В наступному розділі кваліфікаційної роботи виконаємо аналіз показників виробничо-господарської діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

2.1 Техніко-економічна характеристика ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Діяльність досліджує мого суб'єкта господарювання ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» розділилося на до та після, як для всієї України, всіх вітчизняних підприємств, населення після 24 лютого 2022 року з часу повномасштабного воєнного вторгнення на нашу землю окупантів.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - найбільше підприємство гірничо-металургійного комплексу України. Знаходиться на території Дніпропетровської області, місто Кривий Ріг, Дзержинський район, вул.Орджонікідзе, 1.

Генеральний директор Мауро Лонгобардо.

Власник – Лакшмі Нівас Міттал – індійський бізнесмен, власник світового гіганта металургії групи Mittal Steel Company N.V, співвласник металургійної компанії Arcelor Mittal.

Офіційно ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» зареєстровано 08.04.2004 року.

Основними видами діяльності ПАТ є виробництво чавуну сталі та феросплавів, виробництво коксу та коксопродуктів, добування залізної руди.

На ПАТ АМКР виробництво з повним циклом виготовлення продукції – видобуток руди, її збагачення та металургійне виробництво

Історія Криворізького металургійного комбінату «Криворіжсталь» розпочалася 16 червня 1931р. - головою ВРНГ Г.К. Орджонікідзе підписується наказ про будівництво Криворізького металургійного заводу. Місце будівництва вибрано було в зв'язку з розташуванням в Кривому Розі великого басейну залізняку (Криворізький залізородний басейн). На розгляд було представлено чотири місця розташування заводу. І саме будівництво, і потім керування заводом було доручено другу Орджонікідзе Якову Іллічу Віснику. З ім'ям цього політичного діяча та керівника пов'язано чимало реалізованих позитивних впроваджень та досягнень в нашому місті. Ще в той час Яків Ілліч одним із першочергових завдань ставив соціальне питання працівників майбутнього заводу, мріяв про будівництво житлового комплексу з благоустроєм та зеленими насадженнями для працівників майбутнього заводу. Але, після смерті Г. Орджонікідзе, як і в більшості випадків з іншими керівниками, відбулася жорстока розправа і з самим Я. Вісником та з його близькими.

7 листопада 1931р. - закладені перші кубометри бетону у фундамент першого промислового об'єкта - доменної печі № 1.

3 серпня 1934р. - задута перша доменна піч («Комсомолка») з комплексом енергетичного і ремонтно-допоміжного господарства.

4 серпня 1934р. - виданий перший чавун на доменній печі «Комсомолка». Цей день прийнято вважати датою народження «Криворіжсталі».

Травень 1935р. - задута доменна піч № 2.

Січень 1936р. - отримано перший криворізький кокс. Березень 1939р. - задута доменна піч № 3.

Серпень 1939р. - із введенням в експлуатацію бесемерівського цеху виплавлені перші тони криворізької сталі.

У серпні 1941р. обладнання підприємства було частково демонтовано й евакуйоване до м. Нижній Тагіл на Уралі.

Післявоєнна історія комбінату фактично пов'язана з його другим народженням і безперервним зростанням. Почали виробляти продукцію аглофабрика, ковальський, ремонтно-механічний та інші цехи.

1956р. - введений в експлуатацію первісток прокатного переділу на підприємстві - безперервний дрібносортовий стан "250-1", устаткування якого, як й інших 9 прокатних станів, було виготовлено і поставлено фірмою СКЕТ з Німеччини.

У 1983р. - завод отримав статус комбінату.

1996 р. - постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1996р. № 1213 "Про створення Криворізького державного гірничо-металургійного комбінату «Криворіжсталь» прийнято рішення про створення єдиного виробничо-технологічного комплексу з повним металургійним циклом.

2001 р. - наказом Державного комітету промислової політики України від 19.04.2001р. №165 прийнято рішення про передачу частини основних фондів державного підприємства «Рудоуправління імені Кірова» Криворізькому державному гірничо-металургійному комбінату «Криворіжсталь» з метою створення на його базі шахтоуправління з підземного видобутку руди на правах структурного підрозділу комбінату.

2004р. - згідно із наказом Міністерства промислової політики України від 07.04.2004 р. №166 "Про створення ВАТ «Криворіжсталь» створене відкрите акціонерне товариство «Криворізький гірничо-металургійний комбінат Криворіжсталь» шляхом перетворення Криворізького державного гірничо-металургійного комбінату «Криворіжсталь».

Відповідно до рішення загальних зборів акціонерів від 21 квітня 2011 року найменування Відкритого акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» змінено на Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Основна продукція, що випускає товариство: 1) прокат арматурний гладкого профілю; 2) прокат арматурний періодичного профілю; 3) катанка 5,5-14,0 мм з вуглецевої сталі звичайної якості; 4) катанка з низьковуглецевої і легованої сталі; 5) катанка сталева канатна; 6) прокат сортовий гарячекатаний з вуглецевих та

легованих марок сталі; 7) заготівка гарячекатана з вуглецевої сталі; 8) заготівка безперервно лита.

Потужності підприємства розраховано на щорічний випуск близько 8млн.т. сталі; 11,45млн.т чавуну. Впровадження нових технологій та нових товарів: освоєно виробництво нових марок сталі (SAE 1006M Si max 0.03%, SAE 1008M Si max 0,03% за покращеною технологією, сталь 35), розлито на безперервно - ливарній машині з подальшим перекатом на дрібносортно-дротовому, та дротовому станах. Освоєно виробництво нових товарів (чотирирядна рифлена 8,0; 10,0; 12,0 мм катанка в бунтах, арматурний прокат за вимогами NTC-2289) на дрібно-сортових та сортових станах.

До повномасштабного воєнного вторгнення расеї збут продукції здійснювався щомісячно, але з незначними коливаннями. Коливання у збуті продукції, перш за все, сезонні. Згладжувати перепади сезонного характеру продажів, фахівцям служби маркетингу та збуту вдається за рахунок змінення ціни (зростання на вершині ділової активності та зниження, коли активність на нулі), диверсифікації ринків збуту, пропозиції гнучкої системи знижок та надбавок.

Основні заходи, спрямовані на розширення та захист ринків збуту: з метою дотримання загальних правил поведінки та вимог, встановлених світовою спільнотою, у 2016 році проведені роботи з підтвердження відповідності заготовки, катанки, фасонного, сортового та арматурного прокату вимогам національних стандартів країн-споживачів за напрямками. Розпочата робота по сертифікації підприємства згідно міжнародних стандартів «Сталий Розвиток, SRS» та BES 6001 (CARES).

Міжнародними аудиторами, та споживачами продукції був відзначений високий рівень ефективності системи менеджменту, якості розвитку підприємства. Виконані роботи по сертифікації, омологатії продукції сприятимуть захисту позицій підприємства на нових та існуючих ринках збуту.

Березень 2022 року – через напад расії «АрселорМіттал Кривий Ріг» скорочує своє виробництво, але зберігає колектив та потужності. Динаміка виробництва основних видів продукції на ПАТ АМКР наведена на рис.2.1.

За даними рис 2.1 в 2021 р. в порівнянні з 2020 р. ПАТ АМКР збільшив виробництво чавуну до 5,34 млн. т. (7,9%); прокату до 4,6 млн. т (5,6%); сталі до 4,92 млн. т (5,2%).

А 2022 рік із – за повномасштабного воєнного вторгнення випуск чавуну скоротився до 29 % від плану; прокату 22,8%; сталі -23,1%; коксу -37,3%; концентрату – 42,8%; видобуток руди - 44%.

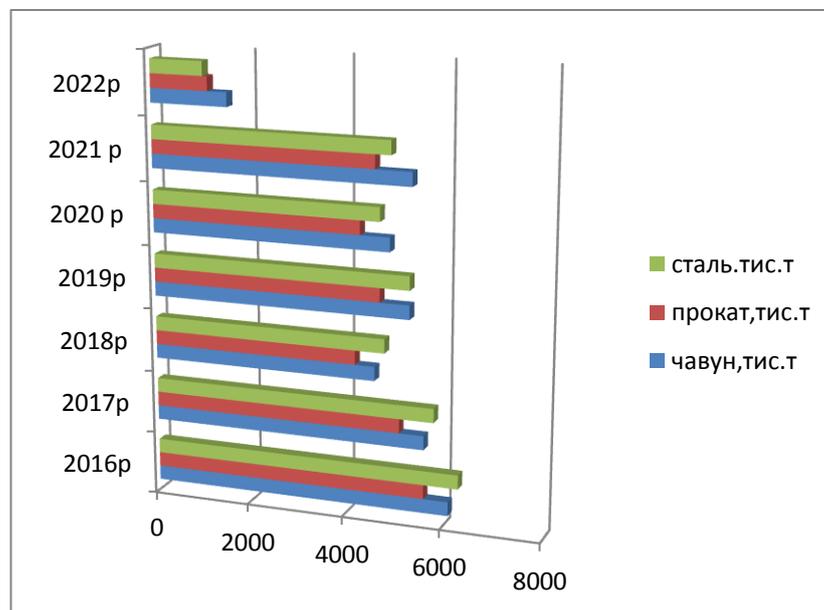

Рисунок 2.1 - Динаміка обсягів виробництва основних видів продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2016-2022 рр.

Згідно інформації з офіційних джерел ПАТ в 2023 році чавуну виготовлено 1,5 млн. т. (в 2022 р.- 1,6 млн. т.), сталі 1,0 млн. т. (в 2022 р. 1,2 млн. т.), прокату – 0,9 млн. т. (в 2022 р. – 1,1 млн. т.), коксу – 0,9 млн. т.(1.1 в 2022 р.), концентрату – 4,6 млн. т. (в 2022 р. 4,5 млн. т.), видобуток руди 11,4 млн. т. (в 2022 р.- 11,6 млн. т.) [31]. Тобто в 2023 р. підприємство вистояло та в порівнянні з 2022 р. виробництво за видами продукції було в межах 79,7-100,4%.

На 20-25% в 2022 році завантажені виробничі потужності комбінату. В 2022 році сайт ПАТ АМКР було закрито із – за війни і атак хакерів, тільки в 2023 році наводяться деякі дані звітності комбінату.

На рис.2.2 наведено структуру виробництва продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Найбільша питома вага в продукції – це прокат.

Діяльність комбінату регулюється законодавством України – це Конституція України [1], кодекси - Господарський [2], Цивільний [3] та Податковий [4].

НА ПАТ запроваджена лінійно-організаційна структура управління, при якій кожний працівник підпорядкований тільки одному керівнику і кожний підрозділ виконує повністю комплекс робіт, що належать до його управлінських обов'язків.

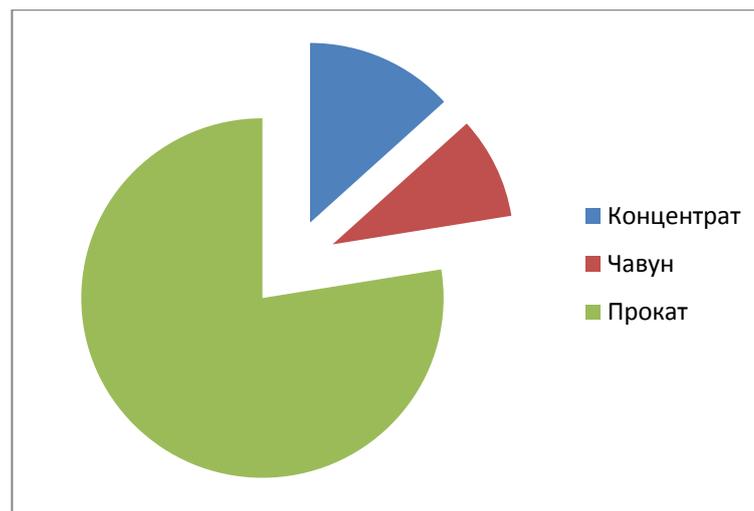

Рисунок 2.2 – Питома вага реалізації основних видів продукції в вартісному вираженні в 2021 році на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Перевагами такої організаційної структури є повна відповідальність керівників за результати роботи свого департаменту, досить повна чіткість та зрозумілість взаємовідносин працівників структурних ланок та управлінців.

До основних функціональних структур відносяться наступні департаменти - виробничо-технічний, маркетингу, бухгалтерії, кадрів, охорони праці, транспортний, диспетчерський, складський.

Всі департаменти підпорядковані заступникам генерального директора – це заступники з металургійного виробництва; з виробництва гірничого департаменту; з технології та стратегії; перший заступник; з персоналу, корпоративних комунікацій та питань євроінтеграції; з охорони праці, промислової безпеки та екології; з продажу; з управління стратегічними проектами; з ремонту устаткування; вони вже, відповідно генеральному директору пану Мауро Лонгобардо (рис.2.3).

А організаційна схема заступників генерального директора ПАТ наведена на рис. 2.4.

До повномасштабного воєнного вторгнення окупантів до вітчизняних конкурентів комбінату відносилися ГОКи – «Північний», «Південний», «Центральний», «Полтавський»; «Крмвбасзалізрудком», ТОВ «Єристовський ГЗК», ПрАТ «Суша Балка», ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат», ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат».

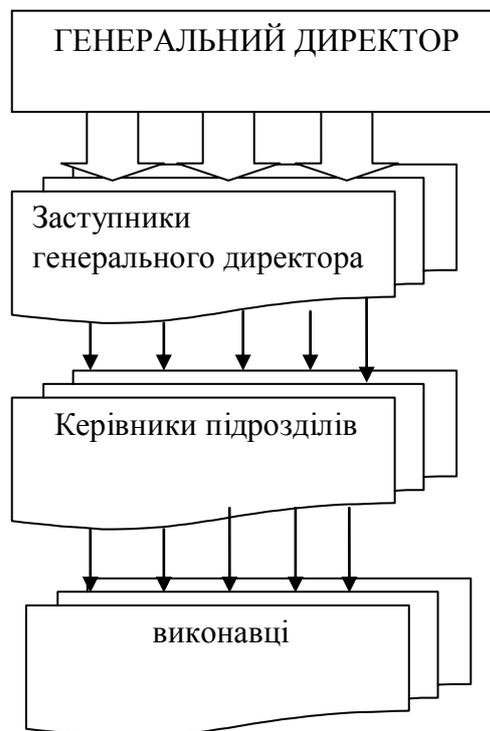

Рисунок 2.3 – Схема запровадженої лінійно-організаційної структури управління на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Але по змісту заліза в сирій руді Пат «АрселорМіттал Кривий Ріг» не займає позицію лідера – має зміст Fe 34,37% (такий зміст Fe) у всіх вітчизняних конкурентів, окрім ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат» зі змістом Fe 54-58% та ПАТ «Кривбасзалізрудком» зі змістом Fe 47-50%. Комбінати з більшим змістом заліза в сирій руді матимуть менші витрати в виробництві і більші конкурентні переваги за цим пунктом.

Але повномасштабне воєнне вторгнення принесло свої негативні корективи для всіх вітчизняних підприємств ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат» знаходиться на тимчасово окупованій території, на якій окупанти крадуть все та знищують. ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат» зруйновано окупантами майже повністю. Всі інші підприємства працюють під постійними ракетними обстрілами, перебоями з постачання електроенергії та сировини, порушені логістичні зв'язки. Окрім того морально важко працівникам.

Рисунок 2.4- Організаційна схема заступників генерального директора ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Генеральний директор в своєму інтерв'ю ще з самого початку воєнних дій запевнив про підтримку як своїх працівників, так і Україну [30]. Підтримка заключалася в рішенні не зменшувати чисельність працюючих (окрім рішення працівника за своїм бажанням); компенсацією виплати заробітної плати працівникам, які змушені бути в виробничому простої (виплачується 2/3 їх окладу); страхування різного плану; допомога сім'ям військових та збройним силам України фінансово та необхідною продукцією для оборони. Прийнято було рішення і про збереження потужностей комбінату [30].

До 22 лютого 2024 року географія поставок ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» досить значна – це і Туреччина, Саудівська Аравія, Індонезія, Китай, Ірак, Єгипет, українські споживачі.

Виробнича потужність комбінату представлена схемою рис.2.5.

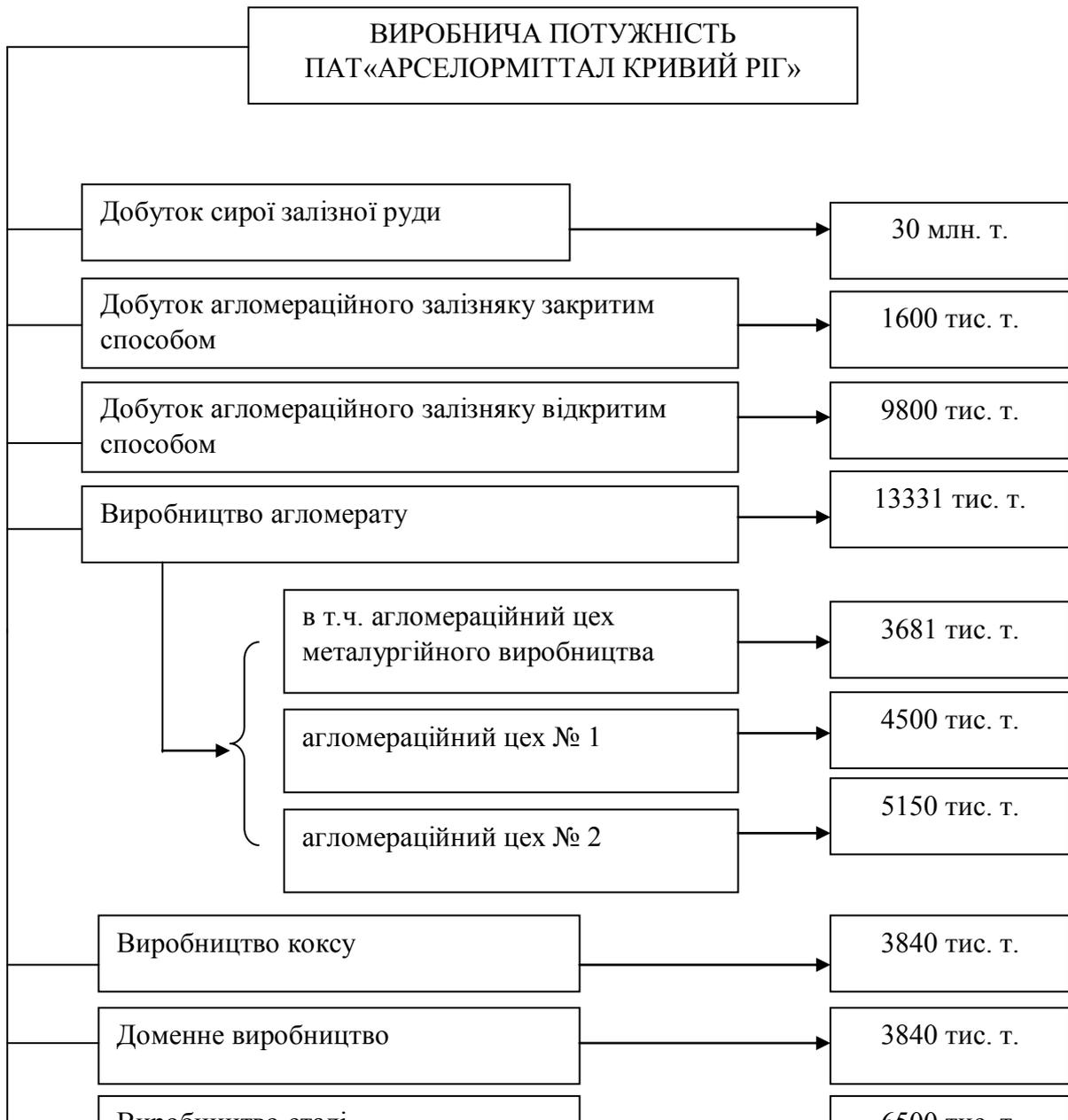

Рисунок 2.5 – Виробнича структура ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Іноземними конкурентами є компанії BHP і Rio Tinto та Fortescue (Австралія), Kumba (південна Африка), LKAB (Швейцарія) зі змістом Fe 34.37%. А от компанія Vale (Бразилія) має великі переваги щодо витрат по збагаченню сирової руди, так як має зміст Fe > 60% та компанія Baowu Steel (Китай) має взагалі зміст Fe > 65%. Окрім того у більшості закордонних конкурентів добуток сирової руди ведеться відкритим способом, що значно зменшує витрати. Більш комфортне і податкове законодавство для підприємств гірничо-металургійної галузі.

Але вже після 2022 року в зв'язку з тимчасовою окупацією морських портів, порушенням інших логістичних зв'язків по поставці запчастин і сировини це географічне коло поставки значно звузилося.

Як нами вже наведено на рис.2.1 в 2022 році виробничі потужності ПАТ завантажені на 20-25%.

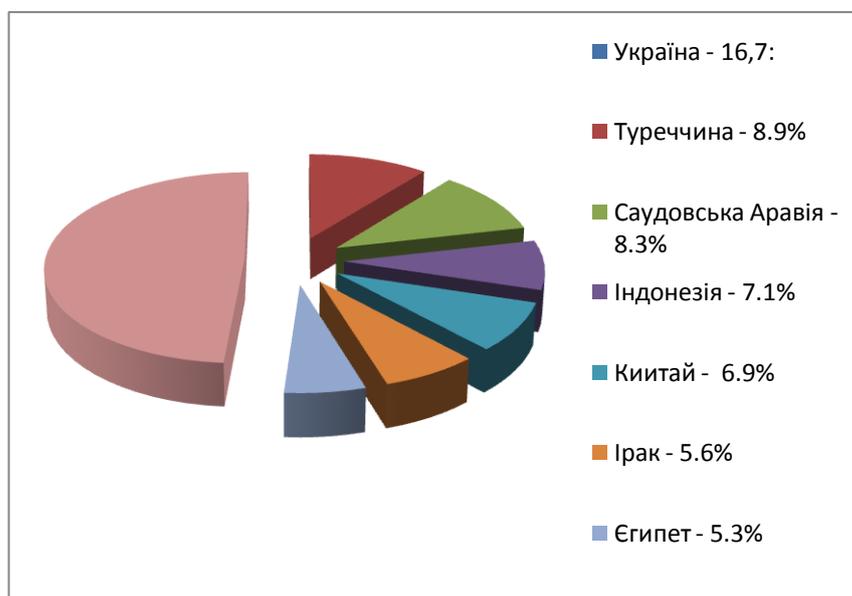

Рисунок 2.6 – Географія поставок продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» в 2020 році

Із інтерв'ю генерального директора ПАТ інформаційному агентству «Інтерфакс-Україна» в 2023 ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» активно розвиває сусідні ринки в Європейському Союзі [32]. Для поставки продукції на цей ринок була квота поставки металопродукції, яка з червня 2022 року вона скасована. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» прийшлося пройти сертифікацію своєї продукції для кожної країни – клієнта, так як єдиної унікальної специфікація продукції відсутня на території ЄС. Ринок металопродукції відкрився в країни ЄС тільки в першій половині 2023 року, і поставка в них продукції відбувається з набагато більшими витратами, ніж через морські порти. Європейський ринок в депресії, а ціни низькі. Якщо становище на ринку ЄС покращиться, то ПАТ буде більше готувати сталі, а не чавуну [32].

Вітчизняні – клієнти покупці купували в першій половині 2023 року близько 30 тис. т металопродукції на місяць, що складає до 25% продажів до 24 лютого 2021 року; в другому півріччі спостерігається зростання.

Після де окупації Херсонської області відновилося робота «АрселорМіттал Берислав», яка поставляє вапняк. Підприємство розміновано і вже працює.

З доповіді Мауро Лонгобардо - до повномасштабного воєнного вторгнення ціни на електроенергію були значно нижчими, ніж європейські, але НКРЕКУ встановив максимально граничні ціни. Витрати на логістику, на електроенергію та на виплату 66% заробітної плати працівникам, які знаходяться в простой привели у 2022 році, не зважаючи на кредитні кошти у розмірі 600 млн. дол., до збитків у розмірі 1,3 млрд. дол. США.

Керівництво ПАТ прилягає всі зусилля для оптимізації ситуації, але не всі процеси можливо керувати – можливо покращити процеси споживання електроенергії, але не ціни.

Розглянемо динаміку основних техніко-економічних показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (табл.2.1).

Дослідження проводимо за період 2017-2022 рр.

Перший показник чистого доходу від реалізації продукції має наступну динаміку – в 2018р. в порівнянні з 2017 р. збільшення на 1777295 тис. грн. або на 2,68%; в 2019 р. до 2018 р. зменшення на 5553945 тис. грн. або на 8,17%; в 2020 р. до 2019 р. збільшення на 1087458 тис. грн. або на 1,74%; в 2021 р. до 2020 р. збільшення на 45806471 тис. грн. або на 72.14% та в 2022 р. до 2021 р зменшення на 65484745 тис. грн. або на 59,91%. Негативне зменшення показника чистого доходу від реалізації продукції в 2019 р. пояснюється світовою кризою, наслідками епідемії КОВІД, зменшенням попиту на металопродукцію на

Таблиця 2.1 – Аналіз основних техніко – економічних показників ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017-2022

рр.

Показник	Один. вим.	2017р.	2018р	2019р	2020р	2021	2022	Відхилення									
								2018/2017рр		2019/2018рр		2020/2019рр		2021/2020рр		2022/2021рр	
								(+;-)	%	(+;-)	%	(+;-)	%	(+;-)	%	(+;-)	%
Чистий дохід від реалізації	тис.грн	66185876	67963171	62409226	63496684	109303155	43818410	1777295	2,68	-5553945	-8,17	1087458	1,74	45806471	72,14	-65484745	-59,91
Обсяги реалізації прокату	млн.т.	5,1	4,2	4,6	4,3	4,6	1,2	-0,9	-1,76	0,4	9,5	0,3	6,5	0,3	6,98	-3,4	-73,91
Чисельність ПВП	осіб	23256	20674	20600	19504	19480	17221	-2492	-10,72	-74	-0,36	-1096	-5,3	-24	-0,12	-2259	-11,60
Середня зарплата одного працівника	грн	10278,01	14179,38	18226,49	20083	21700	22400	3901,37	37,96	4047,11	28,54	1856,51	10,19	1617	8,05	700	3,22
Продуктивність праці ПВП	тонн	220,80	203,88	223,30	228,67	236,14	69,68	-16,92	-7,77	19,42	9,52	5,37	2,30	7,47	3,27	-166,46	-70,49
Середньорічна вартість ОЗ	тис.грн	46813282	97314998	47393354	49876784	51876899	41355002	5050171,6	107,87	-49921644	-51,29	2483430	5,24	2000115	4,01	-10521897	-20,28
Фондовіддача	грн/грн	1,41	0,70	1,32	1,27	2,106	1,060	-0,71	-50,35	0,62	88,57	-0,05	-0,04	0,836	65,82	-1,046	-0,50
Фондомісткість	грн/грн	0,71	1,43	0,76	0,78	0,47	0,943	0,72	101,41	-0,67	-46,85	0,02	0,03	-0,31	-39,74	0,473	100,6
Дебіторська заборгованість	тис.грн	22927847	19416577	22080986	19143229	25923510	7769134	-3511270	-15,31	2664409	13,72	-2937757	-13,30	6661043	34,79	-18232163	-70,33
Кредиторська заборгованість	тис.грн	17766882	15128805	26771781	26770657	15708076	10940716	-2638077	-14,84	11642976	76,96	-8906097	-33,26	79029194	295,20	-4767360	-30,30
Собівартість реалізов. продукції	тис.грн	56562119	54675902	63503128	58845530	74082626	55284713	-1886217	-3,332	8827226	16,14	-4657598	-7,33	15715774	26,71	-18797913	-25,37
Валовий прибуток	тис.грн	9623757	13287269	-1093902	4651154	35219693	-11464831	3663512	38,07	-14381171	-108,23	5745056	525,18	30568539	166,28	-46684524	-132,55
Операційний прибуток	тис.грн	6669963	11809326	-2750338	2066296	31047537	-50262969	5139363	77,05	-14559664	-123,90	29116634	1058,6	67157158	132,50	-81310506	-261,89
Чистий прибуток	тис.грн	5061847	9509163	-2265232	740902	25219994	-49054070	4447316	87,8	-236032363	-248,21	3006134	132,63	1781092	240,39	-74274064	-294,50

світовому ринку.

Другий показник – обсягу реалізації продукції в натуральних вимірниках безпосередньо пов'язаний з показником чистого доходу від реалізації продукції та його динаміка пояснюється такими ж чинниками. В 2018р. до 2017 р. зменшення на 0,9 млн. т. або на 1,76%; в 2019 р. до 2018 р. збільшення на 0,4 млн .т. або на 9,5%; в 2020 р. до 2019 р. збільшення на 0,3млн.т. або на 6,5%; в 2021 р. до 2020 р. збільшення на 0,3млн.т. або на 6,98% та в 2022 р. до 2021 р зменшення на 3,4 млн. т. або на 73,91%. Зменшення обсягу реалізації продукції в 2019 р. та в 2022 р. пов'язано з тими ж причинами, що і аналізує мий попередній показник – чистий дохід від реалізації продукції.

Наступні показники – показники чисельності персоналу, їх заробітна плата та продуктивність праці взаємопов'язані і ми їх будемо розглядати комплексно.

Чисельність персоналу постійно зменшується із-за прийнятої стратегії управління персоналом щодо його оптимізації. Але, як ми уже і відмічали, керівництво ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» підтримує своїх працівників в цей важкий для України час.

Динаміка змін чисельності персоналу наступна: в 2018 р. до 2017 р. зменшення на 2492 ос. або на 10,72%; в 2019 р. до 2018 р. зменшення на 74 ос. або на 0,36%; в 2020 р. до 2019 р. зменшення на 1096 ос. або на 5,3%; в 2021 р. до 2020 р. зменшення на 24 ос. або на 0,12%; в 2022 р. до 2021 р. зменшення на 2259 р. або на 11,6%. Найбільше зменшення в відсотковому значення спостерігаємо в 2022 р. до 2021 р., що пояснюється виїздом за кордон жінок в зв'язку з воєнними діями та мобілізацією чоловіків – працівників ПАТ.

Динаміка щодо середньої заробітної плати наступна: спостерігаємо постійне збільшення в зв'язку зі збільшенням мінімальної заробітної плати та збільшенням тарифних ставок, обумовлених в колективному договорі ПАТ. Збільшення в 2018 р. до 2017 р. на 3901,37 грн. або на 37,96%; в 2019 р. до 2018 р. на 4047,11 грн. або на 28,54%; в 2020 р. до 2019 р. на 1856,51 грн. або на 10,19% ; в 2021 р. до 2020 р. на 1617 грн. або на 8,05%; в 2022 р. до 2021 р. на 700,0 грн. або на 3,23%. Найменша питома вага щодо збільшення

середньомісячної заробітної плати одного середньоспискового працівника спостерігаємо за період 2022 р. до 2021 р. на 3,23%. Таке значення пояснюється значним зменшенням виробництва після 24 лютого 2022 року.

Простежимо динаміку продуктивності праці в натуральному вимірнику одного середньоспискового працівника. Зменшення на 16,92 т або на 7,77% в 2018 р. до 2017 р.; збільшення на 19,42 т або на 9,52% в 2019 р. до 2018 р.; збільшення на 5,37 т або на 2.30% в 2020 р. до 2021 р.; збільшення на 7,07 т або на 3,27% в 2021 р. до 2020 р. та значне зниження в 2022 р. до 2021 р. на 166,46 т або на 70,49%. Що знову пояснюється наслідками повномасштабного воєнного вторгнення окупантів, роботою під постійними ракетними обстрілами та з наслідками руйнувань підприємств – поставщиків сировини, перебоями з електропостачанням та руйнуванням логістичних зв'язків.

Розглянемо один із індикаторів виробництва – динаміку індексів заробітної плати та продуктивності праці (рис.2.7).

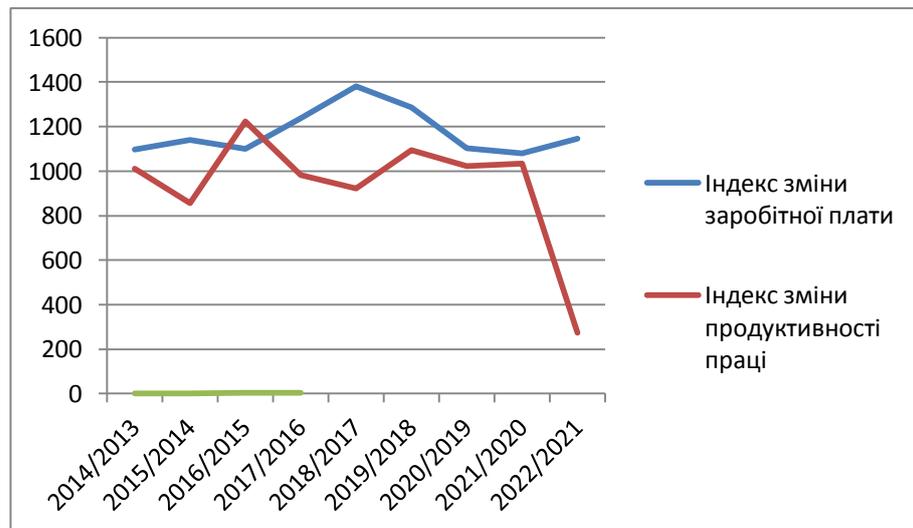

Рисунок 2.7 - Динаміка індексів зміни середньої заробітної плати одного середньоспискового працівника та продуктивності праці ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2013- 2022 рр.

Золоте правило ефективності економічної діяльності суб'єктів господарювання щодо співвідношення заробітної плати та продуктивності праці виконується тільки в 2016 р в порівнянні з 2015 р.

Якщо розглянути структуру заробітної плати, то основна заробітна плата складає тільки 50%, на виплати, що гарантовані законом, припадає 12%, на преміальні виплати – 19%, а 19 % це інші виплати до заробітної плати. Таке співвідношення на ПАТ майже постійне за весь період дослідження. Тобто адміністрація суб'єкта господарювання завжди гарантує собі крок назад в випадку погіршення показників своєї діяльності.

Виконаний аналіз техніко-економічних показників, надає нам узагальнити наступне – критичні роки діяльності – це 2019 рік, що пов'язано з світовою кризою, зменшенням попиту на металопродукцію та епідемією. КОВІД та 2022 рік – рік воєнних дій в Україні. Всі показники за ці роки мали негативну динаміку.

Показник середньорічної вартості основних фондів ПАТ має наступну динаміку: в 2018 р. до 2017 р збільшення на 5050171,6 тис. грн. або на 107,87%; в 2019 р. до 2018 р. зменшення на 49921644 тис. грн. або на 51,29%; в 2020 р. до 2019 р збільшення на 2483430 тис. грн.. або на 5,24%; в 2021 р. до 2020 р. збільшення на 2000115 тис. грн.. або на 4,02 %; в 2022 р. до 2021 р. зменшенням на 10521897 тис. грн. або на 20,28%. Пояснюється така динаміка реалізацією інвестиційних проектів в на реконструкцію та модернізацію. І 2019 р та 2022 р. були з негативною динамікою.

Показник фондівіддачі – основний показник ефективності використання основних фондів на 50,35% зменшився в 2018 р. до 2017 р. або на 0,71 грн./грн. ; на 88,57% збільшився в 2019 р. до 2018 р. або на 0,62 грн./грн.; в 2020 р. до 2019 р. зменшився на 0,04 % або на 0,05 грн./грн.; в 2021 р. до 2020 р. збільшився на 65,82% або на 0,836 грн./грн.; в 2022 р. до 2021 р. зменшення на 0,50% або на 1,046 грн./грн.

Наступний показник фондомісткості обернений до фондівіддачі (визначає вартість основних фондів, що припадає на одиницю виготовленої суб'єктом господарювання продукції) та має наступну динаміку – 2018 р. до 2017 р. збільшення на 101,41% або на 0,72 грн./грн.; в 2019 р. до 2028 р. зменшення на 46,85% або на 0,67 грн./грн.; в 2020 р. до 2019 р. збільшення на 0,03% або на 0,02

грн./грн.; в 2021 р. до 2020 р. зменшення на 39,74% або на 0.31 грн./грн.; в 2022 р. до 2021 р. збільшення на 100,6% або на 0,473 грн./грн.

Динаміка наступних показників дебіторської та кредиторської заборгованості наступна

За динамікою та співставленням дебіторської з кредиторською заборгованостями необхідно для контролю над фінансовою стійкістю суб'єкту господарювання. При значному перевищенні дебіторської заборгованості над кредиторською накопичується значна сума боргу, що може привести до навіть до банкрутства. Якщо навпаки, спостерігається перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською, є негативна перспектива неплатоспроможності. Кредиторська заборгованість оправдана тільки при направленні її виключно на модернізацію та оновлення виробництва [32].

Динаміка дебіторської заборгованості наступна – зменшення її величина в 2018 р. до 2017 р на 3511270 тис. грн. або на 15,31%; в 2019 р. до 2018 р. збільшення на 2664409 тис. грн.. або на 13,72%; в 2020 р. до 2019 р. зменшення на 2937757 тис. грн. або на 13.30%; в 2021 р. до 2020 р. збільшення на 79029194 тис. грн. або на 34,79%; зменшення на 18232163 тис. грн. або на 70,33% в 2022 р. до 2021 р.

Кредиторська заборгованість мала схожу динаміку з кредиторською заборгованістю – в 2018 р. до 2017 р. зменшення на 26638077 тис. грн. або на 14,84%; в 2019 р. в порівнянні з 2018 р. збільшення на 11642976 тис. грн. або на 76,96%; в 2020 р. в порівнянні з 2019 р. зменшення на 8906097 тис. грн. або 33,26%; в 2021 р. в порівнянні з 2020 р. збільшення на 79029194 тис. грн. або на 295,20% та в 2022 р. в порівнянні з 2021 р. зменшення на 4767360 тис. грн.. або на 30,30%.

Відмічаємо той позитивний факт, що за весь термін дослідження даних показників кредиторська заборгованість перевищує дебіторську, навіть в важкий 2022 рік. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» залучало за весь цей час коштів більше в виробничий процес, ніж відволікало.

Графічно відобразимо динаміку даних показників на рис. 2.8.

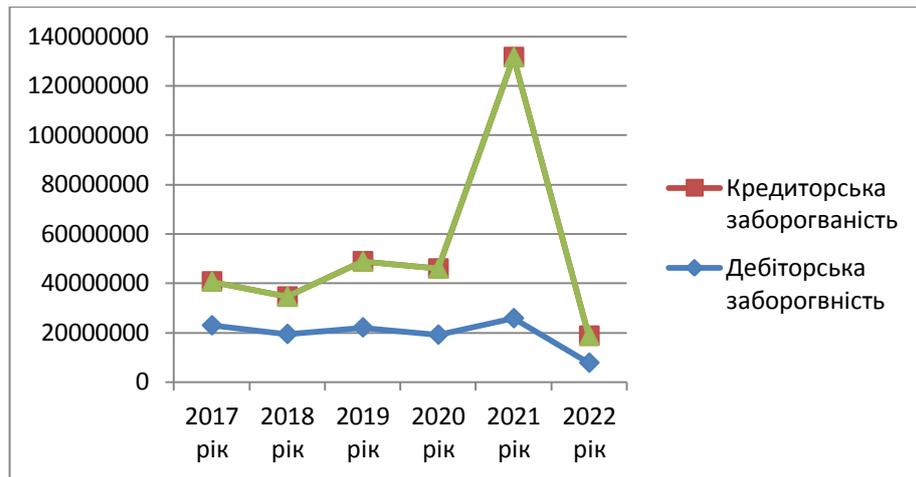

Рисунок 2.8 – Динаміка кредиторської та дебіторської заборгованостей за 2017-2022 рр. на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Динаміка показника собівартості виробленої продукції віддзеркалює динаміку обсягу виготовленої продукції зменшення обсягу виготовленої продукції в 2018 р. в порівнянні с 2017 р. на 0,9 млн. т. знизило собівартість продукції в цей період на 1886217 тис. грн. або на 3,32%; збільшення обсягу продукції в 2019 р. до 2018 р. на 0,4 млн. т. збільшило собівартість на 8828226 тис. грн.. або на 16,14%; в 2020 р. до 2019 р. при зменшенні випуску продукції на 0,3 млн. т. собівартість продукції зменшилася на 4657598 тис. грн.. або на 7,33%; в 2021 р. до 2020 р. обсяг збільшено на 0,3 млн. т. собівартість збільшилася на 15715774 тис. грн. або на 26,71% та в 2022 р. до 2021 р. при зменшенні обсягу на 3,4 млн. т. собівартість зменшено на 18797913 тис. грн.. або на 25,37%.

Але відмічаємо, що собівартість змінюється не тільки пропорційно обсягу, великі фінансові витрати ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» понесло після 22 лютого 2024 року в зв'язку з повномасштабним воєнним вторгненням – витрати на створення нових логістичних зв'язків, на підтримку працівників та взагалі України, на проблеми з електропостачанням і т.д.

І наступні показники – показники валового, операційного та чистого прибутку (рис.2.9). На якому ми простежуємо негативні показники всіх видів прибутку в 2019 р. та в 2022 р. Від'ємні значення в 2019 р. валового прибутку – 1093902 тис. грн., операційного - 2750338 тис. грн. та чистого 2265232 тис. грн.

та в 2022 році - валового прибутку – 114604831 тис. грн., операційного - 50262969 тис. грн. та чистого 49054070 тис. грн.

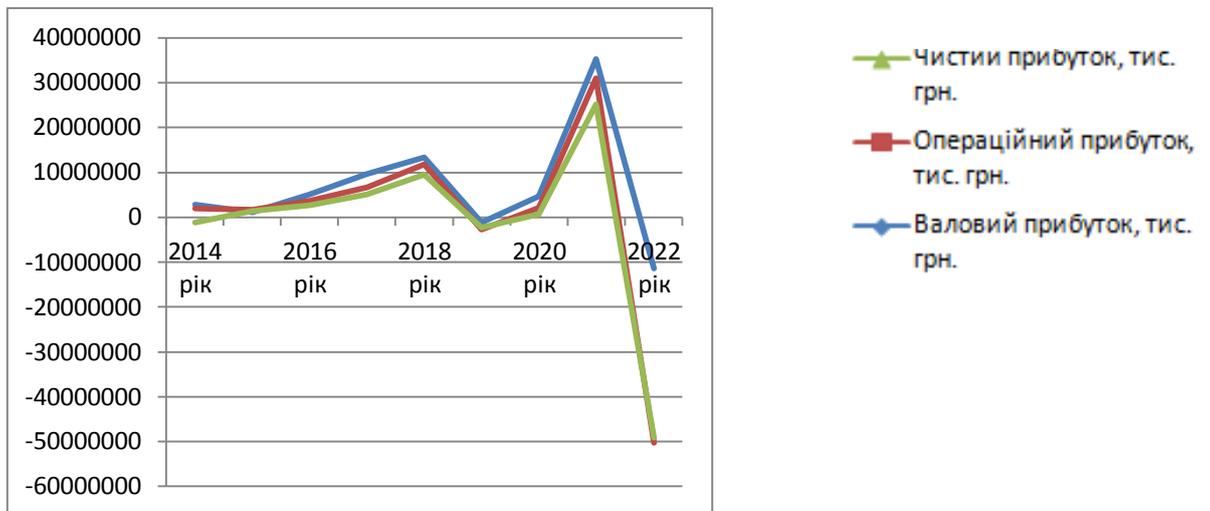

Рисунок 2.9 – Діаграма показників валового, операційного та чистого прибутку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2014-2022 рр.

Такі від’ємні значення прибутків пояснюються в 2019 р. світовою кризою, епідемією КОВІД, зменшенням попиту на металопродукцію на всіх світових ринках; а 2022 рік – рік ВІЙНИ і цим все сказано.

Аналіз майна, основних засобів, аналіз фінансового стану виконаємо в другому підрозділі.

Таким чином, за результатами аналізу даного підрозділу, визначаємо,

1. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - найбільше підприємство гірничо-металургійного комплексу України та один із світових лідером металургії. Основними видами діяльності ПАТ є виробництво чавуну сталі та феросплавів, виробництво коксу та коксопродуктів, добування залізної руди.

2. НА ПАТ запроваджена лінійно-організаційна структура управління, при якій кожний працівник підпорядкований тільки одному керівнику і кожний підрозділ виконує повністю комплекс робіт, що належать до його управлінських обов’язків.

3. По змісту заліза в сирій руді ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» не займає позицію лідера – має зміст Fe 34,37% (такий зміст Fe) у всіх вітчизняних

конкуrentів, окрім ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат» зі змістом Fe 54-58% та ПАТ «Кривбасзалізрудком» зі змістом Fe 47-50%.

4. Повномасштабне воєнне вторгнення окупантів критично віддзеркалилось на діяльність ПАТ. Тільки кредитні фінансові кошти материнської компанії, мужність працівників та організаційні здібності управлінців надали можливість вистояти комбінату, продовжувати виробничу діяльність, зберегти колектив, допомагати Україні в боротьбі з нелюдами.

5. Географія поставок ПАТ дуже велика, після 2022 року в зв'язку з тимчасовою окупацією морських портів, порушенням інших логістичних зв'язків по поставці запчастин і сировини це географічне коло поставки значно звузилося.

6. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» освоює новий ринок для поставок своєї продукції – в Європейському союзі.

7. Виконаний аналіз техніко-економічних показників, надає нам узагальнити наступне – критичні роки діяльності – це 2019 рік, що пов'язано з світовою кризою, зменшенням попиту на металопродукцію та епідемією. КОВІД та 2022 рік – рік воєнних дій в Україні. Всі показники за ці роки мали негативну динаміку.

Від'ємні значення в 2019 р. валового прибутку – 1093902 тис. грн., операційного - 2750338 тис. грн. та чистого 2265232 тис. грн. та в 2022 році - валового прибутку – 114604831 тис. грн., операційного - 50262969 тис. грн. та чистого 49054070 тис. грн.

Такі від'ємні значення прибутків пояснюються в 2019 р. світовою кризою, епідемією КОВІД, зменшенням попиту на металопродукцію на всіх світових ринках; а 2022 рік – рік ВІЙНИ і цим все сказано.

В наступному підрозділі роботи виконаємо аналіз інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

2.2 Аналіз інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Згідно наданої в першому розділі інформації (рис.1.4) почнемо аналіз інвестиційної привабливості «АрселорМіттал Кривий Ріг» з зовнішніх факторів, а саме, розглянемо:

- 1.Відношення до галузі.
- 2.Місце розташування.
- 3.Відстань до природних ресурсів.
- 4.Екологічний стан середовища.
- 5.Стан економіки в регіоні, країні, світу.
- 6.Стан політичного середовища.
- 7.Наявна нормативно – правова база.
8. Розвиток інформаційного середовища.
- 9.Наявність законодавчих пільг для інвесторів.
- 10.Наявність розвинутої інфраструктури.
- 11.Можливість підприємству вибору в прийнятті економічного рішення.
- 12.Рейтинг підприємства на ринку, в тому числі і світовому.
- 13.Повноваження контролюючих державних органів у сфері інвестування.
- 14.Динаміка інфляції.
- 15.Умови і принципи експорту .
- 16.Наявний рівень доходів населення.
- 17.Рівень конкуренції в галузі .
- 18.Рівень конкурентоздатності основних конкурентів.

За 10-бальною шкалою оцінимо всі чинники зовнішніх факторів інвестиційної привабливості ПАТ.

1.1 Щодо відношення до галузі. Як ми вже визначали в підрозділі 2.1 ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є не тільки світовим лідером, але й лідером в вітчизняній гірничо-металургійної галузі (10 балів).

1.2 Місце розташування. Місце будівництва вибрано було в зв'язку з розташуванням в Кривому Розі великого басейну залізняку (Криворізький залізородний басейн). На розгляд було представлено чотири місця розташування заводу. Вибрано найбільш оптимальний (10 балів).

1.3 Відстань до природних ресурсів. Знаходиться безпосередньо в межі Криворізького залізородного басейну (10 балів).

1.4 Екологічний стан середовища. Питання забруднення навколишнього середовища дуже болюче для нашого міста – міста Кривого Рогу. Це питання вирішувалося і на зустрічі президента Зеленського В. з представниками ПАТ в 2021 р. За офіційними даними CENTER GMK тільки в 2022 році за підсумками перевірки висунуто претензій на суму 450 млн. грн. [33]. «Арселорміттал Кривий Ріг» на другому місці за рівнем забруднення в Україні» Перше місце – «Маріупольський металургійний комбінат». Тільки це дані до повномасштабного воєнного вторгнення, так як Маріупольський металургійний комбінат варварами зруйновано (4 бала).

1.5.Стан економіки в регіоні, країні, світу. В науковій праці Степаненко С.В. наведені індекси інвестиційної привабливості економіки України. діаграма побудована за даними Міністерства фінансів [36, 37].

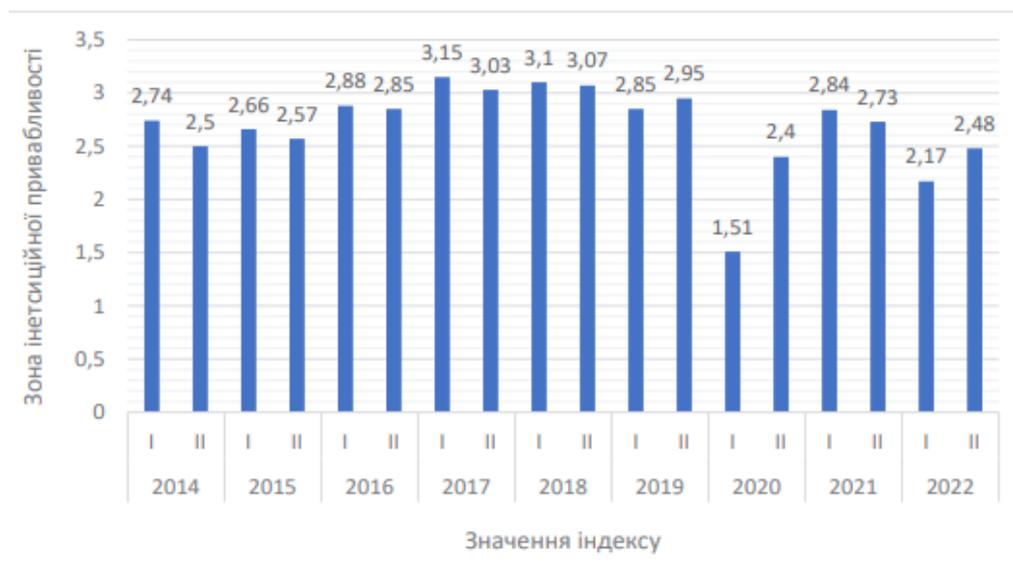

Рисунок 2.10 – Індекс інвестиційної привабливості України за 2014-2022 рр.

Простежуємо значне зменшення індексу привабливості України в 2019 р., а в 2022 р. спостерігаємо навіть його збільшення в другій половині 2022 р. в порівнянні з початком 2022 р.

За офіційними джерелами згідно проведеного опитування потенційні інвестори Європейських бізнес – організацій визначили український інвестиційний клімат із повномасштабного воєнного вторгнення окупантів на 50% несприятливим [38].

За інформаційними даними Forbes серед власників значних інвестиційних коштів інтерес до інвестування в українські проекти зараз досить фокусний. За 2022 -2023 рр. основними інвесторами були ті, що почали втілювати свої кошти до повномасштабного воєнного вторгнення.

З інтерв'ю директора з інвестицій Forbes Ukraine після 24 лютого 2022 року до жовтня 2023 року за даними Міністерства фінансів Україна отримала фінансову підтримку від міжнародних інвесторів у розмірі \$66 млрд., \$31 млрд. у 2022-му, \$35 млрд. за 10 місяців 2023 року. На внутрішньому ринку Україна позичила \$13 млрд. від [продажу облігацій](#) внутрішніх державних позик України (ОВДП) [38].

В 2024 р. від іноземних інвесторів очікується фінансової інвестиційної допомоги в розмірі значно меншому - \$42 млрд., а від продажу ОВДП - \$38,6 млрд.

Банківське кредитування було доступне тільки великому бізнесу, а малий та середній бізнес повинен розраховувати на свої сили. Але держава стимулює банки щодо видачі «пільгових кредитів за програмою 5-7-9». Таких кредитів під час війни видано на \$4,4млрд.

Риторичне питання – чи є бажання в іноземних інвесторів реалізувати свої проекти в Україні під час воєнних дій?

За даними Forbes за період 2022-2023 рр. реінвестувати (направляти кошти на відтворення основних коштів) продовжують міжнародні корпорації Carlsberg, Cersanit, Kronospan, Laude, Nestle, Phillip Morris, Velux. Їх кошти переважно направлялися на відновлення пошкоджених об'єктів н соціальні програми. Часто

в їх проектах – посередник – офіс з залучення та підтримки інвестицій - UkraineInvest).

Ще такі корпорації, як ArcelorMittal, [Bayer](#), [CRH](#), [Fixit](#), [Kingspan](#), [Onur Group](#), [Unilever](#) вже оголосили про свій намір реінвестувати інвестиційні кошти в Україну.

Реінвестиції від початку воєнного вторгнення в Україну наведено на рис.

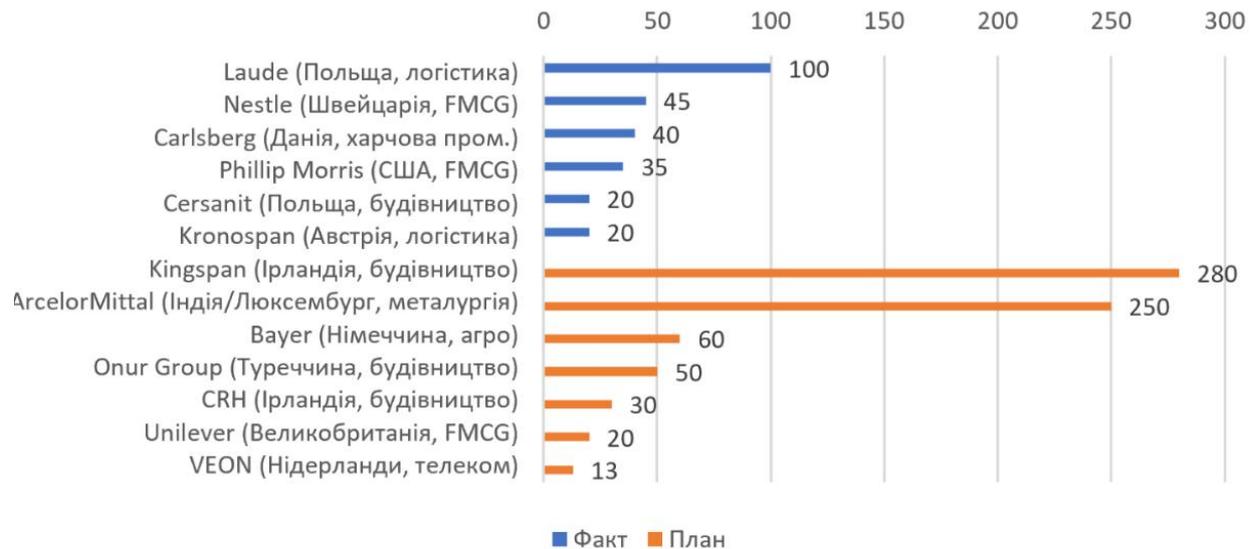

Рисунок 2.11 - Реінвестиції від початку воєнного вторгнення в Україну

Потрібно відмітити і такий новий сегмент інвестицій як інвестування на оборонну промисловість в Україні.

Компанії [BAE Systems](#) з Великої Британії, [Baykar](#) з Туреччини та [Rheinmetall](#) з Німеччини вже почали будівництво заводів для оборонної промисловості. Планові цифри інвестиційних коштів в 2024 р. \$300 млн.

Планові інвестиційні втілення в будівельну галузь в розмірі \$250 млн. планують надати Rolls-Royce з Великої Британії, Chicago Atlantic та Wasatch Group з США [38].

Згідно досліджень Кузьміної О.В. динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну наведена на рис.2.12 а лідери країн – інвесторів в Україну на рис. 2.13 [11, 39].

За рис. 2.12 найбільші прямі інвестиції спостерігалися в 2007 та 2008 рр.

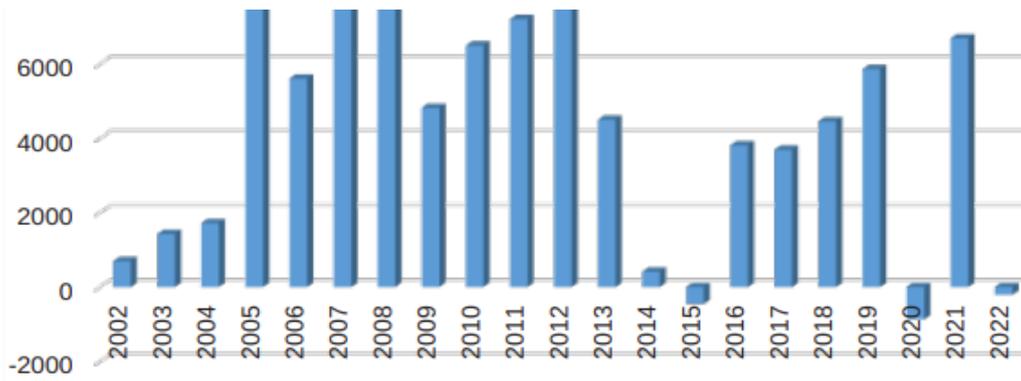

Рисунок 2.12 - Динаміка прямих іноземних інвестиції в Україну

Джерело: побудовано за даними [11,40]

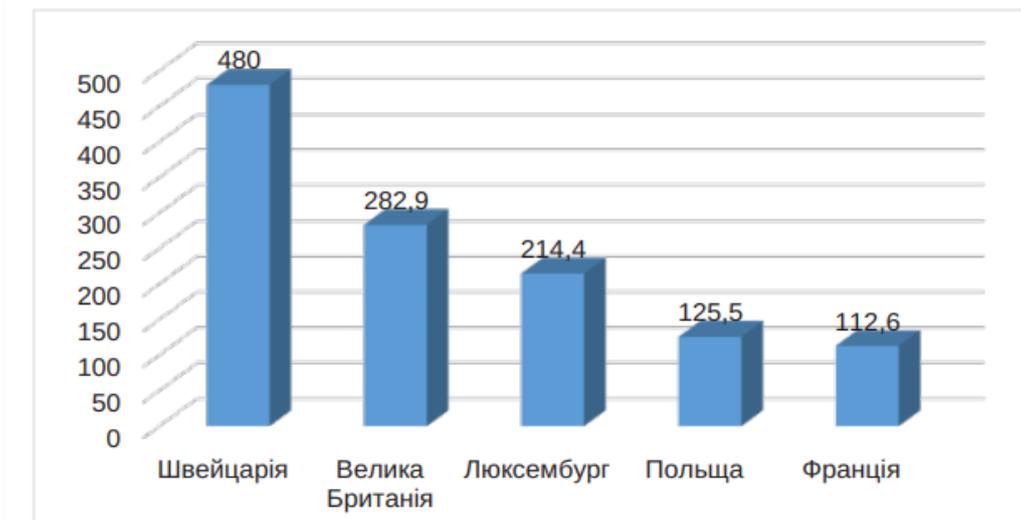

Рисунок 2.13 - Лідери країн – інвесторів в Україну у 2021рр.

Джерело: побудовано за даними [11,40]

Найбільші інвестиції отримані від швейцарських інвесторів та Великої Британії, тобто з європейських країн.

Розгляд інформації щодо розподілення інвестицій за напрямками визначає, що найбільшу частину інвестиційних коштів направлено в промисловість – 34% (рис.2.14) [11,40].

Найбільші інвестиційні кошти в 2021 р. отримали Миколаївська, Чернігівська та Полтавські області. Направлені вони більше за все в розвиток промисловості, інформаційні послуги та торгівлю. Такий досить нерівномірний розподіл інвестиційних коштів за регіонами не сприяють покращенню інвестиційного клімату взагалі по Україні.

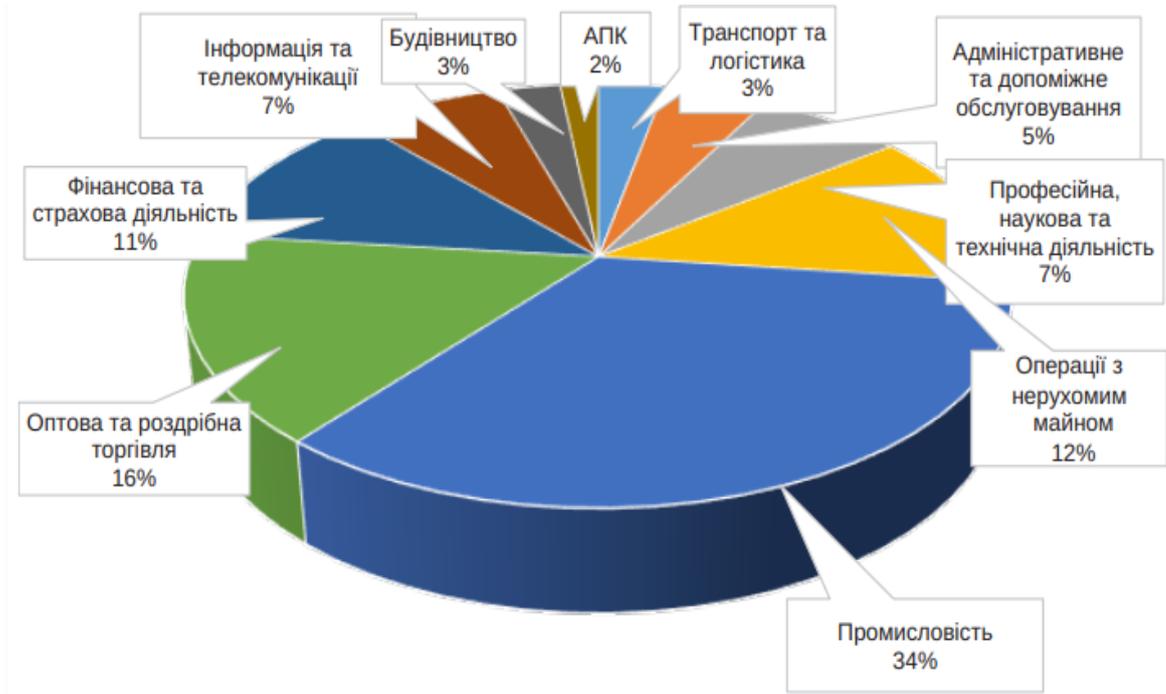

Рисунок 2.14 – Напрямки інвестування у 2021рр.

Джерело: побудовано за даними [11,40]

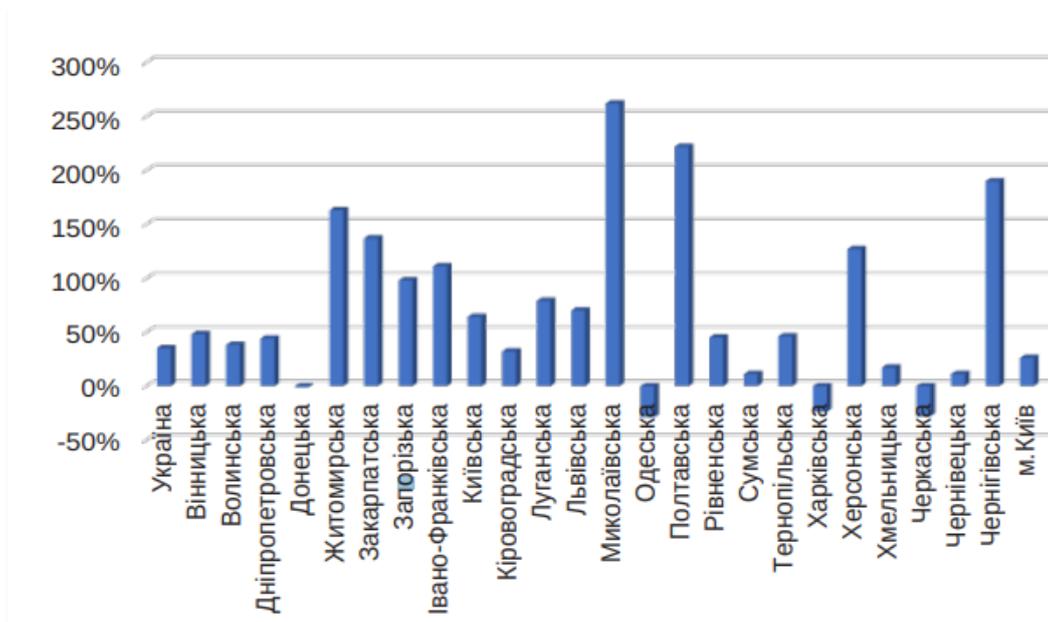

Рисунок 2.15 – Напрямки інвестування у 2021рр за областями України

Джерело: побудовано за даними [11,40]

Позиції України в рейтингах міжнародних організацій за даними Інститутом розвитку менеджменту України та рейтинг за індексом економічної свободи (тобто права розпоряджатися своїм бізнесом – використовувати

технологію, встановлювати ціни, розпочинати чи припиняти свій бізнес), що визначається Інститутом Фрайзера з Канади представлені в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 - Позиції України в рейтингах міжнародних організацій

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
РЕЙТИНГ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ									
49/60	49/60	60/61	60/63	60/63	59/63	54/63	55/63	54/63	49/63
РЕЙТИНГ ЗА ІНДЕКСОМ ЕКОНОМІЧНОЇ СВОБОДИ									
161/177	155/178	162/178	162/178	166/180	147/180	134/180	127/178	130/177	122/177

Примітка: рейтинг визначався з кількості країн, що відмічено в знаменнику

Джерело: побудовано за даними [41-47]

За рейтингом конкурентоспроможності Україна знизилася свої в позиції в 2022 р. в порівнянні з 2021 р. на 5, за індексом економічної свободи – на 8. Найбільший рейтинг України за конкурентоспроможністю в 2015 та 2016 рр., а за індексом економічної свободи також в 2015 та 2016 рр.

Стан економіки в регіоні, країні, світу Україна за 10-бальною системою отримує в середньому 5 балів.

1.6. Стан політичного середовища. Повномасштабна воєнна агресія проти України з боку РФ не могла не позначитися на політичному становищі України.

Війна переформувала політичне та інформаційне поле України

Згідно досліджень Національного інституту стратегічних досліджень принципів змін у системі управління державою не відбулося. Продовжують функціонування основні гілки влади з розподілом повноважень відповідно до демократичних стандартів. Навіть створення військових адміністрацій у короткостроковій перспективі суттєво не змінили розподілення державних функцій [48]. За соціологічним опитуванням питання довіри до вищого представництва влади зменшено на 19% і це падіння відбувається на фоні посилення довіри населення до силових структур [48].

Оцінка стану політичного середовища за 10 бальною системою з врахуванням розгляду досліджень Національного інституту стратегічних досліджень - 7.

1.7. Наявна нормативно – правова база. В Україні розроблена достатня нормативно – законодавча база, що наведено в першому розділі роботи. Навіть, як визначено в дослідженнях Національного інституту стратегічних досліджень Верховна рада ухвалила на 15% законів більше, ніж в мирний час [48]. Оцінка 10.

1.8. Розвиток інформаційного середовища. Керівник центру внутрішньополітичних досліджень НІСД визначає про особливості інформаційного поля в час війни – інформація актуальна декілька днів, вона швидко змінюється. 62% українців сьогодні дивляться телеграм – канали, 64% телебачення. Це може привести до де структуризації, так як деякі інформаційні канали не відповідають демократичним стандартам, вони не регулюються державним законодавством. Велику кількість блогерів досить важко контролювати і питання в якій мірі вони відповідають інтересам суспільства, а не їх спонсорів наразі відкрите [48]. Оцінка 6.

1.9. Наявність законодавчих пільг для інвесторів.

Від 117.12. 2020 р. прийнято закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів зі значними інвестиціями», а 28 березня набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового Кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями в Україні». Ці законодавчі акти встановлюють податкові стимули для значних інвесторів.

22.11.2023 ВР України прийнято законопроект №9015, який визначає механізм страхування інвестицій від воєнних ризиків. Цей вкрай потрібний законопроект надає Експертно-кредитному відділу страхувати та перестраховувати інвестиції як вітчизняних, так і іноземних інвесторів до закінчення воєнного стану. Оцінка 10.

1.10. Наявність розвинутої інфраструктури. Комплекс програмно-технічних засобів, організаційних систем та нормативних баз, який забезпечує організацію взаємодії інформаційних потоків, функціонування та розвиток засобів [інформаційної взаємодії](#) та [інформаційного простору](#). Оцінка 10.

1.11. Можливість підприємству вибору в прийнятті економічного рішення. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» має можливість самостійно прийняти рішення щодо його виробничо-економічної діяльності згідно своїх внутрішніх документів – Статуту та колективного договору та законодавства України. Оцінка 10.

1.12. Рейтинг підприємства на ринку, в тому числі і світовому. Як визначено нами в першому підрозділі другого розділу роботи ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є світовим лідером металургії. Оцінка 10 на вітчизняному на світовому ринках.

1.13. Повноваження контролюючих державних органів у сфері інвестування.

Згідно закону України «Про інвестиційну діяльність» втручання державних органів та посадових осіб у реалізацію договірних відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності зверх своєї компетенції не допускається. Оцінка 10.

1.14. Динаміка інфляції. Інфляційні процеси негативно позначаються на виробничому процесі любого суб'єкта господарювання. Інфляція стримує розвиток фінансових ринків, банківської системи, позначається на показниках діяльності суб'єктів господарювання. За весь термін розгляду інфляція простежувалася за весь період, окрім 2013 року (табл. 2.3) [49].

Таблиця 2.3 – Рівень споживчих цін в Україні

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Рівень інфляції									
99,7	112,1	148,7	113,9	114,4	110,9	107,9	102,7	109,3	120,2

Оцінка (-20).

1.15. Умови і принципи експорту. Нами відмічено вже негативні зміни щодо алгоритму експорту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» після 24 лютого 2022 року – це і порушення логістичних зв'язків і неможливість користуватися морськими шляхами вивозу продукції на експорт і додаткові витрати щодо пошуку нових ринків в країнах ЄС. Оцінка (-20).

1.16. Найвищий рівень доходів населення. Так як продукція ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» не продається майже фізичним особам, то ми не будемо брати до уваги цей фактор.

1.17, 1.18 Рівень конкуренції в галузі. Рівень конкурентоздатності основних конкурентів.

Ми вже відмічали, що ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» світовий лідер металургії. А на вітчизняному ринку, якщо до воєнного вторгнення можливо було розглядати і інших конкурентів, то зараз майже всі вони або на окупованій території, або взагалі зруйновані.

Тому середньозважена оцінка зовнішнього середовища для визначення інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 10 – бальною системою наступна:

$$\text{Озсіп} = 92/17 = 5,41$$

де Озсіп - Середньозважена оцінка зовнішнього середовища для визначення інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 10 – бальною системою на початку 2022 року.

Надамо ще наступну інформацію – індекс зміни інвестиційної привабливості України за даними дослідження Європейської Бізнес Асоціації відновився у другій половині 2022 року до 2,48 балів, що співставно зі значенням 2020 року під час активної фази епідемії КОВІД. У першій половині 2022 року індекс знизився на пів пункту та став 2,17 балів з 5-можливих [50].

2. Перейдемо до оцінки внутрішнього середовища інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». За рис.1.4 це наступні сегменти дослідження:

1. Ефективна виробнича програма.
2. Найвища ефективна маркетингова діяльність.
3. Діючий управлінський облік та контролінг.
4. Ефективне корпоративне управління.

- 5.Професійний кадровий потенціал.
- 6.Юридична підтримка.
- 7.Інноваційні виробничі технології.
- 8.Програма стратегічного розвитку.
- 9.Конкурентоспроможність продукції або послуг.
- 10.Тривалість інвестиційного проекту.
- 11.Рейтинг суб'єкта господарювання в галузі.
- 12.Ефективність використання виробничих ресурсів.
- 13.Ефективна платіжна дисципліна.
- 14.Структура витрат.
- 15.Структура капіталу.

2.1. Ефективна виробнича програма. Кожного року управлінці ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» з доскональним аналізом ринкового середовища – цін, попиту, формують свою виробничу програму під наявні потужності. Вона щорічно захищається у головному управлінні Держпраці Дніпропетровської області. Програма містить заходи щодо розвитку виробничої діяльності ПАТ – інвестиційно-інноваційні рішення, питання праці та техніки безпеки Оцінка 10 балів.

2.2, 2.3. Наявна ефективна маркетингова діяльність. Діючий управлінський облік та контролінг. Одним із маркетингових заходів у рамках вибраної маркетингової стратегії є комплекс просування який включає:

1. Прямі продажі (налагодження особистих зв'язків з одним або декількома потенційними клієнтами або посередниками з метою збільшення обсягу продажів).

2. Прямий маркетинг (e-mail-маркетинг, телефонне опитування). 3. Інтернет-комунікації, цифровий маркетинг та SMM (веб-сайт підприємства, пошукові системи, маркетинг у соціальних медіа).

4. Стимулювання продажів (виставки та ярмарки, семінари та презентації, стимулюючі акції для посередницьких компаній, бонуси, семплінг(маркетингові акції безкоштовної роздачі зразків, тестерів, аксесуарів та витратних матеріалів

для основного товару) заохочення власного персоналу, меню-холдери, продукт-плейсмент, крос-промоушн, брендинг-діяльність).

5. PR-заходи (корпоративні комунікації, публічність, різноманітними органами та організаціями, фірмова друкована продукція).

6. Реклама (друкована, зовнішня, у спеціалізованих друкованих виданнях, інтернет-реклама).

Відповідно до особливостей умов і ситуації, а також особливостей виробництва і логістики металопродукції, що можуть скластися на ринку, залежить і характер маркетингових дій підприємства, зокрема йдеться про комплексність представлення продукту та спрямованість на цільовий ринок. Набір комунікаційних інструментів підприємства є незначним – переважно використовують виставки та ярмарки, а також інтернет-маркетинг [51].

Впровадження системи енергетичного менеджменту, що відповідає вимогам міжнародного стандарту ISO 50001: 2011, допомагає підприємству в досягненні послідовного поліпшення енергосистеми, яка включає енергоефективність, енергобезпеку та енергоспоживання. Оцінка по 10 балів.

2.4. Ефективне корпоративне управління. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» не затверджувало власних принципів (кодексу) корпоративного управління. Але система корпоративного управління та принципи бізнес-етики На ПАТ засновані на найкращих теоретичних та практичних положеннях. Комбінат підтримує високий рівень прозорості та відкритості. Наявні Положення про загальні збори акціонерів та Положення про Наглядову раду, які визначають принципи роботи органів управління та їх взаємодію. Наглядова рада координує взаємовідносини між акціонерами та менеджментом комбінату [52]. Оцінка 10 балів.

2.5. Професійний кадровий потенціал. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» проводить моніторинг необхідних для своєї діяльності працівників по спеціальності та професії. Діють програми підвищення кваліфікації. Заохочується придбання працівниками суміжних спеціальностей. Оцінка 10 балів.

2.6. Юридична підтримка. На ПАТ існує юридичний відділ, які працюють в режимі «швидкої допомоги». Окрім рішення юридичних питань самого комбінату надаються безкоштовні юридичні послуги членам профспілки комбінату, навіть тим, кому в умовах воєнного стану довелося виїхати за кордон [53]. Оцінка 10 балів.

2.7. Інноваційні виробничі технології. Для підтримання своїх лідерських позицій ПАТ постійно реалізує інноваційні технології в виробничий процес, в тому числі з урахуванням передових екологічних технологій – зниження викидів пилу та газу. В 2021 році підписано Меморандум між Міністерством освіти і науки та ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

З промови Мауро Лонгобардо за 15 років роботи компанія вклала понад 5 мільярдів доларів в інноваційний розвиток виробництво та до повномасштабного воєнного вторгнення почав реалізовувати програму «Сталевий мільярд» згідно якої близько 11 млрд. доларів буде інвестовано і екомодернізацію. «ми продовжуємо впроваджувати великі інвестпроекти та поступово йдемо до трансформації у сучасне європейське виробництво» - зауважив генеральний директор. «Сталевий мільярд» повною мірою відповідає стратегії Групи АрселорМіттал [54]. Оцінка 10 балів.

2.8. Програма стратегічного розвитку. За цим питанням з врахуванням всіх чинників на найкращому рівні розробляються програми стратегічного розвитку комбінату. Ключові напрямки цих програм – сталий розвиток, якість та лідерство. А стратегічні пріоритети – стабільне виробництво, скорочення витрат, першочергове забезпечення потреб металопродукцією споживачів внутрішнього ринку. При цьому стратегія підприємства сфокусована на наступних аспектах: - виробництво безпечної екологічної стали (дбайливе використання ресурсів, мінімізація впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище, фінансування природоохоронних проектів підприємства); - створення комфортного робочого середовища без виробничих ризиків для співробітників і підрядників (поліпшення умов праці, фінансування охорони праці та промислової безпеки, лікувально-профілактичних заходів щодо збереження

здоров'я та профілактики профзахворювань персоналу), соціальний захист робітників підприємства; - інвестиції в працівників (розвиток і навчання персоналу); - розвиток місцевих громад (вклад коштів в покращення інфраструктури міста та регіону, благодійна допомога міським навчальним та медичним закладам) [55]. Оцінка 10 балів.

2.9. Конкурентоспроможність продукції або послуг. Рівень конкурентоспроможності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» нами розглянуто в даному підрозділі. Оцінка 10 балів.

2.10. Тривалість інвестиційного проекту. В даному випадку ми розглядаємо не конкретний інвестиційний проект, тому оцінку надавати не будемо.

2.11. Рейтинг суб'єкта господарювання в галузі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» нами розглянуто в даному підрозділі. Оцінка 10 балів.

2.12. 2.13. 2.14. 2.15. Нами буде розглянуто при аналізі фінансового стану ПАТ за алгоритмом рис.1.6.

Першим кроком визначаємо показники майнового стану комбінату.

Згідно розділу 1 даної роботи до показників, що характеризують майновий стан суб'єкта господарювання відносяться наступні:

питома вага активної частини основних фондів в загальній вартості основних засобів;

динаміка амортизаційних відрахувань;

коефіцієнти оновлення та вибуття основних засобів.

Але перераховані показники не надають повну інформацію щодо стану та рівня модернізації основних засобів.

Олексієнко Л.М. пропонує визначати частку інноваційних, прогресивних основних фондів в загальній структурі [28].

В оцінці майнового стану потрібно оцінити весь ресурсний потенціал претендента на інвестиційне втілення - це і оборотні ресурси, трудові, фінансові.

Динаміка зміни показника середньорічної вартості основних засобів, в т. ч активної частини, амортизації та частки амортизації в операційних витратах представлена в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Динаміка показників майнового стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017-2022 рр.

Показник	Один. вим.	2017р.	2018р	2019р	2020р	2021	2022	Відхилення									
								2018/2017рр		2019/2018рр		2020/2019рр		2021/2020рр		2022/2021рр	
								(+;-)	%	(+;-)	%	(+;-)	%	(+;-)	%	(+;-)	%
Обсяги реалізації прокату	млн.т.	5,1	4,2	4,6	4,3	4,6	1,2	-0,9	-1,76	0,4	9,5	0,3	6,5	0,3	6,98	-3,4	-73,91
Чисельність ПВП	осіб	23256	20674	20600	19504	19480	17221	-2492	-10,72	-74	-0,36	-1096	-5,3	-24	-0,12	-2259	-11,60
Середньорічна вартість ОЗ	тис.грн	46813282	97314998	47393354	49876784	51876899	41355002	5050171.6	107,87	-49921644	-51,29	2483430	5,24	2000115	4,01	-10521897	-20,28
В т.ч. активна частина	%	54,67	49,55	47,12	51,95	55,57	50,12	-5,12	-9,36	-2,43	-4,90	4,83	10,25	3,62	6,97	-5,45	-9,81
В т.ч. прогресивні іосновні фонди	%	15,67	15,62	14,12	18,67	23,45	22,89	-0,05	-0,32	-1,5	-9,60	4,55	32,22	4,78	25,60	-0,56	-2,39
Амортизація	тис. грн..	5675318	5994067	9172536	7740263	7095202	6172806	318749	5,62	3178469	53,03	-1432273	-15,61	-645061	-8,33	-922396	-13,00
Частка амортизації в структурі операційних витрат	%	9,26	9,21	11,06	10,12	9,82	9,23	-0,05	-0,06	1,85	20,09	-0,94	-8,50	-0,30	-2,96	-0,59	-6,01
Фондовіддача	грн/грн	1,41	0,70	1,32	1,27	2,106	1,060	-0,71	-50,35	0,62	88,57	-0,05	-0,04	0,836	65,82	-1,046	-0,50
Фондомісткість	грн/грн	0,71	1,43	0,76	0,78	0,47	0,943	0,72	101,41	-0,67	-46,85	0,02	0,03	-0,31	-39,74	0,473	100,6

Джерело: Розраховано та систематизовано автором на основі інформації про господарську та фінансову діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Зростання середньорічної вартості основних засобів в 2018 р., пов'язано з введенням в експлуатацію коксових батарей №5 та №6, та модернізацією агломераційного цеху №2 (загальні вкладення коштів в модернізацію склали 310 млн. дол. США). ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» навіть в цей важкий час повномасштабного воєнного вторгнення окупантів модернізує виробництво – введена в дію 6 доменна піч.

Відмічаємо динаміку активної частини основних фондів наступну – найбільше значення 55,57% в 2021 р. та 54,67% в 2017 р., в 2022 р. в порівнянні з 2021р. зменшення на 5,45%.

Зменшення питомої ваги активної частини основних виробничих фондів погіршує взагалі показники ефективності основних фондів, та негативно впливають на рівень техніко-економічних показників діяльності.

За Олексієнко Л.М. та даних офіційного сайту комбінату визначаємо динаміку прогресивної частини основних фондів [28]. Вона пояснюється реалізацію проектів з модернізації виробництва. Все таки за весь термін дослідження ця частка збільшилася з 15,67% в 2017 р до 22,89% в 2022 р. для порівняння середнє значення прогресивної частини основних фондів в загальній їх структурі на підприємствах гірничо-металургійної галузі 20,77% [56].

Тобто за інновацізацією основних фондів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» займає передові позиції. Ефекти від інновацізації виробництва визначено в працях проф. Криворізького національного університету Турило А.М. [57]. Сам термін «іновацізація» вперше введено також цим науковцем.

Можливості використання амортизаційних коштів як внутрішнього джерела фінансування інвестиційних коштів в відтворення основних засобів залежить від засад державного регулювання амортизації в країні, так і від внутрішнього механізму самого суб'єкт господарювання з урахуванням особливостей виробництва [58]. Амортизація надає суб'єкту господарювання регулювати обсяг прибутку для сплати податків змінюючи методи амортизації.

Так як амортизаційні відрахування є одним із джерелом відновлення та

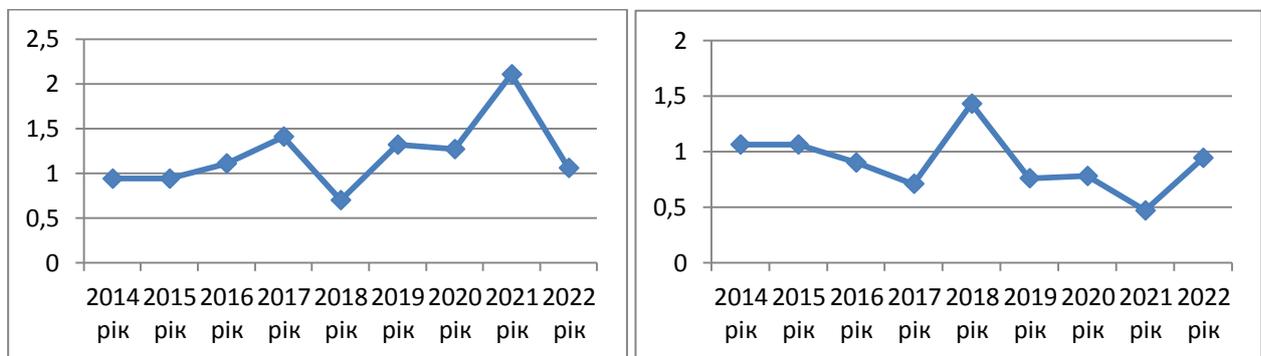
модернізації, то збільшення їх величини позитивно для рішення інвестора щодо інвестування.

Частика амортизаційних відрахувань в структурі операційних витрат мало мінливу динаміку – найбільша частка в 2019 р. – 11,06; найменша – в 2018 р. – 9,21 та 2022 р. – 9,23 р. Зменшення частки амортизаційних відрахувань в структурі операційних витрат насторожує потенціальних інвесторів щодо прийняття рішення кладення капіталу в даний суб'єкт господарювання.

Значимі для прийняття рішення інвесторами показники ефективності використання основних засобів - це фондівдачі та фондомісткості.

Найбільше значення фондівдачі спостерігаємо в 2021 р.- 2,106 грн./грн., а потім в 2022 р. різке зменшення до 1,060 грн./грн. Найменше значення цього показника в 2018 р. – 0,70 грн./грн. Позитивна динаміка до збільшення показника фондівдачі як для суб'єкта господарювання, так і для інвестора.

Показник фондомісткості має зворотне значення. В 2022 р. значне погіршення його значення.

- а) динаміка фондівдачі;
- б) динаміка фондомісткості

Рисунок 2.16 – Динаміка показників фондівдачі та фондомісткості за 2014 -2022 рр. на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Джерело: Розроблено автором на базі літературного джерела [58]

Для оцінки майнового стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» розрахуємо показники зносу, оновлення та вибуття основних засобів (табл. 2.4).

Згідно табл. 2.4 визначаємо про накопичення зносу основних засобів, але коефіцієнт вибуття та оновлення основних засобів (окрім 2022 року) свідчать що

Таблиця 2.4 – Показники майнового стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2018 -2022 рр.

№з/п	Показник	Формула розрахунку	Роки					Відхилення					
			2018	2019	2020	2021	2022	2020/2019		2021/2020		2022/2021	
								+/-	%	+/-	%	+/-	%
1	Коефіцієнт зносу	Сума зносу ОЗ/Первісна вартість ОЗ на початок періоду	0,530	0,554	0,561	0,552	0,620	0,007	1,32	-0,009	-1,62	0,068	12,32
2	Коефіцієнт оновлення ОЗ	Вартість введених ОЗ за звітний період/ Загальна вартість ОВЗ на кінець періоду	0,0011	0,018	0,091	0,099	0,017	0,073	405,55	0,008	8,79	-0,082	-82,83
3	Коефіцієнт вибуття ОЗ	Вартість виведених ОЗ за звітний період/ Загальна вартість ОВЗ на початок періоду	0,0015	0,0014	0,0041	0,0044	0,0046	0,0027	192,86	0,0003	7,31	0,002	4,55

обсяги введених основних засобів більші ніж виведених, тобто за період 2019-2021 рр. процес оновлення основних засобів на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» активно реалізується

А в 2021 р. відмічаємо негативну динаміку збільшення коефіцієнту зносу в 2022 р. в порівнянні з 2021 р. на 12,32% та зменшення коефіцієнту оновлення 2022 р. в порівнянні з 2021 р. на 82,83%.

II. Виконаємо розрахунки показників 2-ї групи для оцінки фінансової стабільності (рис.1.6). одним із яких є показник фінансового важеля або фінансового левериджу. Чим більший буде фінансовий важіль, тим буде меншою стійкість суб'єкта господарювання. Нормативне значення від 0 до 1. При негативному значенні фінансового левериджу (більше 1) активи не окупаються і дохід не покриває навіть позикові кошти. Розраховується фінансовий важіль відношенням загальних боргових зобов'язань та власного капіталу (дані для розрахунку беруться з звітності ПАТ). Включаються як короткострокові, так і довгострокові зобов'язання [59]. Розрахунок фінансового важеля зведемо в табл. 2.5 на представимо графічно на рис. 2.17.

Таблиця 2.5 – Динаміка коефіцієнта фінансового важеля

№з/п	Рік	Значення	Індекс зміни
1	2016	0,171	-
2	2017	0,201	1,175
3	2018	0,152	0,756
4	2019	0,378	2,486
5	2020	0,322	0,852
6	2021	0,276	0,857
7	2022	0,464	1,681

Досить наглядно спостерігаємо постійне збільшення (окрім 2021 року) коефіцієнта фінансового важеля. Найбільше значення в 2022 році – 0,464. Але всі роки цей показник був в межах нормативного (менше 1). Робимо висновок, що ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» в 2022 році більше взяв кредитів і більше шансів не впоратися з їх обслуговуванням.

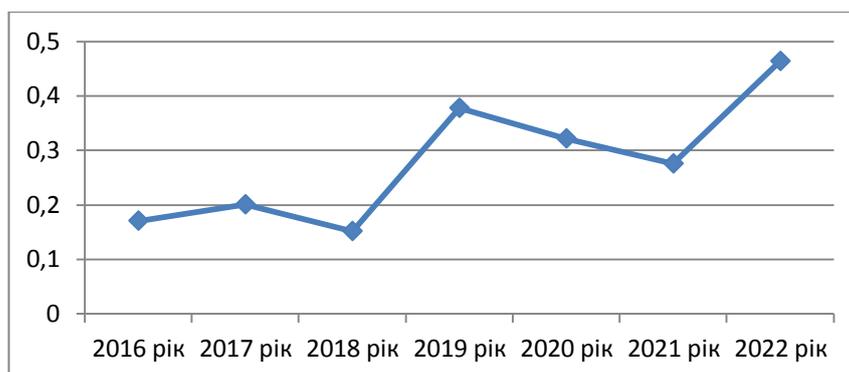

Рисунок 2.17 – Коефіцієнт фінансового важеля ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2016 -2022 рр.

Але цей показник відображає рівень отримання додаткового прибутку на власний капітал за рахунок різної частини використання позикових засобів, називається ефектом фінансового левериджу. Ефект фінансового левериджу визначається за допомогою прирощення чистої рентабельності коштів, отриманих за рахунок використання кредиту. Тобто, рентабельність власного капіталу при динаміці збільшення показника і значенні більше «0» зростає.

Інші показники фінансової стійкості розрахуємо за даними табл. 2.6.

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами за весь термін дослідження в межах нормативного значення, окрім 2019 року.

Коефіцієнт фінансової стійкості, починаючи з 2020 р. не мав нормативного значення, а в 2022 році його значення взагалі критичне – 0,188 (нормативне значення більше 1).

Коефіцієнт довгострокових зобов'язань з нормативним значенням менше ніж 2,0 за весь період дослідження в межах нормативного з динамікою до позитивного зменшення.

Коефіцієнт автономії за всі роки розгляду в межах нормативного значення. Тобто, ПАТ за весь термін дослідження фінансово незалежний від зовнішніх джерел фінансування, навіть в 2022 році, але з негативною динамікою до зменшення.

Коефіцієнт фінансової залежності, обернений до коефіцієнта автономії і також в межах нормативного за весь термін розгляду.

Таблиця 2. 7 - Аналіз показників фінансової стійкості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017 – 2022 рр.

Показник	Нормати вне значення	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022	Відхилення				
								2018/ 2017рр.	2019/ 2018рр.	2020/ 2019рр.	2021/ 2020рр.	2022/ 2021рр.
								+/-	+/	+/-	+/-	+/-
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами (Кзвоз)	>0,1	0,296	0,410	-0,001	0,41	0,44	0,472	0,114	-0,411	0,411	0,03	0,032
Коефіцієнт фінансової стійкості (Кф.с)	>1	2,736	3,213	1,643	0,202	0,709	0,188	0,477	-1,57	-1,441	0,507	-0,521
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань (Кд.з)	<2,0	0,285	0,347	0,275	0,320	0,377	0,115	0,062	-0,072	0,045	0,057	-0,262
Коефіцієнт автономії (Ка)	>0,5	0,732	0,763	0,622	0,690	0,720	0,536	0,031	-0,141	0,068	0,030	-0,184
Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	>0,5	1,365	1,311	1,609	1,449	1,401	1,867	-0,054	0,298	-0,160	-0,048	0,466

Таблиця 2.8 - Аналіз показників ліквідності та платоспроможності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2013-2022 рр.

Показник	Нормативне значення	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022 р.	Відхилення +/-								
												2014/ 2013рр.	2015/ 2014рр.	2016/ 2015рр.	2017/ 2016рр.	2018/ 2017 рр.	2019/ 2018 рр.	2020/ 2019 рр.	2021/ 2020 рр.	2022/ 2021 рр.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\geq 0,2$	0,141	0,240	0,227	0,201	0,100	0,132	0,038	0,05	0,011	0,05	0,099	-0,013	-0,026	-0,101	00,032	-0,094	-0,012	-0,039	-0,006
Коефіцієнт швидкої ліквідності	≥ 1	1,360	1,258	1,285	1,430	1,445	1,764	1,000	1,27	1,29	0,85	-0,102	0,028	0,145	0,015	0,322	--0,764	0,27	0,02	-0,44
Коефіцієнт покриття	$\geq$	2,035	1,762	1,759	1,945	1,988	2,585	1,372	1,680	1,693	1,612	-0,274	-0,003	0,186	0,042	00,597	--1,213	0,308	0,013	-0,081
Частка оборотних активів в активах балансу		0,234	0,243	0,283	0,333	0,380	0,402	0,378	0,340	0,430	0,564	0,009	0,040	0,049	0,048	0,022	--0,024	-0,038	0,09	0,134

III. Розрахуємо показники ліквідності (за рис.1.6) та даними табл. 2.8.

Про можливість компанії негайно погасити свої поточні зобов'язання свідчить коефіцієнт абсолютної ліквідності. Ризик ліквідності виникає через неспроможність підприємством виконувати свої поточні зобов'язання. За весь період дослідження він відповідав нормативному значенню тільки в 2014р. та 2015 р. Найменше значення цього показника в 2019 р. - 0,038.

Про можливість негайного погашення своїх зобов'язань не тільки за рахунок грошових коштів, але і очікуваними фінансовими надходженнями свідчить коефіцієнт швидкої ліквідності. За весь період дослідження цей показник, окрім 2022 р. був в межах нормативного значення. тільки в 2019 р. на межах критичного -1,00 та в 2022 р. 0,85, що менше нормативного значення (>1) і це свідчить що ПАТ АМКР не мало можливість в 2022р. негайно погасити свої зобов'язання не тільки за рахунок грошових коштів, але і очікуваними фінансовими надходженнями.

На достатність оборотних засобів для покриття своїх поточних зобов'язань вказує коефіцієнт покриття. Нормативне значення більше 2. Динаміка його мінлива і тільки в 2013 р. (2,035) та в 2018 р. (2,585) він відповідав нормативному значенню.

На питому вагу оборотних засобів в активах підприємства вказує частка оборотних активів в активах балансу. Цей показник не має нормативного значення, але його динаміка позитивна до збільшення. І ми простежуємо таку позитивну тенденцію з 2019 р. по 2022 р. до збільшення цього показника (за весь термін дослідження з 2014 - по 2022 рр. на 0,330).

IV. Визначимо рівень ринкової активності комбінату за показниками рентабельності.

Розрахуємо показники рентабельності ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг» (табл. 2.9).

Відмічаємо збільшення рентабельності активів за період, що пов'язано зі збільшенням величини чистого прибутку та від'ємні значення показників рентабельності в 2019 та 2022 рр. Рентабельність продажу в 2019 р. (-5,823), в

Таблиця 2.9 – Динаміка показників рентабельності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017 -2022 рр.

№з/п	Показник	Роки						Відхилення					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2020/2019		2021/2020		2022/2021	
								+/-	%	+/-	%	+/-	%
1	Рентабельність продажу	13,243	14,566	-5,823	1,259	34,043	-20,740	7,082	121,62	32,784	26,039	-54,783	-160,92
2	Рентабельність активів	0,564	0,877	-0,234	0,823	1,277	-1,453	1,057	451,71	0,454	55,16	-2,730	-213,78
3	Рентабельність власного капіталу	1,453	1,765	-1,456	1,241	1,879	-1,678	2,697	185,23	0,638	51,41	-3,557	-189,30

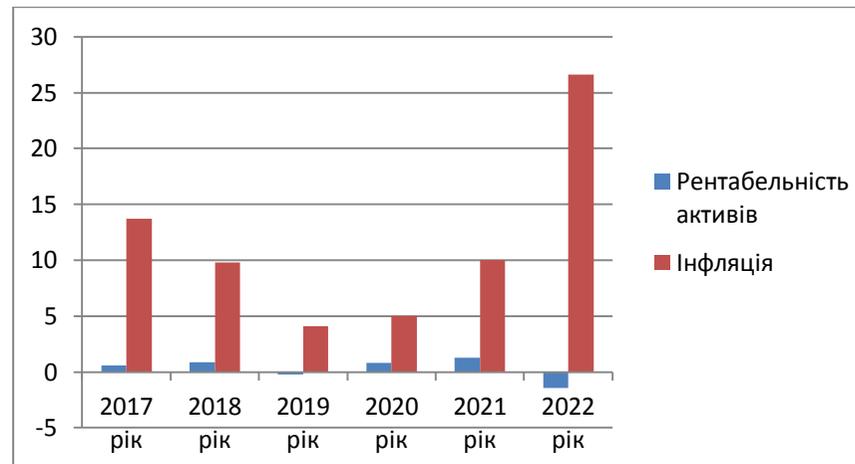

Рисунок 2.18 – Діаграма рентабельності активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та рівня інфляції в Україні за період 2017-2022 рр.

2022 р. – 20,740; рентабельність активів в 2019 р. (-0,234) та (-1,453) в 2022 р.; рентабельність власного капіталу в 2019р. (-1,456) та (-1,678) в 2022 р).

В 2021 році всі види рентабельності мали найбільше значення за весь термін розгляду.

При порівнянні рентабельності активів комбінату з рівнем інфляції відмічаємо, що рівень інфляції рівень був більший ніж рівень рентабельності активів, особливо в 2022 р. – рівень інфляції 126,6% , а активів – (-1,453) - на 128,05% знецінені активи ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Це пояснюємо як внутрішніх, так і зовнішніх факторів діяльності комбінату із-за воєнного вторгнення окупантів на нашу Батьківщину.

V. Розглянемо показники, що характеризують бізнес – активність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Першим розглянемо динаміку продуктивності праці за даними рис. 2.19.

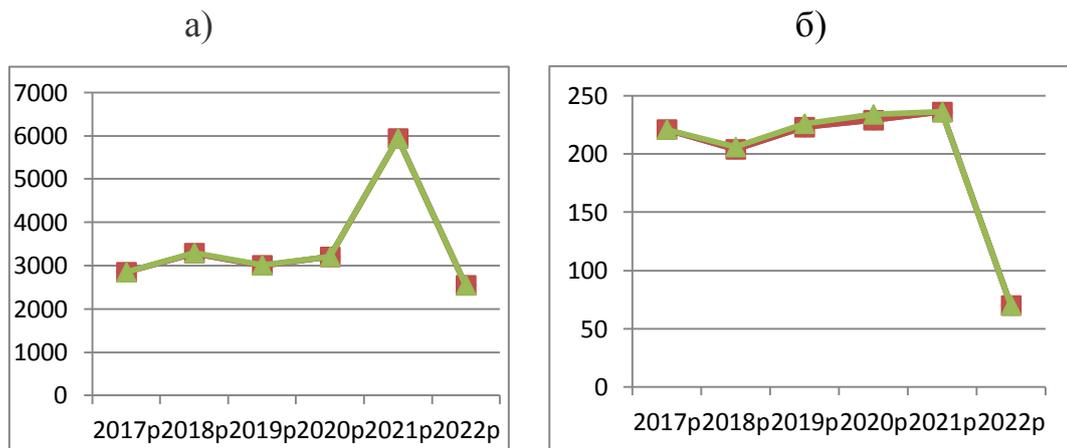

Рисунок 2.19 - Динаміка продуктивності праці

а) в вартісному вираженні на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017-2022 рр., тис. грн.;

б) в натуральному вираженні на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017-2022 рр., т.

В вартісному вираженні найбільша продуктивність праці відмічена в 2021 році – 236,14 т./ос., найменша в 2022 р. – 69,68 т./ос. а в вартісному вираженні також в 2021 р. найбільше значення – 5933,6 тис. грн./ос. і найменше – 2544,48 тис. грн./ос. в 2022 р.

Ефективність оборотних активів, який має ще назву коефіцієнт ресурсовіддачі наведено в табл. 2.10.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів з найбільшим значенням в 2021 р. – 1,901 та з негативною динамікою до зменшення в 2022 р. – 1,475.

Коефіцієнт завантаження обернений до коефіцієнта оборотності, він визначає величину оборотних активів або фондів, які припадає на 1 грн. реалізованої продукції. З найбільшим значенням в 2017 р. – 0,919 та з негативною динамікою до збільшення в 2022 р. в порівнянні з 2021 р. – 0,678.

Індикаторний показник ефективності використання оборотних активів та фондів – це рентабельність оборотних активів (рис.2.10).

Динаміка рентабельності оборотних активів наступна – в 2017 р. – 15,82; в 2018 р. – 25,995; в 2019 р. – (-5,942); в 2020 р. – 2,212 і в 2021 р.- 2,459. Та в 2022 р. – (-9,342).

Відмічаємо різке зниження рентабельності як оборотних активів, так і оборотних фондів в 2019 р. Взагалі рентабельність оборотних активів відображає можливість суб'єкта господарювання забезпечити обсяг прибутку до середньорічної вартості оборотних активів. Динаміка до збільшення цього показника – є ефективною.

Показник тривалості обороту оборотних активів відображає період оборотності і вказує на ефективність управління оборотними активами. Позитивна динаміка до зменшення цього показника, вона вказує на те, що суб'єкту господарювання потрібно менша кількість ресурсів для фінансування своїх оборотних активів і з'явиться можливість вивільнити фінансові ресурси.

Динаміка тривалості обороту оборотний активів наступна – 330,88 в 2017 р.; 195,757 в 2018 р.; 219,646 в 2019 р.; 189,773 в 2020 р. та 185,112 в 2021 р. та в 2022 р. – 360,220.

Простежимо виконання на ПАТ «АрселорпМіттал Кривий Ріг» надійного для інвестиційного вкладення співвідношення за формулою 1.3:

Таким чином, повністю надійність для інвестора за золотим правилом економіки відповідав 2021 рік.

Таблиця 2.10 - Аналіз ефективності використання оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2016-2021 рр.

Показники	Роки						Відхилення									
							2018/2017		2019/2018		2020/2019		2021/2020		2022/2021	
	2017.	2018	2019	2020	2021 .	2022	+/-	%	+/-	%	+/-	%	+/-	%	+/-	%
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,088	1,858	1,639	1,897	1,901	1,475	0,77	70,77	-0,12	-11,79	0,258	15,74	0,004	0,21	-0,427	-22,46
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,919	0,538	0,610	0,527	0,633	0,678	-0,381	-41,46	0,072	13,38	-0,083	-13,61	0,106	0,201	0,045	7,34
Рентабельність оборотних активів	15,82	25,995	-5,942	2,212	2,459	-9,342	10,175	64,32	-21,937	-122,86	8,154	137,23	0,247	0,112	-11,801	-479,91
Тривалість обороту оборотних активів	330,88	193,757	219,646	189,773	190,112	360,220	-137,123	-41,44	25,889	13,36	-29,873	-13,60	0,339	0,179	170,108	89,48

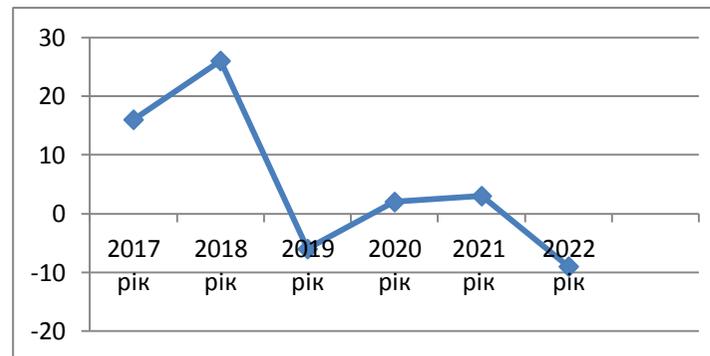

Рисунок 2.10 – Динаміка рентабельності оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2016 -2022 рр.

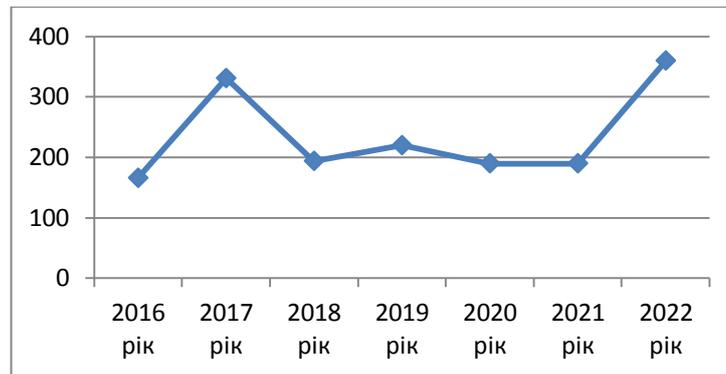

Рисунок 2.11 – Динаміка тривалості обороту оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2016 – 2022 рр.

для 2018 року $T_{зп} = 1,879 > T_{здрп} = 1,026 > T_{пза} = 1,097 > 100\%$;

для 2019 року $T_{зп} = (-0,238) < T_{здрп} = 0,918 > T_{пза} = 0,999 < 100\%$;

для 2020 року $T_{зп} = (-0,327) > T_{здрп} = 1,017 > T_{пза} = 0,905 < 100\%$;

для 2021 року $T_{зп} = 34,039 > T_{здрп} = 1,721 > T_{пза} = 1,596 > 100\%$;

для 2022 року $T_{зп} = (-1,945) < T_{здрп} = 0,400 < T_{пза} = 2,008 > 100\%$;

де $T_{зп}$ – темп зростання прибутку;

$T_{здрп}$ – темп зростання доходу від реалізації продукції;

$T_{пза}$ – темп приросту загальних активів.

VI. Розглянемо наступну групу показників оцінки ринкової активності суб'єкта господарювання. В неї входять такі показники, пов'язані з дивідендною політикою суб'єкта господарювання.

За період до 2008 -2014 р. питання щодо виплати дивідендних сум навіть не розглядалося на загальних зборах акціонерів. Це був період світової кризи, попит на метал значно знизився як на вітчизняному, так і світовому ринках та досить несприятливі внутрішні чинники на ПАТ.

В 2015 -2018 рр. розглядалося питання щодо виплати дивідендів з частини прибутку. І виплачені були дивідендні виплати в 2017 р. та 2019 р.

До цього досить значна частина прибутку направлялася на ПАТ АМКР на реалізацію інноваційно-інвестиційних програм щодо модернізації, оновлення та втілення соціальних і екологічних проектів.

За 2021 р. і 2022 р. середньорічна кількість простих акцій складає 3859533000 штук. 95,13% акціонерів німецького філіалу компанії ArcelorMittal Duisburg [52].

29 квітня 2021 р. на загальних зборах акціонерів ПАТ АМКР прийнято рішення про виплату дивідендів акціонерам. Виплата буде здійснюватися через депозитарну систему України. Прийнято рішення виплатити 9,6 млрд. грн. за рахунок чистого прибутку, який ПАТ одержало в 2020 р. та частини нерозподіленого прибутку, одержаного у минулих роках [52].

Розглянувши ситуацію щодо отримання дивідендів в 2019 р. в рік, який ПАП АМКР отримало збитки в сумі -2265232 тис. грн., робимо висновок, що виплачували дивіденди з резервованого прибутку попередніх років. Дивідендна політика пов'язана з рентабельністю власного капіталу, так як рішення щодо дивідендних виплат приймається акціонерами з урахуванням її динаміки.

Так як в 2021 р. 9,6 млрд. грн. направлено на дивідендні виплати з чистого прибутку, який отриманий ПАТ в 2020 р, та з частини нерозподіленого прибутку, що створений за минулі роки. При кількості простих акцій 3859533000 шт. в 2021 р. на одну акцію припадає нарахованих дивідендних виплат 2,49 грн.

В 2022 році дивіденди не нараховувались, кількість акцій а скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію (-12,70 грн.) в порівнянні до 2021 року. якому цей показник склав 6,53 грн. Загальні збори акціонерів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» протягом звітного року не скликалися та не проводились.

Дивідендна політика на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» відноситься до агресивного типу, так як керується тільки бажаннями акціонерів.

Зведемо всі розраховані показники інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» в табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Показники інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017 – 2022 рр.

Показник	Норм. значення	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022	Відхилення				
								2018/2017рр.	2019/2018рр.	2020/2019рр.	2021/2020рр.	2022/2021рр.
								+/-	+/	+/-	+/-	+/-
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Індекс зовнішнього оточення												
Індекс ринкового оточення (од.)	10	7,22	7,1	6,44	7,9	8,2	5,41	-0,12	-0,66	1,46	0,3	-2,79
Показники майнового стану												
Середньорічна вартість ОЗ, тис.грн.	-	46813282	97314998	47393354	49876784	51876899	41355002	5050171.6	107.87	-49921644	-51,29	2483430
В т.ч. активна частина, %	-	54,67	49,55	47,12	51,95	55,57	50,12	-5,12	-9,36	-2,43	-4,90	4,83
В т.ч. прогресивні основні фонди, %	-	15,67	15,62	14,12	18,67	23,45	22,89	-0,05	-0,32	-1,5	-9,60	4,55
Амортизація, тис. грн.	-	5675318	5994067	9172536	7740263	7095202	6172806	318749	5,62	3178469	53,03	-1432273
Частка амортизації в структурі операційних витрат, %	-	9,26	9,21	11,06	10,12	9,82	9,23	-0,05	-0,06	1,85	20,09	-0,94
Фондовіддачі, грн./грн.	-	1,41	0,70	1,32	1,27	2,106	1,060	-0,71	-50,35	0,62	88,57	-0,05
Флндомісткість, грн./грн.	-	0,71	1,43	0,76	0,78	0,47	0,943	0,72	101,41	-0,67	-46,85	0,02
Оцінка фінансової стабільності												
Конфіцієнт фінансового важеля	0-1	0,201	0,152	0,378	0,322	0,276	0,464	-0,049	0,226	-0,056	-0,046	0,188
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами (Кзвоз)	>0,1	0,296	0,410	-0,001	0,41	0,44	0,472	0,114	-0,411	0,411	0,03	0,032
Коефіцієнт фінансової стійкості (Кф.с)	>1	2,736	3,213	1,643	0,202	0,709	0,188	0,477	-1,57	-1,441	0,507	-0,521
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань (Кд.з)	<2,0	0,285	0,347	0,275	0,320	0,377	0,115	0,062	-0,072	0,045	0,057	-0,262
Коефіцієнт автономії (Ка)	>0,5	0,732	0,763	0,622	0,690	0,720	0,536	0,031	-0,141	0,068	0,030	-0,184
Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	>0,5	1,365	1,311	1,609	1,449	1,401	1,867	-0,054	0,298	-0,160	-0,048	0,466

Продовження таблиці 2.11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Оцінка ліквідності та платоспроможності												
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,100	0,132	0,038	0,05	0,011	0,05	00,032	-0,094	-0,012	-0,039	-0,006
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>1	1,445	1,764	1,000	1,27	1,29	0,85	0,322	--0,764	0,27	0,02	-0,44
Коефіцієнт покриття	>2	1,988	2,585	1,372	1,680	1,693	1,612	00,597	--1,213	0,308	0,013	-0,081
Частка оборотних активів в активах балансу	>0,2	0,380	0,402	0,378	0,340	0,430	0,564	0,022	--0,024	-0,038	0,09	0,134
Оцінка рівня ринкової активності комбінату за показниками рентабельності												
Рентабельність продажу, %	-	13,243	14,566	-5,823	1,259	34,043	-20,740	1,323	-20,389	7,082	32,784	-54,783
Рентабельність активів, %	-	0,564	0,877	-0,234	0,823	1,277	-1,453	0,313	-1,111	1,057	0,454	-2,730
Рентабельність власного капіталу, %	-	1,453	1,765	-1,456	1,241	1,879	-1,678	0,312	-3,221	2,697	0,638	-3,557
Оцінка бізнес – активності												
Продуктивність праці, тон.	-	220,80	203,88	223,30	228,67	236,14	69,68	-16,92	19,50	5,37	7,47	-166,46
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	-	1,088	1,858	1,639	1,897	1,901	1,475	0,77	-0,219	1,639	0,004	-0,426
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	-	0,919	0,538	0,610	0,527	0,633	0,678	-0,381	0,072	-0,083	0,106	0,045
Рентабельність оборотних активів, %	-	15,82	25,995	-5,942	2,212	2,459	-9,342	10,175	-20,053	8,154	0,247	-11,801
Тривалість обороту оборотних активів, дні	-	330,88	193,757	219,646	189,773	190,112	360,220	-137,123	25,889	-29,873	0,339	170,108
Оцінка ринкової активності, пов'язаної з дивідендною політикою												
Нарахування дивідендів на одну просту акцію, тис. грн.	-	1,31	2,46	2,81	2,49	2,49	-	-1,15	0,35	-0,32	+/-0	-2,49
Виплачено дивідендів, млрд. грн..	-	0	0	4,09	10,77	9,6	-	-	4,09	6,68	-6,68	-9,6

Динаміка нарахованих та виплачених дивідендів на рис. 2.12.

Рисунок 2.12 – Динаміка а) нарахованих дивідендних виплат на одну просту акцію б) виплачених ПАТ АМКР за 2018 -2022 рр.

Таким чином, за результатами даного підрозділу робимо висновки:

1. Виконаний аналіз інвестиційної привабливості «АрселорМіттал Кривий Ріг» за зовнішніми факторами, а саме: відношення до галузі; місце розташування; відстань до природних ресурсів; екологічний стан середовища; стан економіки в регіоні, країні, світу; стан політичного середовища; наявна нормативно – правова база; розвиток інформаційного середовища; наявність законодавчих пільг для інвесторів; наявність розвинутої інфраструктури; можливість підприємству вибору в прийнятті економічного рішення; рейтинг підприємства на ринку, в тому числі і світовому; повноваження контролюючих державних органів у сфері інвестування; динаміка інфляції; умови і принципи експорту; наявний рівень доходів населення; рівень конкуренції в галузі; рівень конкурентоздатності основних конкурентів. Середньозважена оцінка зовнішнього середовища для визначення інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 10 – бальною системою складає 5,41 на початок 2022 року.

2. Виконана оцінки внутрішнього середовища інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». за наступними сегментами дослідження: ефективна виробнича програма; наявна ефективна маркетингова діяльності; діючий управлінський облік та контролінг; ефективне корпоративне управління;

професійний кадровий потенціал; юридична підтримка; інноваційні виробничі технології; програма стратегічного розвитку; конкурентоспроможність продукції або послуг; тривалість інвестиційного проекту; рейтинг суб'єкта господарювання в галузі; ефективність використання виробничих ресурсів; ефективна платіжна дисципліна; структура витрат; структура капіталу; діючий управлінський облік та контролінг; ефективне корпоративне управління; професійний кадровий потенціал; юридична підтримка; інноваційні виробничі технології; програма стратегічного розвитку; конкурентоспроможність продукції або послуг; тривалість інвестиційного проекту; рейтинг суб'єкта господарювання в галузі; ефективність використання виробничих ресурсів; ефективна платіжна дисципліна; структура витрат; структура капіталу. Проведений аналіз внутрішнього середовища виявив найбільш позитивний рік діяльності за внутрішніми сегментами – 2021.

2. Дивідендна політика на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» відноситься до агресивного типу, так як керується тільки бажаннями акціонерів.

3. Проведені розрахунки інвестиційної привабливості за золотим правилом економіки виявили повністю надійність для інвестора 2021 рік.

В наступному розділі кваліфікаційної роботи виконаємо обґрунтування пропозицій щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ».

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО АКТИВАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

3.1 Встановлення факторів впливу на активацію інвестиційної діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

В другому розділі випускної кваліфікаційної роботи нами було встановлені позиції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» щодо інвестиційної привабливості як на вітчизняному, так і на світовому ринках.

Основний результат діяльності кожного суб'єкта господарювання – це отримання ним прибутку. Він відіграє ключову роль у діяльності суб'єкта господарювання і соціально-економічного розвитку країни в цілому. Для підприємницької структури він одночасно є метою, результатом, стимулом, чинником економічної безпеки та інвестиційної привабливості. Прибуток підприємства є джерелом власних фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення фінансовогосподарської діяльності. Нестача яких спричиняє створення та накопичення заборгованості, що може призвести до фінансової кризи і банкрутства як окремої компанії, так і галузі та країни в цілому [61].

Виконаємо факторний аналіз формування валового прибутку, який представляє собою сукупність статистичних даних, на основі яких здійснюється оцінка собівартості продукції, аналізується ефективність використання потенціалу підприємства, виявляються проблеми, пов'язані з виробництвом продукції. Факторний аналіз прибутку також виступає інструментом за допомогою якого можливе прийняття управлінських рішень. Суб'єкт господарювання, в свою чергу, враховує дані аналізу і може коригувати стратегію своєї діяльності, залучати позиковий капітал, який є необхідним в сучасних ринкових умовах для ефективною діяльності організації. Факторний

аналіз прибутку здійснюється на основі методу ланцюгових підстановок. Це є технічним способом аналізу, що застосовується для визначення впливу різних факторів на об'єкт дослідження. На величину прибутку від реалізації продукції впливають зміна обсягу реалізації, зміна структури реалізації, зміна відпускних цін реалізації продукції, зміна цін на сировину, матеріали, інші ресурси [61].

Розрахунок здійснюємо в наступній послідовності:

1. Розрахунок загальної зміни валового прибутку (ΔP):

$$\Delta P = P_1 - P_2 = \sum \Delta P_i \quad (3.1)$$

де ΔP – зміна прибутку від реалізації продукції за аналізований період;

P_1 – прибуток звітнього року;

P_2 – прибуток минулого року;

i – фактори, що впливають на величину прибутку.

2. Вплив на прибуток відпускних цін на реалізовану продукцію (ΔP_1):

$$\Delta P_1 = N p_1 - N p_{1,0} = \sum p_1 q_1 - \sum p_0 q_1 \quad (3.2)$$

де $\sum p_1 q_1$ – реалізація у звітньому році в цінах звітнього року;

$\sum p_0 q_1$ – реалізація у звітньому році в цінах минулого року;

p – ціна продукції;

q – кількість продукції.

3. Вплив на прибуток змін в обсязі реалізованої продукції (ΔP_2):

$$\Delta P_2 = P_0 k_1 - P_0 = P_0 (k_1 - 1) \quad (3.3)$$

де k_1 – коефіцієнт зростання обсягу реалізації продукції у відпускних цінах, визначається за формулою:

$$k_1 = N_{1,0} / N_0, \quad (3.4)$$

де P_0 – прибуток, одержаний у минулому році, у цінах і за собівартістю минулого року;

$N_{1,0} = \sum p_0 q_1$ – реалізація у звітному році в цінах минулого року;

$N_0 = \sum p_0 q_0$ – реалізація у минулому році в цінах минулого року;

p – ціна продукції; q – кількість продукції.

4. Вплив на прибуток змін у структурі реалізованої продукції (ΔP_3):

$$\Delta P_3 = P_{1,0} - P_0 k_1 \quad (3.5)$$

де $P_{1,0}$ – прибуток, одержаний від фактично реалізованої продукції у звітному році у цінах і за собівартістю минулого року;

P_0 – прибуток, одержаний у минулому році, у цінах і за собівартістю минулого року.

5. Вплив на прибуток собівартості продукції (ΔP_4):

$$\Delta P_4 = S_{1,0} - S_1 \quad (3.6)$$

де S_1 – фактична собівартість реалізованої продукції;

$S_{1,0}$ – фактична собівартість реалізованої продукції за звітний рік у цінах і тарифах минулого року [61].

Розрахунок зведемо в табл.3.1.

Таблиця 3.1 – Результати факторного аналізу прибутку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показник	Роки		Відхилення	
	2021р	2022р	+ -	%
1	2	3	4	5
Обсяг реалізації прокату, млн. т.	4,6	1,2	-65484745	-59,91

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5
Ціна продукції, грн./т	8200	8900	700	8,54
Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	109303155	4381841	-104921314	-95,99
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	74082626	55284713	-18797913	-25.37
Собівартість 1 т, грн.				
Валовий прибуток, тис. грн.	35219693	-11464831	-46684524	-132.55

Визначимо зміну прибутку (збитку) від реалізації продукції звітного періоду:

$$\Delta P = (-11464831) - 35219693 = -46684524 \text{ тис. грн.}$$

Від зменшення обсягу реалізації продукції комбінат отримав збитки 46684524 тис. грн.

Зміна прибутку (збитку) від зміни відпускних цін реалізованої продукції

$$\Delta P_1 = 8,900 \times 1200 - 8,200 \times 4600 = -27040 \text{ тис. грн.};$$

Від зміни відпускних цін реалізованої продукції комбінат отримав збитки в розмірі 27040 тис. грн.

В залежності від змін обсягу реалізованої продукції:

$$k_1 = 55284713 / 74082626 = 0,746$$

$$\Delta P_2 = P_0 k_1 - P_0 = P_0 (k_1 - 1) = 35219693 (0,746 - 1) = -8945802,022 \text{ тис. грн.}$$

Загальна величина збитку ПАТ в 2022 році - 11464831 тис. грн.

Наступним кроком виконаємо кореляційні аналізи (тобто застосуємо статистичний метод дослідження взаємозв'язку між змінними величинами) та з'ясуємо, яким чином будуть впливати на них обмінний курс гривні та загальною оцінкою конкурентоздатності, розрахованою за матрицею конкурентного портфелю; ціною на 1 т металу на світовому ринку та чистим доходом від

реалізації продукції, показниками праці в натуральних вимірниках т/ос. та чистим доходом від реалізації продукції.

Для отримання результатів кореляції використаємо функцію КОРЕЛЛ програми Excel. Першими кроком виконаємо кореляційний зв'язок чистого доходу від реалізації продукції та індексом ринкового оточення

Таблиця 3.2 - Вихідні показники для визначення щільності зв'язку між рівнем чистого доходу від реалізації продукції та індексом зовнішнього оточення ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показники	Позначення	2017 р	2018 р	2019р.	2020р.	2021р.	2022р
Величина чистого доходу від реалізації продукції, тис.грн.	x	66185876	67963171	62409226	63496684	109303155	43818410
Індекс зовнішнього ринкового оточення, бали	y	7,22	7,1	6,44	7,9	8,2	5,41
Коефіцієнт кореляції	r = 0,788291						

Коефіцієнт кореляції 0,788291 свідчить про прямий сильний зв'язок між величинами рівнем чистого доходу від реалізації продукції та індексом зовнішнього оточення при $|r| 0,66 \geq 0,99$. Графічно відобразимо цей зв'язок на рис.3.1.

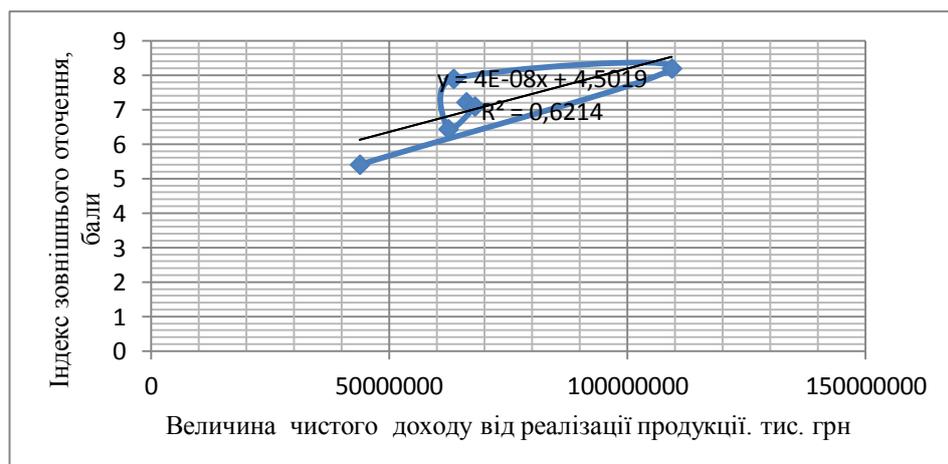

Рисунок 3.1 - Діаграма кореляційного зв'язку між показниками величинами рівнем чистого доходу від реалізації продукції та індексом зовнішнього оточення ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Коефіцієнт апроксимації 0,6214 свідчить, що модель на 62,14% достовірна.

Дослідимо наступний кореляційний зв'язок між коефіцієнтом фінансового важеля та рівнем чистого доходу від реалізації продукції (табл.3.3 та рис.3.2).

Таблиця 3.3 - Вихідні показники для визначення щільності зв'язку між рівнем чистого доходу від реалізації продукції та коефіцієнтом фінансового важеля ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показники	Позначення	2017 р	2018 р	2019р.	2020р.	2021р.	2022р
Величина чистого доходу від реалізації продукції, тис.грн.	x	66185876	67963171	62409226	63496684	109303155	43818410
Коефіцієнт фінансового важеля	y	0,201	0,152	0,378	0,322	0,276	0,464
Коефіцієнт кореляції	r = -0,42732						

Коефіцієнт кореляції (-0,42732) свідчить про зворотній середній зв'язок між величинами рівнем чистого доходу від реалізації продукції та коефіцієнтом фінансового важеля [межі – (0,33-0,66)] .

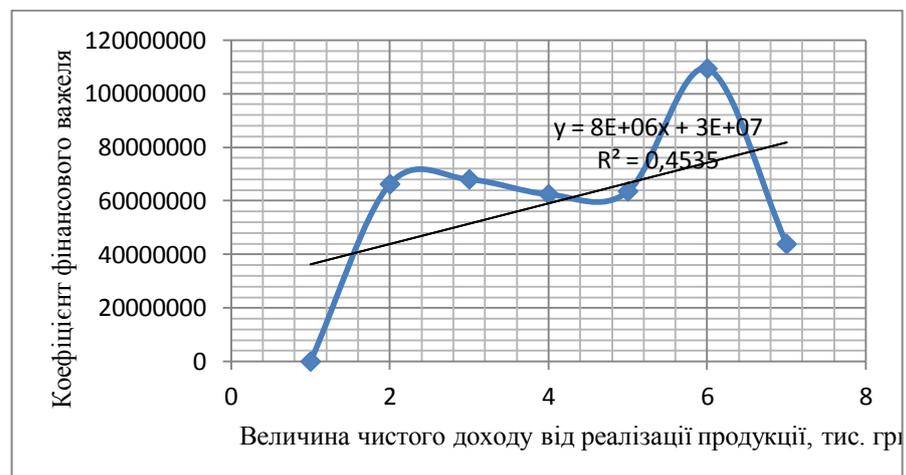

Рисунок 3.2 - Діаграма кореляційного зв'язку між показниками величинами рівнем чистого доходу від реалізації продукції та коефіцієнтом фінансового важеля ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Коефіцієнт апроксимації 0,4535 свідчить, що модель на 45,35% достовірна.

Ми вже відмічали в другому розділі роботи про зв'язок частки довгострокової заборгованості з величиною фінансового важеля.

Розглянемо кореляційний зв'язок між рівнем чистого доходу від реалізації продукції та ціною на продукцію комбінату, так як цінова політика один із чинників формування його інвестиційної привабливості (табл.3.4 та рис.3.3).

Таблиця 3.4 - Вихідні показники для визначення щільність зв'язку між рівнем чистого доходу від реалізації продукції та ціною на продукцію ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показники	Позначення	2017 р	2018 р	2019р.	2020р.	2021р.	2022р
Величина чистого доходу від реалізації продукції, тис.грн.	x	66185876	67963171	62409226	63496684	109303155	43818410
Ціна 1 т.	y	16600	12150	8 657	7422	8200	8900
Коефіцієнт кореляції	r = (-0,12104)						

Коефіцієнт кореляції (-0,12104) свідчить про зворотній слабкий зв'язок між величинами рівнем чистого доходу від реалізації продукції та ціною на металопродукцію [межі – (менше 0.33)] .

Рисунок 3.3 - Діаграма кореляційного зв'язку між показниками величинами рівнем чистого доходу від реалізації продукції та ціною 1 т продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Коефіцієнт апроксимації 0,3147 свідчить, що модель на 31,47% достовірна.

Розглянемо ще один напрямків активації інвестиційної діяльності – це собівартість продукції. так як мінімізація витрат – це один із головних ричагів посилення конкурентних переваг (табл. 3.5, рис.3.4).

Таблиця 3.4 - Вихідні показники для визначення щільність зв'язку між рівнем чистого доходу від реалізації продукції та ціною на продукцію ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показники	Позначення	2017 р	2018 р	2019р.	2020р.	2021р.	2022р
Величина чистого доходу від реалізації продукції, тис.грн.	x	66185876	67963171	62409226	63496684	109303155	43818410
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	y	56562119	54675902	63503128	58845530	74082626	55284713
Коефіцієнт кореляції		$r = 0,857273$					

Коефіцієнт кореляції (0,857273) свідчить про сильний прямий зв'язок між величинами рівнем чистого доходу від реалізації продукції та собівартістю реалізованої продукції (в межах 0,66-0,99).

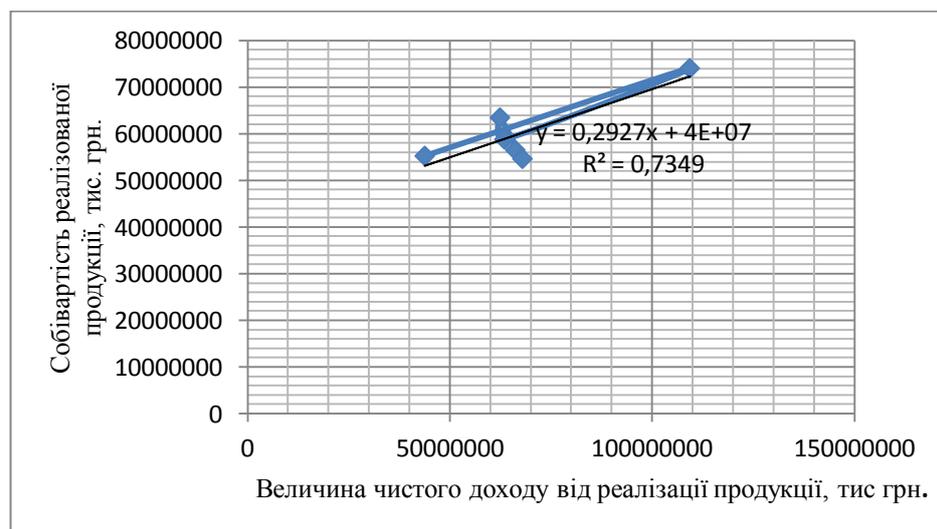

Рисунок 3.3 - Діаграма кореляційного зв'язку між показниками величинами рівнем чистого доходу від реалізації продукції собівартістю реалізованої продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Коефіцієнт апроксимації 0,7349 свідчить, що модель на 73,49 % достовірна.

З виконаних кореляційних моделей, визначаємо, що найбільше впливає на інвестиційну привабливість ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» це індекс зовнішнього оточення (коефіцієнт кореляції 0,788291) та собівартість реалізованої продукції (коефіцієнт кореляції 0,857273).

Щодо корегування індекси зовнішнього оточення нами були наведені в першому розділі законодавчо-нормативні документи, які прийняті урядом України в час повномасштабного воєнного вторгнення окупантів для активації інвестиційного процесу в Україні. Зрозуміло, один із обов'язкових компонентів цього процесу – перемога Батьківщини. А для її прискорення ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», що відмічено в першому розділі роботи, всіляко допомагає.

А для активації інвестиційної привабливості ПАТ запропонуємо корегування в напрямку зменшення собівартості продукції.

Таким чином, виконаємо висновки за даним підрозділом:

1. Виконаний факторний аналіз зміни прибутку визначено збиток ПАТ від зменшення обсягу випуску продукції в розмірі 46684524 тис. грн., від зміни відпускних цін реалізованої продукції в розмірі 27040 тис. грн.

2. З виконаних кореляційних моделей, визначено, що найбільше впливає на інвестиційну привабливість ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» це індекс зовнішнього оточення (коефіцієнт кореляції 0,788291) та собівартість реалізованої продукції (коефіцієнт кореляції 0,857273).

В наступному підрозділі роботи розробимо пропозиції щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

3.2 Пропозиції щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Одним із заходів пропонуємо впровадження інноваційного проекту з впровадження сталі УНС, тобто знесірчувальної сталі зі змістом сірки менше ніж 0,01%.

Проф. Сичков О.Б. з колегами присвятили свої наукові розробки напрямку досліджень підвищення якості сталі з мінімальними витратами [64]. Зменшення складу сірки в сталі дозволить зменшити час позапічної обробки на 9,09%. А також відмічено зменшення електроенергії в порівнянні зі виробництвом сталі на комбінаті на 8,66%, а взагалі всі витрати на 8,02%, в тому числі екологічні [64]. Ці цифри підтверджені актами впровадження вчених на металургійних комбінатах.

Окрім того застосування цього інноваційного виду виробництва сталі значно зменшить викиди в атмосферу.

Згідно досліджень проф. Сичкова додаткове обладнання для впровадження виробництва сталі УНС (з низьким змістом сірки) не потрібно.

Пропонуємо на базі даних 2022 року запланувати на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» сталі УНС 20%.

Комбінат планує збільшувати обсяг виготовлення продукції, після критичного 2022 року, але ми в своїх плануємо збільшення випуску в плановому році на не плануємо, тільки 20% сталі УНС з низьким складом сірки.

Плануємо обсяг виготовлення продукції не змінювати в порівнянні з базовим 2022 року – 1.2 млн.т., але, сталі УНС 20% -0,24 млн. т. (20% від базового року). За рахунок мінімізації витрат при застосуванні такої виробничої технології собівартість 1 т. прокату планується в розмірі 4485 грн.. що на 122грн. (2,64%) менше собівартості базового року, в т.ч. сталі УНС – 4238 грн. Собівартість всієї продукції запланована в розмірі 53808000 тис. грн., що на 1476713 тис. грн. або 2,67% менше планової собівартості. Планову чисельність

персоналу не змінюємо. При таких вихідних даних чистий дохід від реалізації продукції буде збільшено на 4,5% або на 1971828 тис. грн. та становитиме 45790238 тис.грн.

Таблиця 3.5 - Прогнозні значення показників фінансово – економічної діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» при реалізації проекту виготовлення сталі УНС

Показник	2022р	Плановий рік	Відхилення планового року від 2020	
			+/-	%
1	2	3	4	5
Обсяг виготовлення прокату, всього, в тому числі сталі УНС, млн. т.	1,2 -	1,2 0,24	- 0,24	- 100
Собівартість 1т виготовлення прокату, в тому числі сталі УНС, грн.	4607 -	4485 4238	-122	-2,64
Собівартість продукції, тис. грн.	55284713	53808000	-1476713	-2,67%
Чисельність ПВП, осіб	17221	17221	-	-
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	43818410	45790238	1971828	4,5

Потрібно відмітити, що при застосуванні нового виду технології виробництва сталі шкідливі викиди будуть зменшені і це також буде позитивно впливати на інвестиційну привабливість ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Ефект від заходу реалізації проект технологічної лінії з виробництва сталі УНС становитиме:

$$45790238 - (1400 + 1700) = 457871138 \text{ тис. грн.}$$

де 1400 тис. грн. – вартість ліцензування виробництва нового виду сталі.

1700 тис. грн. – вартість технічної документації по виробництву сталі.

Виконаємо прогнозування основних фінансово – економічних показників ПАТ АМКР, використав програму Microsoft office excel та метод «Екстраполяція на основі плинної середньої» за наступною формулою:

$$\Delta x_t + 1 = \lambda_t x_t + \lambda_{t-1} \Delta x_{t-1} + \lambda_{t-2} \Delta x_{t-2} + \dots + \lambda_{t-(n-1)} \Delta x_{t-(n-1)}; \quad (3.1)$$

де n – кількість років передісторії розрахунків;

i – число рядів «передісторії» (рахунок проводять з останнього).

Для п'яти прогнозних років стандартний коефіцієнт β буде дорівнювати відповідно за роками – 0,500 (для 3-го року); 0,400 (для 4-го року); 0,333 (для 5-го року); 0,286 (для 6-го року); 0,250 (для 7-го року); 0,222 (для 8-го року).

Розрахунки коефіцієнтів λ_1 – λ_5 наступні:

$$\lambda_1 = \frac{1 * 0,333}{5} = 0,067;$$

$$\lambda_2 = \frac{2 * 0,333}{5} = 0,133;$$

$$\lambda_3 = \frac{3 * 0,333}{5} = 0,200;$$

$$\lambda_4 = \frac{4 * 0,333}{5} = 0,267;$$

$$\lambda_5 = \frac{5 * 0,333}{5} = 0,333.$$

Прогнозуємо чистий дохід (виручку від реалізації продукції) (табл.3.6).

Коефіцієнт R^2 0,7832 говорить про те, що побудована лінійна лінія тренду на 78% описує залежність.

Виконаємо прогнозування собівартості продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» з врахуванням 20% випуску продукції сталі УНС (табл.3.7).

Таблиця 3.6 – Вихідні дані для побудови лінії тренду чистого доходу (виручки від реалізації продукції) ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

показник	Роки									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Плановий
чистий дохід від реалізації продукції	36740613	46261289	52961756	66185876	67963171	62409226	63496684	109303155	43818410	45790238

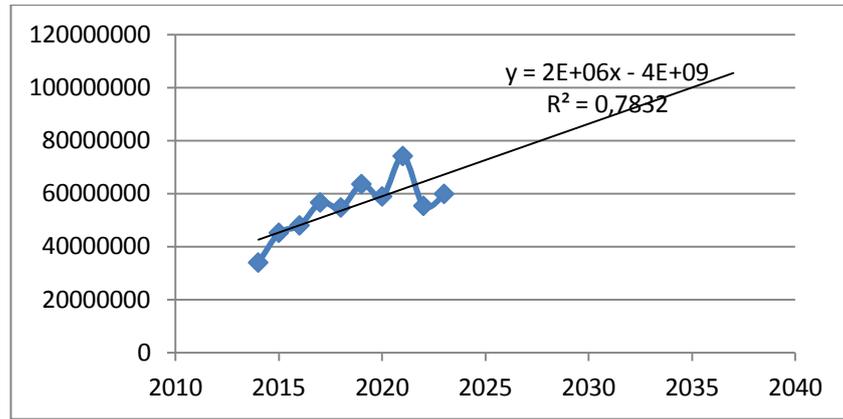

Рисунок 3.4 – Лінійна прогнозна лінія тренду чистого доходу (виручки від реалізації продукції) з урахуванням пропозицій ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Джерело: розроблено автором на основі інформації з офіційного сайту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Таблиця 3.7 – Вихідні дані для побудови лінії тренду собівартості реалізованої продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

показник	Роки									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Плано вий
собівартість реалізованої продукції	33908591	45141096	47924608	56562119	54675902	63503128	58845530	74082626	55284713	53808000

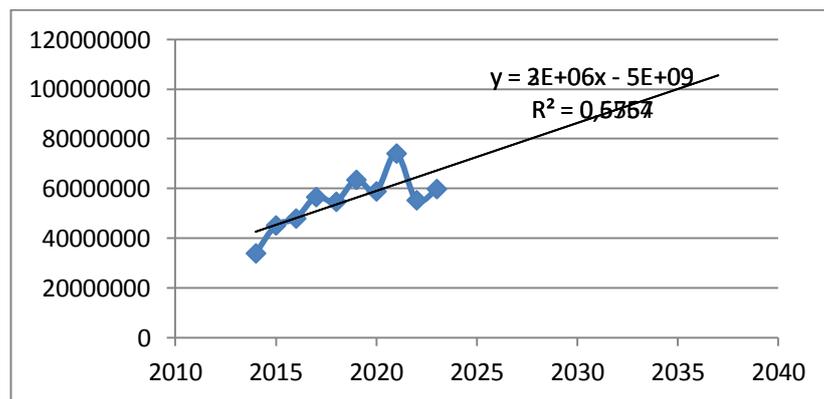

Рисунок 3.6 – Прогнозна лінійна лінія тренду собівартості реалізованої продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» до 2030 р з урахуванням пропозицій

Джерело: розроблено автором на основі інформації з офіційного сайту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Таблиця 3.8 - Прогнозовані фінансові результати ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» на 2022 -2023 рр. за рахунок пропозицій

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	2023 р.	2021/2020рр.		2022/2021рр.		2023/2022рр.	
					+/-	%	+/-	%	+/-	%
					1. Чистий дохід (виручка) , тис. грн.	63496684	109303155	43818410	45790238	45806471
2. Собівартість реалізованої продукції , тис. грн.	58845530	74561304	63769783	53808000	15715774	26,71	-18797913	-25,37	-9961783	15,62
3. Рентабельність активів , %	0,823	1,277	-1,453	0,112	0,454	-	2,730	-	1,565	-
4 Адміністративні витрати, тис. грн.	2 159849	2332637	2519248	2720788	172788	8,00	186611	8,00	201540	8,00
5. Витрати на збут, тис. грн.	48092	50352	52719	55197	2260	4,70	2367	4,70	2478	4,70
6. Інші операційні витрати, тис. грн.	701915	561532	449226	359380	-140383	-20,00	-112306	-20,00	-89846	-20,00
7. Інші операційні доходи, тис. грн.	324998	369848	420887	478969	44850	13,80	51039	13,80	58082	13,80
8. Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	2066296	1653037	1322429	1057944	-41326	-20,00	-330608	-20,00	-264495	-20,00
9. Операційна рентабельність , %	3,25	4,379	1,903	1,523	-0,871	-26,8	-0,476	-20,00	-0,380	-20,00
10. Фінансові витрати, тис. грн.	1240995	1406047	1593052	1804927	165052	13,30	187005	13,30	211875	13,30
11. Чистий прибуток, тис. грн.	740902	25280000	25912000	25990000	-74090	-10,00	632000	2,5	78000	3,00
12. Чиста рентабельність,%	1,17	2,03	2,10	2,39	-0,14	-11,96	0,07	3,44	0,29	13,81

Коефіцієнт R^2 0,6567 говорить про те, що побудована лінійна лінія тренду на 66% описує залежність.

Таким чином, в третьому розділі нами запропонований проект з виробництва сталі з низьким змістом сірки – сталі УНС.

Таке рішення посилить конкурентні переваги в напрямку оптимізації витрат та ціноутворенню, а також унікальності продукції.

Основні прогнозовані техніко – економічні показники ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» наведено нами в табл. 3.8.

Таким чином, за результатом даного підрозділу сформуємо висновки:

1. Виконано розрахунок точкових прогнозів чистого доходу від реалізації продукції за побудованої регресійною моделлю.

2. Розраховано прогноз чистого доходу від реалізації продукції.

3. Виконано прогнозування до 2030 р. величини чистого доходу, собівартості продукції з урахуванням пропозицій та без них.

4. Виконано прогнозування основних фінансових результатів ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг на базі даних до 2022 року.

5. Визначено, що за рахунок пропозиції рентабельність активів збільшиться на 1,565%; чистий дохід на 4,50%; чистий прибуток на 3,00%. Таким чином

Стверджуємо про доцільність рекомендованих ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» пропозицій по активації інвестиційної привабливості.

ВИСНОВКИ

Тема обраного дослідження «Інвестиційна привабливість промислового підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її активації» досить актуальна.

Наша Україна – це держава, яка володіє значними природними ресурсами, зручним для економічного розвитку географічним розташуванням, має потужну наукову та технічну базу. Весь час Україна цікавила та мала перспективні відносини з інвесторами, як зовнішніми, так і внутрішніми, що сприяло завжди посиленню конкурентних переваг на різних рівнях господарювання – від окремих суб'єктів господарювання, до державного рівня.

Але повномасштабне воєнне вторгнення расі не тільки скалічило судьби населення, але і негативно вплинуло і на процес інвестиційної міжнародної співпраці. Тому зараз. Як ніколи раніше актуальним є пошук нових, реальних способів активації інвестиційного процесу в Україні.

Вітчизняні підприємці проявляють мужність в ці складні умови та сподіваються на реалізацію спільних інвестиційних проектів щодо зміцнення економіки на відбудови нашої Батьківщини.

Завдання дослідження виконано:

- розглянуто теоретичні основи дослідження активації інвестиційної привабливості промислового підприємства ;
- досліджено та аналізувано показники виробничо-господарської діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- аналізувано стан інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- визначено фактори впливу на стан інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- розроблені заходи щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;

- виконано планування основних показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» з врахуванням запропонованих заходів.

Поняття «інвестиційна привабливість» трактується та розуміється науковцями по різному, але вони мають і спільні риси. Якщо поєднати ці два слова значення, то ми надали наступне узагальнююче поняття «інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання» - це конкретний економічний та виробничо-технічний стан суб'єкта господарювання, який спонукає потенційних інвесторів щодо прийняття рішення вкладення своїх інвестиційних коштів в розвиток суб'єкта господарювання та отримання відповідного прибутку.

Інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання формується на ієрархічних рівнях – держави, регіону та самого конкретного суб'єкта господарювання і рівень домінантності досить важко встановити. Суб'єкт господарювання з високим рівнем інвестиційної привабливості втрачає свої позитивні позиції в країні та регіону з незадовільною діяльністю та економікою. І навпаки, в країні або регіоні з високою економічною привабливістю навіть суб'єкти господарювання з незадовільною діяльністю можуть бути привабливими для потенційних інвесторів. Але поєднання всіх рівнів надасть позитивний ефект для інвестування.

Аналіз та оцінка інвестиційної привабливості потрібна і суб'єкту господарювання і самому інвестору, так як є базою для формування інвестиційної політики та надають інформацію для прийняття інвестором рішення. Залучення інвестиційних коштів повинно відбуватися на партнерських взаємовигідних умовах.

Наведено основні підходи щодо визначення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання та надано характеристика їх класифікацій за різними авторами.

Розглянуто основні фактори, що впливають на рівень інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання – це фінансовий стан суб'єкта господарювання, ринкове оточення та корпоративне управління.

Наведена схема розрахунку інтегрального показника оцінки інвестиційної привабливості. (майновий стан, фінансова стабільність, ліквідність активів, ринкова активність, бізнес – активність, рентабельність).

Запропоновано використати популярний в аналізі інвестиційної привабливості коефіцієнт кислотного тесту.

Визначено, що в залежності від визначеного інвестиційного середовища для потенційних інвесторів, як приватних, так і державних, приймається рішення щодо втілення інвестиційних коштів та обирається інвестиційна політика - агресивна, збалансована або пасивна.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - найбільше підприємство гірничо-металургійного комплексу України та один із світових лідером металургії. Основними видами діяльності ПАТ є виробництво чавуну сталі та феросплавів, виробництво коксу та коксопродуктів, добування залізної руди.

НА ПАТ запроваджена лінійно-організаційна структура управління, при якій кожний працівник підпорядкований тільки одному керівнику і кожний підрозділ виконує повністю комплекс робіт, що належать до його управлінських обов'язків.

По змісту заліза в сирій руді ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» не займає позицію лідера – має зміст Fe 34,37% (такий зміст Fe) у всіх вітчизняних конкурентів, окрім ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат» зі змістом Fe 54-58% та ПАТ «Кривбасзалізрудком» зі змістом Fe 47-50%.

Повномасштабне воєнне вторгнення окупантів критично віддзеркалилось на діяльність ПАТ. Тільки кредитні фінансові кошти материнської компанії, мужність працівників та організаційні здібності управлінців надали можливість вистояти комбінату, продовжувати виробничу діяльність, зберегти колектив, допомагати Україні в боротьбі з нелюдами.

Географія поставок ПАТ дуже велика, після 2022 року в зв'язку з тимчасовою окупацією морських портів, порушенням інших логістичних зв'язків по поставці запчастин і сировини це географічне коло поставки значно звузилося.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» освоює новий ринок для поставок своєї продукції – в Європейському союзі.

Виконаний аналіз техніко-економічних показників, надає нам узагальнити наступне – критичні роки діяльності – це 2019 рік, що пов'язано з світовою кризою, зменшенням попиту на металопродукцію та епідемією. КОВІД та 2022 рік – рік воєнних дій в Україні. Всі показники за ці роки мали негативну динаміку.

Виконаний аналіз інвестиційної привабливості «АрселорМіттал Кривий Ріг» за зовнішніми факторами, а саме: відношення до галузі; місце розташування; відстань до природних ресурсів; екологічний стан середовища; стан економіки в регіоні, країні, світу; стан політичного середовища; наявна нормативно – правова база; розвиток інформаційного середовища; наявність законодавчих пільг для інвесторів; наявність розвинутої інфраструктури; можливість підприємству вибору в прийнятті економічного рішення; рейтинг підприємства на ринку, в тому числі і світовому; повноваження контролюючих державних органів у сфері інвестування; динаміка інфляції; умови і принципи експорту; наявний рівень доходів населення; рівень конкуренції в галузі; рівень конкурентоздатності основних конкурентів. Середньозважена оцінка зовнішнього середовища для визначення інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 10 – бальною системою складає 5,41 на початок 2022 року.

Виконана оцінки внутрішнього середовища інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». за наступними сегментами дослідження: ефективна виробнича програма; наявна ефективна маркетингова діяльності; діючий управлінський облік та контролінг; ефективне корпоративне управління; професійний кадровий потенціал; юридична підтримка; інноваційні виробничі технології; програма стратегічного розвитку; конкурентоспроможність продукції або послуг; тривалість інвестиційного проекту; рейтинг суб'єкта господарювання в галузі; ефективність використання виробничих ресурсів; ефективна платіжна дисципліна; структура витрат; структура капіталу; діючий управлінський облік

та контролінг; ефективне корпоративне управління; професійний кадровий потенціал; юридична підтримка; інноваційні виробничі технології; програма стратегічного розвитку; конкурентоспроможність продукції або послуг; тривалість інвестиційного проекту; рейтинг суб'єкта господарювання в галузі; ефективність використання виробничих ресурсів; ефективна платіжна дисципліна; структура витрат; структура капіталу. Проведений аналіз внутрішнього середовища виявив найбільш позитивний рік діяльності за внутрішніми сегментами – 2021.

Дивідендна політика на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» відноситься до агресивного типу, так як керується тільки бажаннями акціонерів.

Проведені розрахунки інвестиційної привабливості за золотим правилом економіки виявили повністю надійність для інвестора 2021 рік.

Виконано обґрунтування пропозицій щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ».

Виконаний факторний аналіз зміни прибутку визначено збиток ПАТ від зменшення обсягу випуску продукції в розмірі 46684524 тис. грн., від зміни відпускних цін реалізованої продукції в розмірі 27040 тис. грн.

З виконаних кореляційних моделей, визначено, що найбільше впливає на інвестиційну привабливість ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» це індекс зовнішнього оточення (коефіцієнт кореляції 0,788291) та собівартість реалізованої продукції (коефіцієнт кореляції 0,857273).

Розроблено пропозиції щодо активації інвестиційної привабливості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Виконано розрахунок точкових прогнозів чистого доходу від реалізації продукції за побудованої регресійною моделлю.

Розраховано прогноз чистого доходу від реалізації продукції.

Виконано прогнозування до 2030 р. величини чистого доходу, собівартості продукції з урахуванням пропозицій та без них.

Виконано прогнозування основних фінансових результатів ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг на базі даних до 2022 року.

Встановлені фактори впливу на активацію інвестиційної привабливості ПАТ. Запропоновано реалізацію інноваційного проекту з впровадження сталі УНС, тобто знесірчувальної сталі зі змістом сірки менше ніж 0,01%. Ефект від заходу реалізації проекту технологічної лінії з виробництва сталі УНС становитиме 457871138 тис. грн. Визначено, що за рахунок пропозиції рентабельність активів збільшиться на 1,565%; чистий дохід на 4,50%; чистий прибуток на 3,00%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України зі змінами від 03.09.2019. ВВР. 2019. №38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%> (дата звернення 12.02.2024).
2. Податковий кодекс України : Закон України від 2011 №29 / Верховна Рада України зі змінами від 21.04.2022. ВВР. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 12.02.2024).
3. Господарський кодекс України: Закон України від 2003 №18 / Верховна Рада України зі змінами від 15.12.2021. ВВР. 2021. №46. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 12.02.2024).
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. зі змінами від 15.08.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення 12.02.2024).
5. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 р. зі змінами від 27.07. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 12.02.2024).
6. Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 05.10.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12#Text> (дата звернення 12.02.2024).
7. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04. 1991 р. зі змінами від 12. 01. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#T> (дата звернення 14.02.2024).
8. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації договорів про спільну діяльність за участю іноземного інвестора» від 18. 10. 1999 р. зі змінами від 13. 07. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112-97-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.02.2024).

9. Закон України «Щодо страхування ризиків інвестицій в Україні від воєнних ризиків» від 22.11 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3497-IX> (дата звернення 14.02.2024).

10. Гарантії та страхуванні іноземних інвестицій в Україну в 2024 році URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/224847_garant-ta-strakhuvann (дата звернення 15.02.2024).

11. Кузьміна О.В. Інвестиційна привабливість України: оцінка та перспективні напрямки активізації. *Економіка та суспільство*. 2023 р. № 49 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/> (дата звернення 15.02.2024).

12. Китайчук Т.Г. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. *Економіка та суспільство*. 2023 р. № 54 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/jou> (дата звернення 15.02.2024).

13. Бланк І. О. Фінансова стратегія підприємства: монографія. К. нац. торг –екон. універ. 2010. 720 с.

14. Аранчій Д. С. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю. матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 26 жовт. 2017 р.). м. Полтава, 2017. С. 144–147.

15. Крихівська Н. О., Чернишова Г. М. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка і суспільство*. 2017. №9. С. 260–264. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_u (дата звернення 15.02.2024).

16. Гайдуцький А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки. *Економіка та інноваційний розвиток національного господарства*. матеріали Всеукраїнський науково-виробничий журнал (м. Хмельницький, 5 трав. 2013 р.). м. Хмельницький, 2013. С. 119–128. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_04 (дата звернення 15.02.2024).

17. Козаченко Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві: монографія. Київ : Лібра, 2014. 368 с.
18. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навчальний посібник. Київ : ЦМЛ, 2014. 376 с.
19. Шпортько Г. Ю., Козенкова Н. П., Козенкова В. Д. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства. Ефективна економіка. 2014. № 11. С. 31–34. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=355> (дата звернення 18.02.2024).
20. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23.02.1998. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства та організації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text> (дата звернення 18.03.2024).
21. Завадський Й.С., Осовська Т.В., Юшкевич О.О. Економічний словник. К. Кондор. 2006. 355 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/EKONOMIC_SL_2006.pdf дата звернення 18.02.2024).
22. Сайт Вікіпедії URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BB%> (дата звернення 18.03.2024).
23. Андрєєва Т.Є. Інвестиційна привабливість підприємства: монографія. Харків. ФОП Панов. 2016. 92 с. URL: https://kmpa.kh.ua/files/monographies/2016/Investytsiyna_pry (дата звернення 18.03.2024).
24. Димченко О.В., Тараруєв Ю.О., Аболхасанзад А. Інвестиційна привабливість підприємства як економічне поняття. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. №3(71).С. 2016-214. Харків. URL: http://www.psaе-jrnl.nau.in.ua/journal/3_71_1_2019_ukr/30.pdf (дата звернення 18.03.2024).
25. Туріянська М. М., Припотень, Л. П., Кас'янова, О. А. Розвиток інвестиційної привабливості підприємства нематеріальними активами: монографія. Луганськ. Янтар, 2009. 96 с.
26. Товстенюк О. В. Інвестиційна привабливість підприємства як об'єкт діагностики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»* URL:

http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13974/1/56_381-386_Vis_727_Menegment.pdf (дата звернення 18.03.2024).

27. Пилипенко О. І. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства : огляд методик. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2010. Вип. 1(13). С. 324-330.

28. Олексієнко Л.М. Ринок фінансового капіталу: становлення, проблеми та перспективи розвитку: монографія. К. Економічна думка, 2004. 424 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream> (дата звернення 20.03.2024).

29. Гончарук А.І. Інвестиц привабливість промислового підприємства як об'єкт управління. *Економіка харчової промисловості*. 2011. №4. С 29-33.

30. Арселорміттал у квітні 2023 року виплатить працівникам 13-ту зарплату URL: <https://gmk.center/ua/news/arselormittal-u-kvitni-2023-roku-viplatit-pracivnikam-13-tu-zarplatu/> (дата звернення 10.04.2024).

31. «АрселорМіттал Кривий Ріг» планує запуснути в роботу коксові батареї №3-4. URL: <https://limeindustry.in.ua/arselormittal-kryvyj> (дата звернення 12.04.2024).

32. Югас Е.Ф., Машика М.В. Значення дебіторської та кредиторської заборгованостей в умовах ринкових відносин. *Науковий вісник УжНУ*. 2014. Вип. 2 (43). URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/2023> (дата звернення 12.04.2024).

33. ГЄІ оцінила екологічний збиток «АрселорМіттал» в 300 тис. грн. URL: <https://gmk.center/ua/news/dei-ocinila-ek> (дата звернення 19.04.2024).

34. Ексклюзивне інтерв'ю генерального директора Криворізького гірничо-металургійного комбінату ПАТ "ArcelorMittal Кривий Ріг" (АМКР, Дніпропетровська обл.) Мауро Лонгобардо (Mauro Longobardo) інформаційному агентству "Інтерфакс-Україна". URL: <https://interfax.com.ua/news/interview/927342.html> (дата звернення 19.04.2024).

35. РУДАНА. «АРСЕЛОРМИТТАЛ КРИВИЙ РІГ» - на другому місці за рівнем забруднення повітря в Україні. Екологія. URL: <https://rudana.com.ua/news/arselormittal-kryvyu-rig-> (дата звернення 19.04.2024).

36. Степаненко С. В. Сучасний стан інвестиційного забезпечення інклюзивного розвитку суб'єктів агробізнесу. *Економічний простір*. 2023. № 185. С. 43-48. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/10807> (дата звернення 19.04.2024).

37. Міністерство фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/> (дата звернення: 09.05.2024).

38. Інвестують попри війну. Хто та скільки вкладає в Україну серед міжнародного та українського бізнесу? Огляд від інвестаналітика Артема Щербини. URL: <https://forbes.ua/money/investuyut-popri-viynu-khto-ta-skilki-vkladae-v-u> (дата звернення: 09.05.2024).

39. Національний банк України. Статистика щодо інвестиційного клімату. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_trippling_pr_2022-03-31.pdf (дата звернення: 09.05.2024).

40. Національний банк України. Інвестиційні можливості. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_trippling_pr_2022-03-31.pdf (дата звернення: 09.05.2024).

41. Гриценко Л. Л., Захаркін О. О., Дехтяр Н. А., Шамкало К. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2021. № 3(38). С. 379–389.

42. Рейтинг конкурентоспроможності країн. IMD. URL: <https://www.imd.org>. (дата звернення: 09.05.2024).

43. Рейтинг інвестиційної привабливості країн світу International Business Compass. URL: <https://www.bdo.ge/en-gb/home-uk>. (дата звернення: 09.05.2024).

44. Рейтинг за індексом економічної свободи. (дата звернення: 09.05.2024). URL: <https://www.heritage.org/index/ranking> (дата звернення: 09.05.2024).

45. Індекс інвестиційної привабливості. URL: <https://eba.com.ua/en> (дата звернення: 09.05.2024).
46. Рейтинг ведення бізнесу. Doing Business. URL: <http://gtmarket.ru/ratings/doing-business> (дата звернення: 09.05.2024).
47. Україна в рейтингах. URL: <https://countryeconomy.com/ratings/ukraine> (дата звернення: 09.05.2024).
48. Політична система України в умовах війни. Коментарі експертів. Медіацентр. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/politychna-systema-ukrayiny-v-umovakh-viyny> (дата звернення: 19.05.2024).
49. Мінфін. Рівень споживчих цін в Україні URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/> (дата звернення: 19.05.2024).
50. Індекс інвестиційної привабливості України відносився до «ковідного» значення URL: <https://eba.com.ua/indeks-investytsijnoyi-pryvablyvosti-ukrayiny-vidnovyvsya-do-kovidnogo> (дата звернення: 19.05.2024).
51. Варава Л.М., Бученкова О.В. Вплив маркетингової складової (стратегії) на підвищення конкурентоспроможності металургійної продукції на зовнішніх ринках. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Херсон. С. 53-68. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_32/economic_32.pdf (дата звернення: 19.05.2024).
52. Прозоре управління. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/corporate-responsibility/transparent-governance> (дата звернення: 19.05.2024).
53. Первинна організація профспілки трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості України ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» URL: <https://www.amkrprof.org.ua/actions/igor-khudik-mi-> (дата звернення: 19.05.2024).
54. «АрселорМіттал Кривий Ріг» інвестує 1 мільярд доларів в екомодернізацію URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/04/15/673014/> (дата звернення: 19.05.2024).

55. Звіт про управління (звіт керівництва) ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2020 р. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/wp-content/uploads/2023/10/m> (дата звернення: 19.05.2024).

56. Юрчишена Л.В., Волинець С.М. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві. *Ефективна економіка* № 8, 2011. URL: economy.nauka.com.ua/?op=1&z=668 (дата звернення: 19.05.2024).

57. Турило А. М. Економічна оцінка інновацізації залізорудного виробництва: монографія. Кривий Ріг: Видавничий дім. 2006. 200 с.

58. Дучинська Н.І . Дослідження економічної природи амортизації. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2005. №4 (12). С. 61 - 66. URL: https://ev.nmu.org.ua/index.php/uk/archive?arh_ar (дата звернення: 19.05.2024).

59. Правило важеля. Що таке леверидж і для чого він потрібен. URL: <https://www.dsnews.ua/ukr/economics/privila-rychaga-cho-tak> (дата звернення: 19.05.2024).

60. Павленко О.Г. Проблеми та перспективи підвищення інвестиційної привабливості металургійної галузі України URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_201 (дата звернення: 19.05.2024).

61. Поддєрьогін А.М., Скочій С.В. Факторний аналіз формування прибутку виробничого підприємства URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268453122.pdf> (дата звернення: 19.05.2024).

62. Прокат для гартування і відпустку за європейськими стандартами URL: <https://metinvest-smc.com/ua/articles/prokat-dly-zakalki-i-otpuska-po-evropejskim-standartam/>(дата звернення: 19.05.2024).

63. Парусов Е. В. Сичков О.Б., Сагура Л.В., Чуйко І.М., Забезпечення наднизького вмісту сірки в процесі позапічної обробки сталі. *Наукові праці Вінницького технічного університету. вип.1.С. 1-6. 2017.*